

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

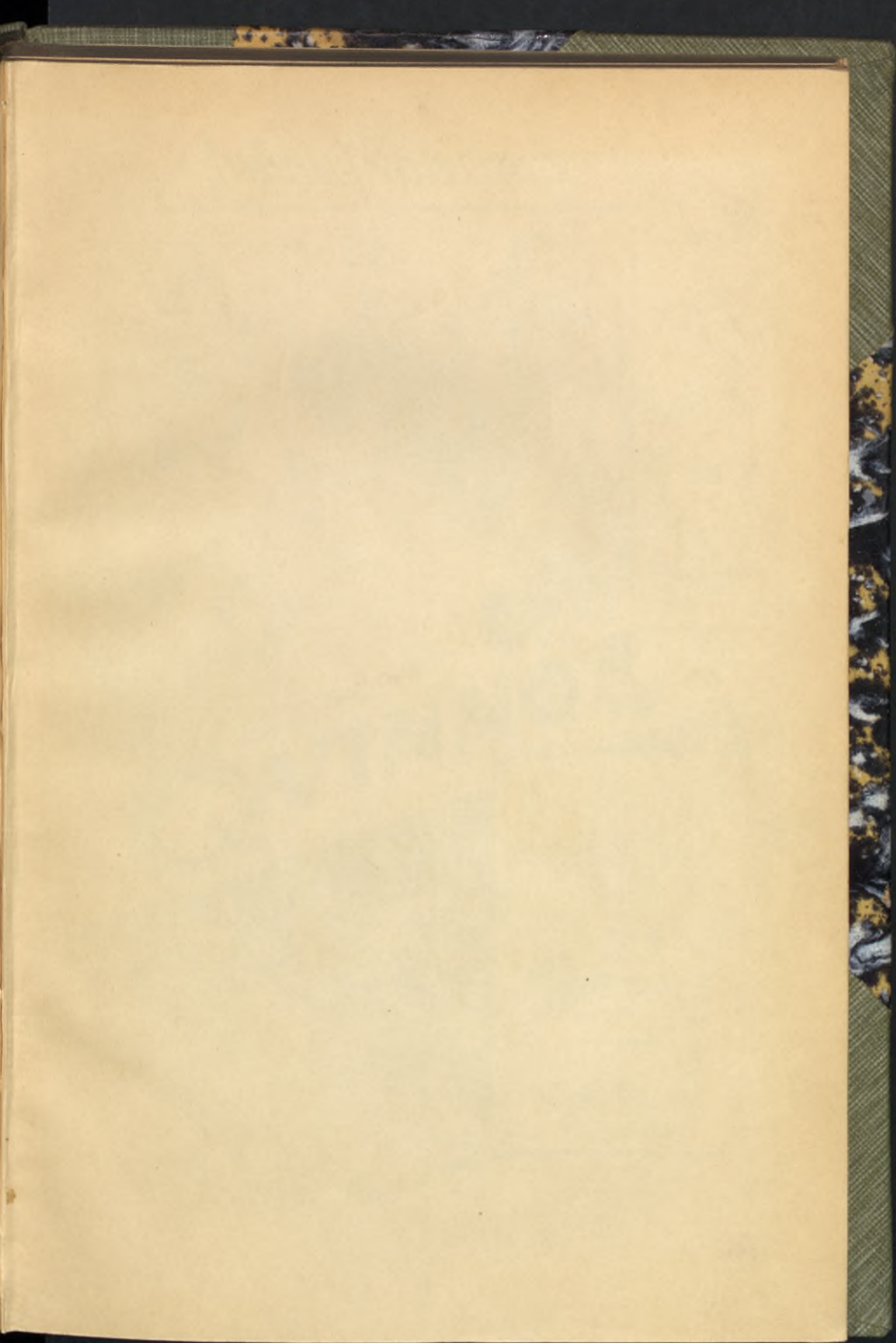
UPPSALA
UNIVERSITET

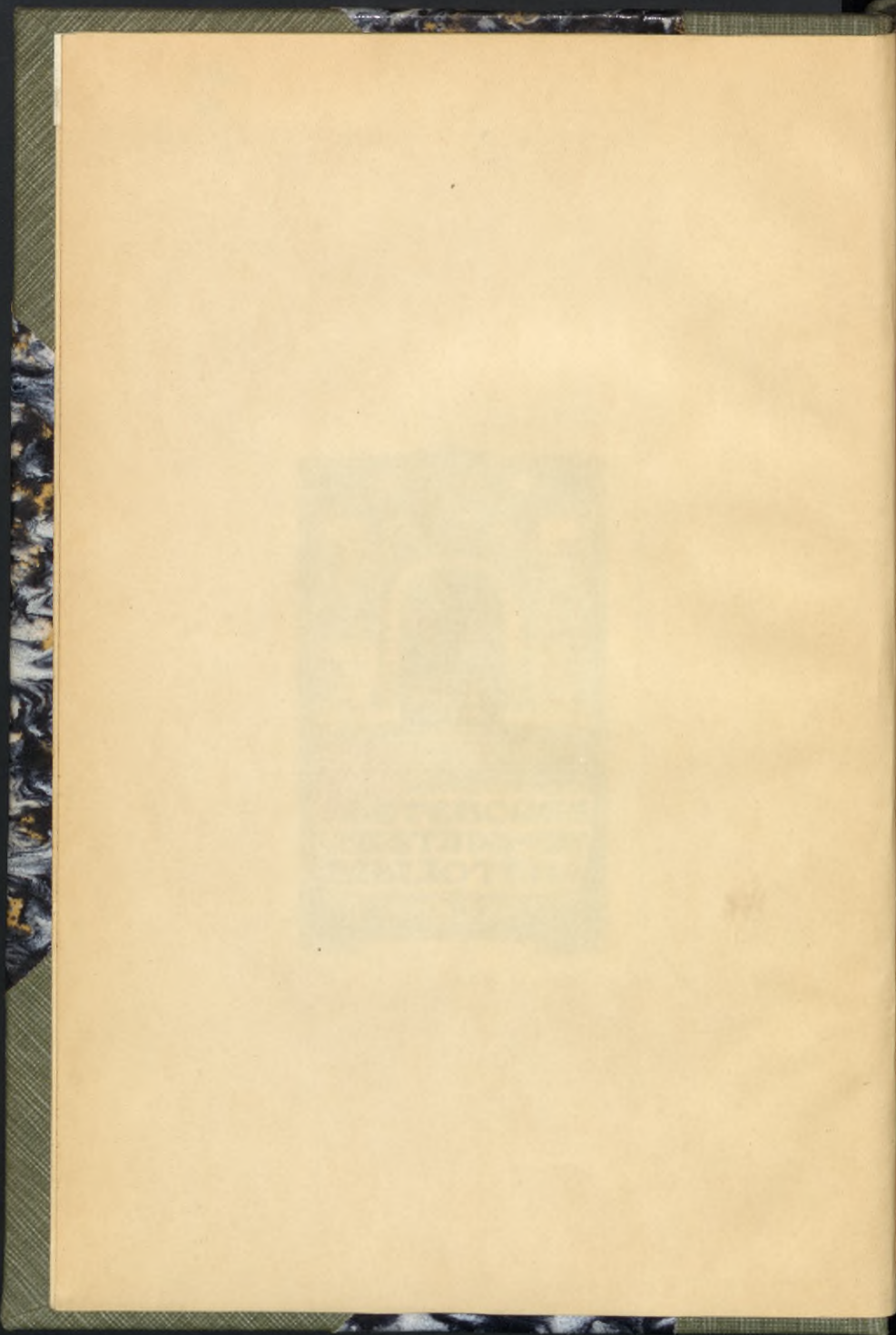

Litt.
Sv.

L
3

Johan Nordling

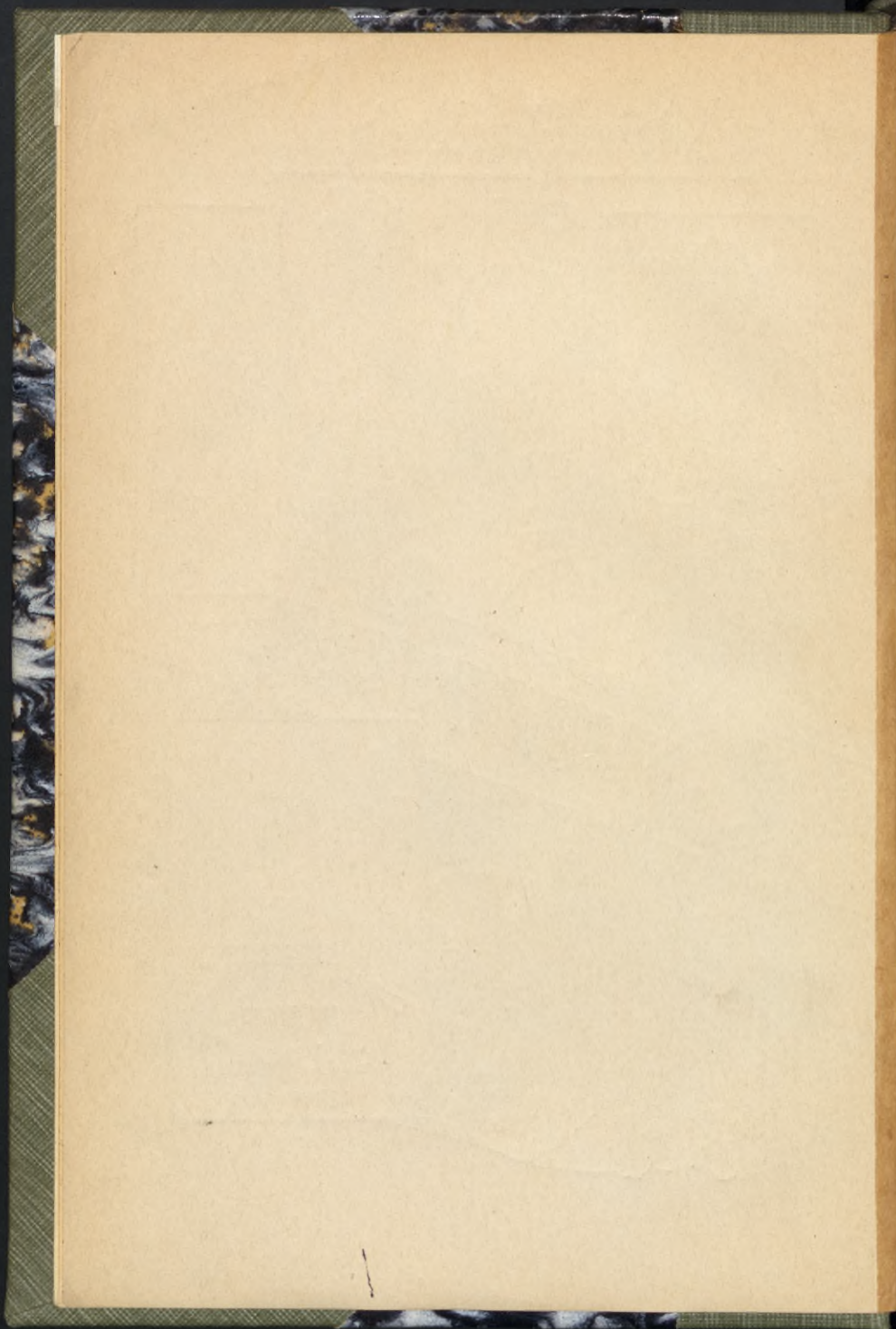

QVINNOR

NOVELLETTER
och
SKIZZER.

CARL SUNESON
STOCKHOLM

Johan Nordling:

QVINNOR.

NOVELLETTER OCH SKIZZER.

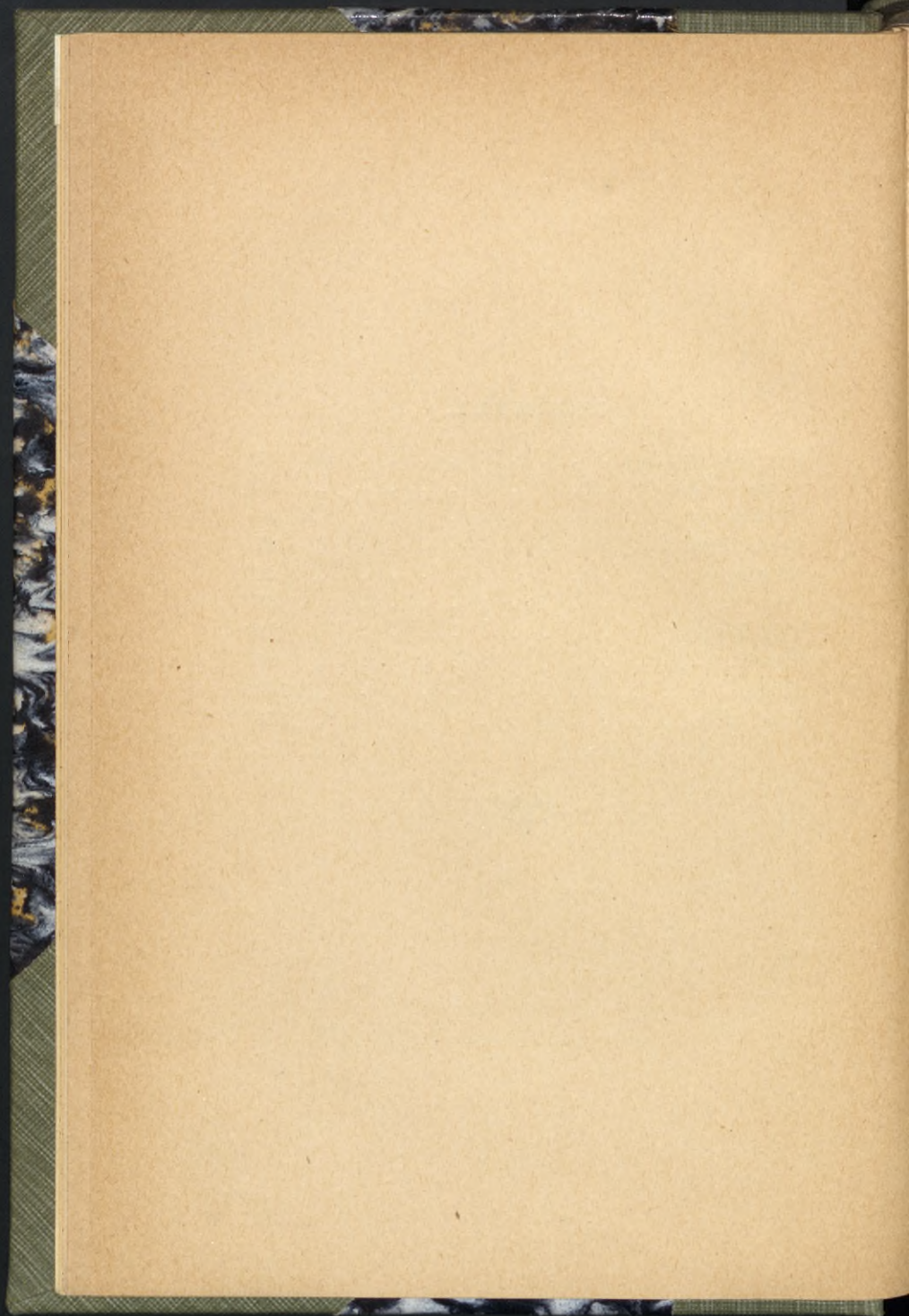
STOCKHOLM
CARL SUNESON.

UPSALA 1888
ALMQVIST & WIRSELLS BOKTR.-AKTIEB.

INNEHÅLL.

Den lilla gumman.	sid.	1
“Brasan väntar!“	”	13
“Kamrater.“	”	23
Syster Elsa.	”	47
Kerstin.	”	55
Tea.	”	67
Tant Martha.	”	79
Snöfall.	”	89
Kathe.	”	103
Från roten.	”	119

DEN LILLA GUMMAN.

Det var i Kungsträdgården, på söndagmiddag, och regnet hade stannat af. Det hade blåst upp en blå liten flik bland molnen, en blå flik, som växte och växte; och de helgdagsklädda skarorna gingo omkring och sågo dit upp och gladdes åt denna fattiga lilla bit himmel. Och deras ansigten lyste när de sade åt hvar andra: *ändtligen* — få vi sol!

Träden stodo ännu tunga af regn; det dropade från deras mörkgröna löf ned i gångarnes röda sand. Sparfvarne badade i vattenpussarne rundt fontänen och läto sig icke skrämra af barnen, som klängde på granitsockeln och plaskade med knubbiga händer i bassängen, der jernsvanorna summo.

Då gnisslade det öfver kiseln af lätta hjul bakom mig, och jag vände mig för att se.

Det var en liten korgvagn som rullade fram, en vanlig sjukvagn af flätad vide, på tre hjul. I vagnen satt en gumma, en förkrympt, liten gumma med hvitt, hvitt hår och ett fåradt, gammalt

ansigte, som för länge sedan kunnat vara vackert, men nu endast lystes upp af ett par bruna, ännu glänsande unga ögon. Kryckorna hvilade bredvid henne i vagnen.

Bakom denne gingo hennes två söner och sköto på. De voro båda vuxna män, unga kraftiga handverkare i blåa helgdagsrockar; deras grofva händer, som knötos sida vid sida om vagnens handtag, buro vittne om hammare och fil, och deras ansigten om vakenhet och intelligens.

Den lilla gumman var så omsorgsfullt omstoppad, den gråa schalen var så tätt svept om hennes fötter, den stickade halsduken så sorgfälligt virad om hennes hals, att icke pust eller stänk skulle komma henne vid.

Det lätta ekipaget skulle ha varit som en fjäder i *en* af dessa starka mäns händer; men på intet vis skulle någon af dem ha velat afstå sin hedersplats för någon annan, der de gingo vid hvar andras sida bakom moderns vagn.

Den gamla satt stolt som en drottning på sin plats, men så måste hon ideligen vända på det gråa hufvudet för att få sina långa gossar till syns; och dessa böjde sig ned öfver henne, en från hvarje sida, att fånga hvarje hennes minsta ord, och när deras ögon möttes, glänste de af en afundsvärd lycka.

Detta var taflan, men jag såg med ens en hel serie af andra upprulla sig för mina blickar.

* * *

I den stora gråa stenkasernen uppe vid Roslagsgatan, der landtmännens tunga forvagnar, redan innan morgonen ljusnar, börja dåna öfver stenläggningen — uppe i den gråa stenkasernen bor det idel småfolk. Från den första våningen, dit gatans sopor blåsa in genom bristfälliga fönster och dörrar, och ända upp till den femte, under takåsen, der vinden går fri och utsigten är vid, äro de trånga lägenheterna uthyrda åt handverkare och grofarbetare.

Det fins ett fönster der högst uppe, som lysser hvitare och mera lockande än något annat i den stora, tråkiga byggnaden. Dess rutor äro alltid klara och gardinen hel och ren; en grön geranium är rent af märkvärdig att blomma, och myrten på platsen bredvid är ett praktexemplar af sin släkt.

Det är "den lilla gummans" fönster, den lilla gummans och hennes två söners. Det finnes icke ordentligare och präktigare hyresgäster till i hela huset, och de äro allas favoriter och goda vänner, de tre.

Annars är det nog som det kan med grannsämjan. När barnen börja gräla och ställa til

slagsmål i trapporna, blir det ett skrik och ett stäm, och mödrarna komma ut, och hårda ord och tråtor äro snart i gång. Men den lilla familjen på vinden står utom allt detta, och utanför dess dörr är det tyst; kanske kan man höra den gamla sakta sjunga, medan hennes flitiga fingrar föra strumpstickorna eller nålen.

Tidigt på morgonen är "den lilla gumman" vaken, när den första dagstrimman helt blek tittar in under rullgardinen. Hon skall upp för att laga till "sina gossars" kaffe, ty de måste i god tid vara på fabriken. Hon kommer så behändigt ur sängen och får kläderna på; kryckorna har hon alltid till hands bredvid sig.

Hon har lärt sig att föra dem så tyst, så tyst öfver golvet, att det är rent af förunderligt, ty hon vill ej en minut för tidigt väcka sina gossar; de behöfva väl sömnen.

De ha den lilla mörka skrubben innanför kammaren såsom sofrum för sig, och mor hör deras jemna andedrag genom den tunna tapetdörren, medan hon sysslar vid spiseln.

Men nu är kaffet redan färdigt och står ångande på bordet, och nu måste de *nödvändigt* upp. Den gamla knackar på dörren.

Ett unisont "god morgon, mor!" svarar som på kommando. Inom få minuter har hon dem ute hos sig.

Huru de helsa och le och nicka, som hade de varit skilda under långa år och af långan väg! Och då är det bara natten och den lilla tapetdörren. Det sköna kaffet expedieras i en fart, och frukostsmörgåsarne äro redan påbredda och invirade; mor smyger dem i deras fickor, och vare sig de märka det eller ej, veta de alltid att de ha dem der, när de behöfvas.

Nu kyssa de mor på pannan till afsked: först John, ty han är äldst, och så Carl. Och tusen förmaningar får hon, de bekymrade, evigt samma förmaningarna för hvarje dag, naiva, som till ett barn.

— Sköt nu om dig väl, mor, och var försiktig med dig sjelf!

— Gå för all del icke ut på vinden, du kunde falla och göra dig illa!

— Sitt inte vid fönstret i draget mor! Jag tyckte ni hostade i natt.

Nej, nej, icke skall hon gå ut, icke skall hon sitta i draget; för öfrigt har hon "visst inte" hostat, nej, nej — och hon ler och vinkar, och *ändtligen* äro de utom dörren.

Till fönstret måste hon emellertid bege sig för att få deras sista afsked nedifrån gatan, men så vika de om hörnet och äro borta.

*
* * *

Nu kommer den långa dagen, den långa, tysta dagen med sitt stillsamma, trägna arbete och sina många tankar. Den gamla är lemnad åt sig sjelf och dock icke ensam, ty i sitt sinne är hon hos gossarne på fabriken — ideligen.

Den tarfliga lilla kammaren får hon snart så putsad och fin, att den glänser af renlighet och ordning. Det är ett trolleri rent af, hvad allt hon kan uträtta, så flinkt och mönstergilt, trots de lama gamla benen och de oviga kryckorna, som hänga under hennes armar.

På afstånd hör hon det stora husets stim och gatans buller som ett doft brus, ett fjerran ackompagnemang, mot hvilket den rofulla tystnaden omkring henne får ett säreget behag. Och medan hon vattnar geranien och torkar den ståtliga myrtenbuskens fina, glänsande blad, börjar hon sakta nynna gamla naiva barndomsvisor, för länge sedan glömda af en ny tid, dem hon gnolar med en tunn och utnött liten stämma, som fordom, äfven den, var klar och ung.

Den myrten är hennes älsklingsplanta, och hon vårdar den med en rörande omsorg. Men så har den också vuxit upp från en stickling ur hennes egen brudkrona, som en gång — ack hur lätt! — hvilade öfver hennes glänsande, svarta hår; och den är ämnad att smycka en annan ung qvinna, som, ännu osedd, redan har en stor plats

reserverad i den gamla moderns hjerta — när någon gång nämligen någon af gossarne för hem sin brud.

Än äro de så unga, och de skratta, när den lilla gumman slår upp detta kapitel, och försäkra, att den gamla är dem glädje nog. Men hon känner ungdomen — den är oberäknelig som ett aprilväder. Och därför har hon sin tro för sig.

De många timmarne, hur fort de glida bort! I den gamla skinnklädda länstolen vid kakelugnen har hon sin plats; det är icke särdeles ljusst derinne i rummet, men hon behöfver ej heller se för att föra sina strumpstickor och låta tankarne gå — kända vägar, dem fingrar och fantasi väl hitta . . .

Det är allt för långt till fabriken att sönerne skola hinna hem öfver den korta middagsrasten. De inta sin anspråkslösa måltid på magasinet strax bredvid; men upp till den lilla gumman kommer portvaktarfrun med en stor tallrik varm soppa och en rätt dertill, och så språka de båda bort en trefflig stund. Ty portvaktarfrun, hon känner allt hvad som händer och sker och har en snabb tunga.

Längst bli aftontimmarne, när skymningen och längtan falla på. Den svåra längtan — nu har hon icke sett "sina gossar" på hela den långa dagen; något ondt kan väl aldrig ha tagit dem

vid. Det kommer ett nytt stycke oro öfver henne för hvarje qväll, och hennes öron bli förunderligt skarphörda, medan hon sitter och lyss efter minsta buller i trappan.

Tyst — hvad var det? Men nej, det var endast snickaren en trappa ned, som kom och slog i sin dörr. Och ännu får hon ge sig till fåls. Om en stund spritter hon till på nytt, och då var det brefbärrarfrun, som stökade på vinden efter sitt strykbräde.

Men äntligen komma de! Hon kan icke längre misstaga sig på dessa välkända steg, som storma upp för trappan. *Storma* — ty huru trötta de än äro efter dagens tunga släp, kunna dessa unga män icke få vägen fort nog undan sina fötter för att vända åter till den gamla.

Och då dörren slås upp, står hon strax der inom; hon har rest sig ur stolen för att möta dem så fort som möjligt. Och hennes skrupna ansigte lyser af den gamla, ständigt nya glädjen, när hennes darrande händer ifrigt söka deras i skumrasket för att trycka dem till välkomning.

Som en störtflod brusa frågorna fram, deras och hennes, och alla skola de genast ha svar. Det är så mycket, som har samlat sig under den långa dagen och som de nu måste säga hvar andra, att den korta qvällen med nöd hinner till.

Medan de sitta vid fönstret i dagens sista,

bleka ljusning, i behagfull domning efter arbetets möda och hon så tyst på sina kryckor går fram och åter i sysslor för qvällsvarden och bäddarne till natten, öppnas deras tre barnsliga hjertan, och ljuda glada, sorglösa skratt och vänliga ord . . .

* * *

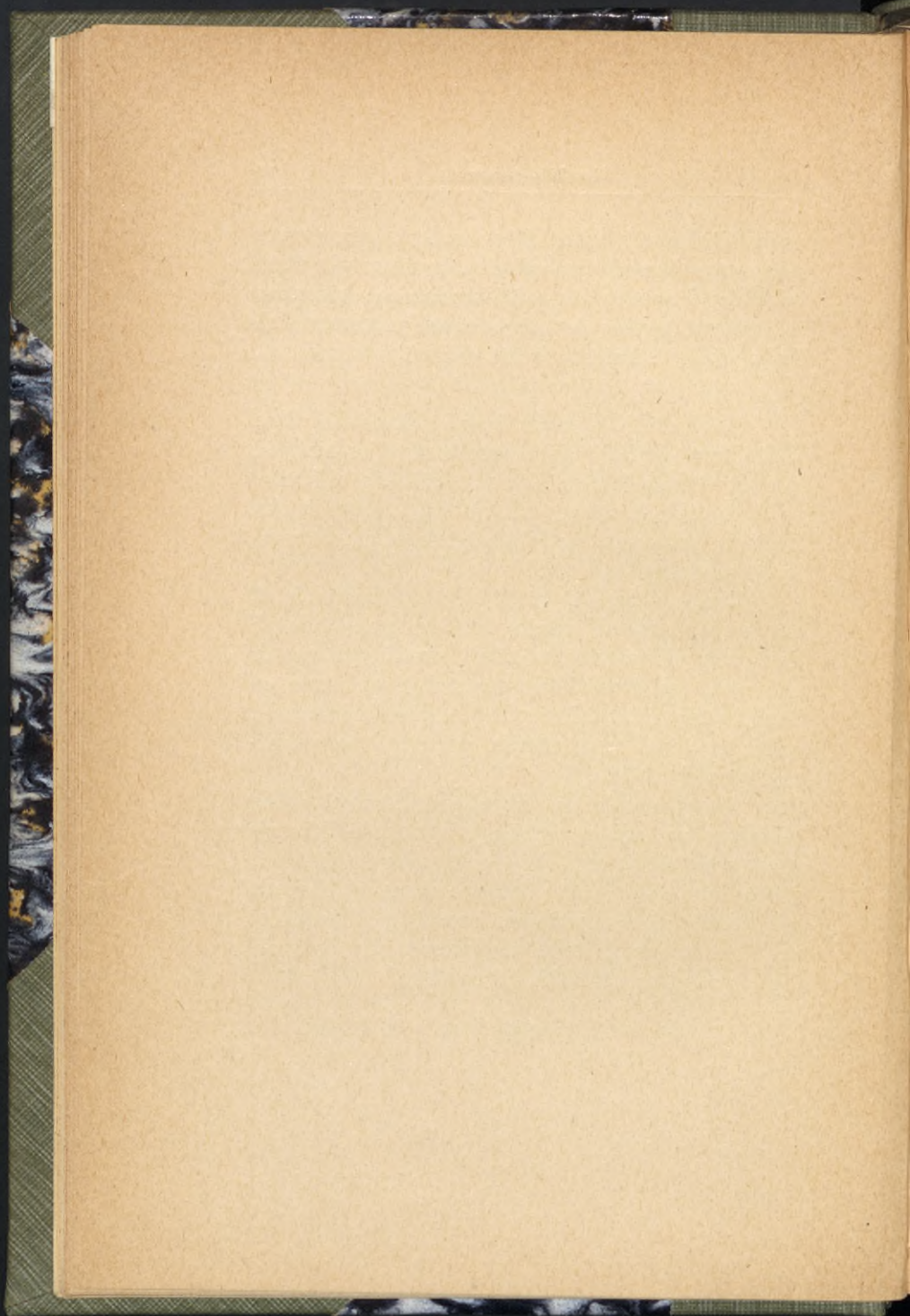
Men ute i Kungsträdgården hade den blåa lilla fliken växt till en hel strålande, ljus himmel, och de söndagsklädda skarorna tätnade allt mer.

Den lilla korgvagnen, skjuten af de två starka männen, slingrade sig behändigt fram genom vimlet öfver gångarnes röda sand.

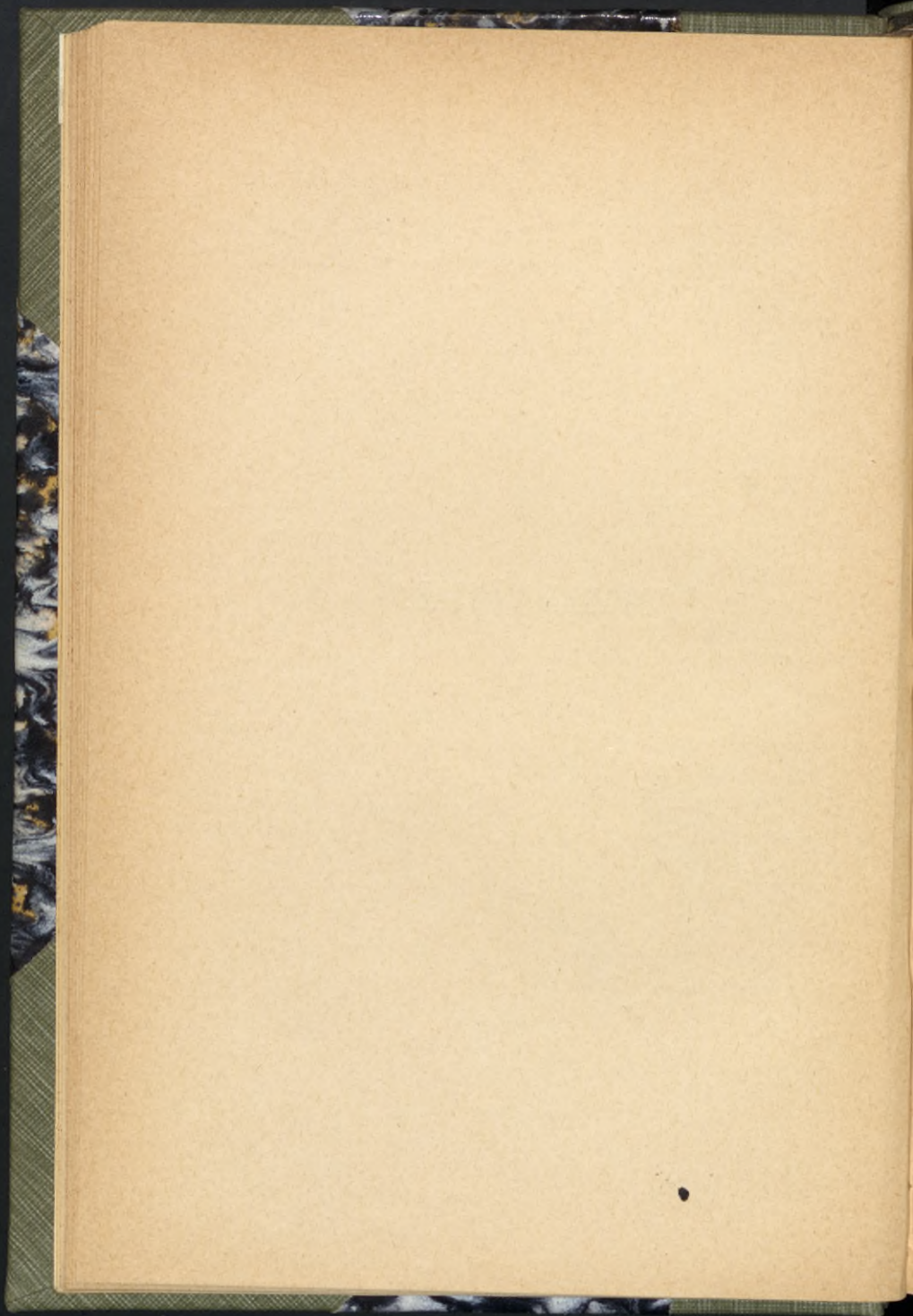
Den gamla satt stolt som en drottning på sin plats, men så måste hon ideligen vända på det gråa hufvudet för att få sina långa gossar till syns, och dessa böjde sig ned öfver henne, en från hvarje sida, till att fånga hennes minsta ord, och när deras ögon möttes, glänste de af en afundsvärd lycka.

Hvar helst det lilla tåget gick fram, vände sig skarorna om, och en vänlig gnista tändes i hvarje öga, som dröjande följde det. Jag är viss, att mången af dessa stolta damer i siden och flor, att mången förnäm ung dandy i sprättig glans kände en önskan att få byta med deras lott, de lyckliga, och gifva ett halft lif emellan.

"BRASAN VÄNTAR."

När det lider mot qvällen, den mörka, tysta vinterqvällen, då börjar den flitiga handen så småningom allt långsammare och tyngre glida fram och åter öfver arket, och de flitiga tankarne gå trögt och lamt. Och med ens stannar pennan helt stillsamt midt i ett ord, utan att ens lyftas från papperet, och tankarne i det stora, tunga hufvudet upphöra att gå, liksom om fjedern surrat ut. Men han sitter ändock kvar vid sitt skrifbord utan att röra sig, utan att se sig om, medan det gamla väckarurets ticktack regerar enväldigt öfver rummets dödstystnad och det enda ljuset på bordet sakta brinner ned.

Så knarrar det helt försigtigt i dörren bakom honom, en frisk fläkt drar in under portièren och det frasar som af silke öfver mattan. Han hör emellertid ingenting och han vet ingenting.

Men när han känner en ljum andedrägt smeka och en mjuk arm läggas öfver sin hals, då spritter han upp och vänder sig hastigt om, och det kommer ny glans i hans trötta ögon, när de möta

de andra bakom honom. Och så säger han i en ton af glad förvåning — naturligtvis gladt förvånad öfver detta, som han lystrat efter hela den senaste halfva timmen, dessa lätta smygande steg, dem han skulle ha hört, om ock all verdens buller brusat omkring honom! — säger:

“Åh, är det du, min älskling!”

Och hon ler och svarar:

“*Brasan väntar!*”

Liksom dessa två repliker, aldrig förnötta, vexlas dem emellan qväll efter qväll den långa vintern igenom, så reser han sig nu upp, för att taga hennes runda lilla hufvud till kyss mellan sina stora händer. Och brasans första sprakningar smattra, och dess skälmska sken nickar lockande in bakom portièreens veck, när han lyfter dem åt sidan, och de skuldra vid skuldra stiga in i salongen.

* * *

Der inne fladdrar elden i full låga, dess klara ljus flyter ut öfver mattan, ger dess väfda blommor ny fägring, förtonar inåt bland rummets skuggor, som till hälften skingras, till hälften sluka det. I vinklar och vrår, bakom fönstergardinens veck och in under gueridonens fransverk leka lågornas reflexer ett ystert “ta fatt”, gömmande sig ibland i en funnen smyg i darrande

förbidan och glida så, plötsligt skrämnda, blyxtsnabbt genom hela rummet.

Framför brasan väntar hans mjuka länstol. Hon trycker honom ned med lätt våld:

"Sitt, min herre!"

Med lekande höflighet:

"Jag tackar er, min fru."

Vivi har redan plats i stolen bredvid honom, hennes händer hvila i knäet, ett par små fötter sträckas lätjefullt ut på mattan, och skornas spännen glänsa i eldskenet.

Det blir tyst. Deras ögon se in i brasan; lyftas samtidigt och mötas; vända åter till brasan igen.

När några minuter gått, lyfter hon hufvudet. Han lyfter äfven sitt och vet, hvad hon skall säga.

"Ja — så äro vi åter här", säger hon och vet, hvad han skall svara.

"I lä", svarar han.

Sedan får brasan ensam ordet en stund.

* * *

Ute från gatan höres dämpadt den stora stadens buller, vagnarnes rassel, den framåt brusande folkströmmens fottramp. Då och då skär en spårvagnsklockas gälla stämman genom detta monotona sorl, mot hvilket rummets tystnad blir

högtidlig som en helgedoms. Från elden böljar en smeksam värme, som fyller rummet och kommer prydnadsbroderiernas fruntimmersvällukt att lösas och sprida sig som en mild rökelse.

Han känner en vällustig domning smyga öfver sina lemmar. Ögonlocken tryckas sakta igen som af lätta fingrar, och endast genom en smal strimma bakom ögonhårens gallerverk ser han den dunkla profilen af Vivis späda gestalt som en silhuett afteckna sig mot skymningens bakgrund. Och njutningen af hennes närhet och hvilans trefnad tar med ens förnimmelsens gestalt inför honom och han drar en suck af välbehag.

“Är du trött?” frågar hon.

“Nej, min älskling.”

“Och du sof inte?”

Han finner sig för väl för att vårda sig svara.

* * *

Sakta sjunker brasan så småningom ned; mångfaldigt vexlande ting byggas upp der inne af glöd och lågor och störta åter samman.

Vivis intresse får lif, hon lutar sig fram ur stolens famntag; med armbågen mot knäet och hufvudet i handen följer hon uppmärksamt eldens lek, till dess de bruna ögonen bländas och fyllas af ofrivilliga tårar. Det är så underliga ting,

som förtäljas i “brasans saga”, säger hon. Och med barnsligt ifrig stämma tolkar hon:

“Men se, Otto! . . . i dag är det härliga saker der inne! Ett lustslott, ett riktigt lustslott med pelare af lågande guld. Ser du inte, der till höger, en hel oändlig rad som bär upp det hvälfda taket, och bakom öppnar sig en ny pelarsal, som strålar än mera af ljus. Hvad tycker du? Är det inte korintisk stil, eller är det jonisk? — O, hur skönt! Jag nästan önskar att jag vore der inne . . . Men se der — i den inre salen, jag ser det väl: det står en man der inne. Det är en riddare, en hjälte. Han har rustning, du, och hjälm och sköld — så tydligt. Säg, ser du inte? Det är ju nästan så att man kan taga på det. — Riddaren der inne — det är du; han vänder på sig; hvilken hög, ståtlig gestalt — din gestalt. Hvad har du väl der i det praktfulla palatset att skaffa? Och hvarför så fullrustad till strid . . .

Åh — — nu brast hela min vackra saga till samman!”

Han ler:

“Du är ett barn! Sagorna hålla inte långt.”

* * *

Nu är det endast en stor glödhög der inne; öfver Vivis runda, flickaktiga lilla ansigte, som,

ännu en smula snopet framsträckt, letar efter drömbildens rester, breder den ett varmt rödt sken. När mannen ser det, finner han det som förklaradt, och hans hjerta blir med ens mycket varmt. Han sträcker ut sin arm, får henne om skuldran och drar henne till sig, upp i sitt knä. Säger än en gång:

“Du är ett barn!”

Vivi knäpper två hvita händer om hans breda hals, lutar ett mörkyfvigt hufvud mot hans skjortveck och svarar, tätt invid hans bröst:

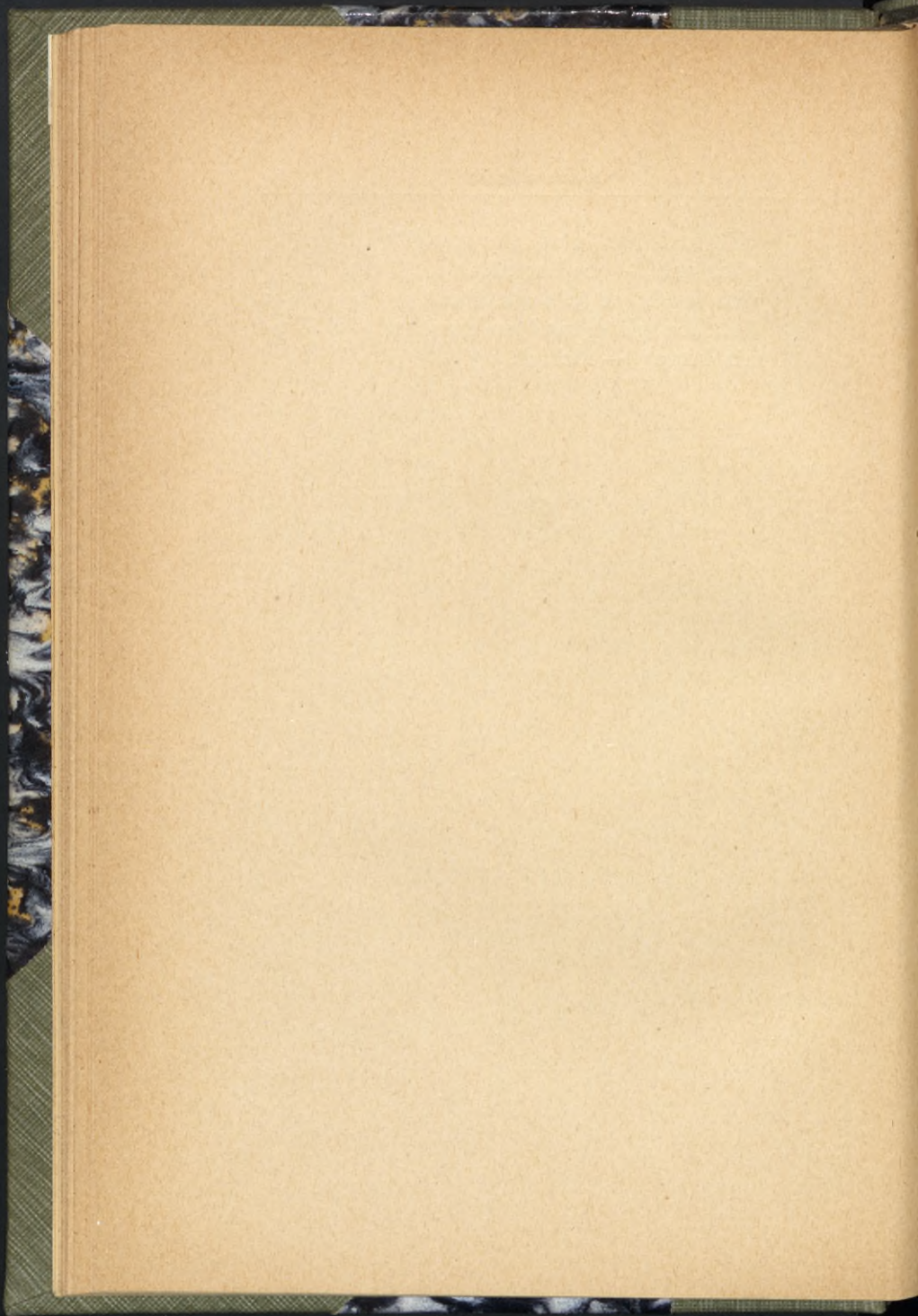
“Ditt barn.”

Med handen under hennes haka får han hennes röda mun upp till kyssar, glödande unga kyssar. Så glider hennes kind åter ned mot hans bröst, der den känner ett stort, annars trotsigt hjerta bulta af vekaste ömhet. Och de bli tysta, andlöst tysta. Den döende brasan sorlar sakta.

Hon begagnar situationen att gråta — *en enda* liten lycklig tår, den han icke ser. Och litet senare att le ett löje, som han ej heller ser. Det är nu så godt som mörkt. Och litet der-efter, när hon börjar känna högtidligheten allt för högtidlig, beger sig yttersta spetsen af hennes pekfinger ut på en halft försagd promenad mellan hans vestknappar. Det känner han och gör en rörelse i stolen. Och då brister hon ut i ett skratt, ett litet tjufpojkkaktigt skratt:

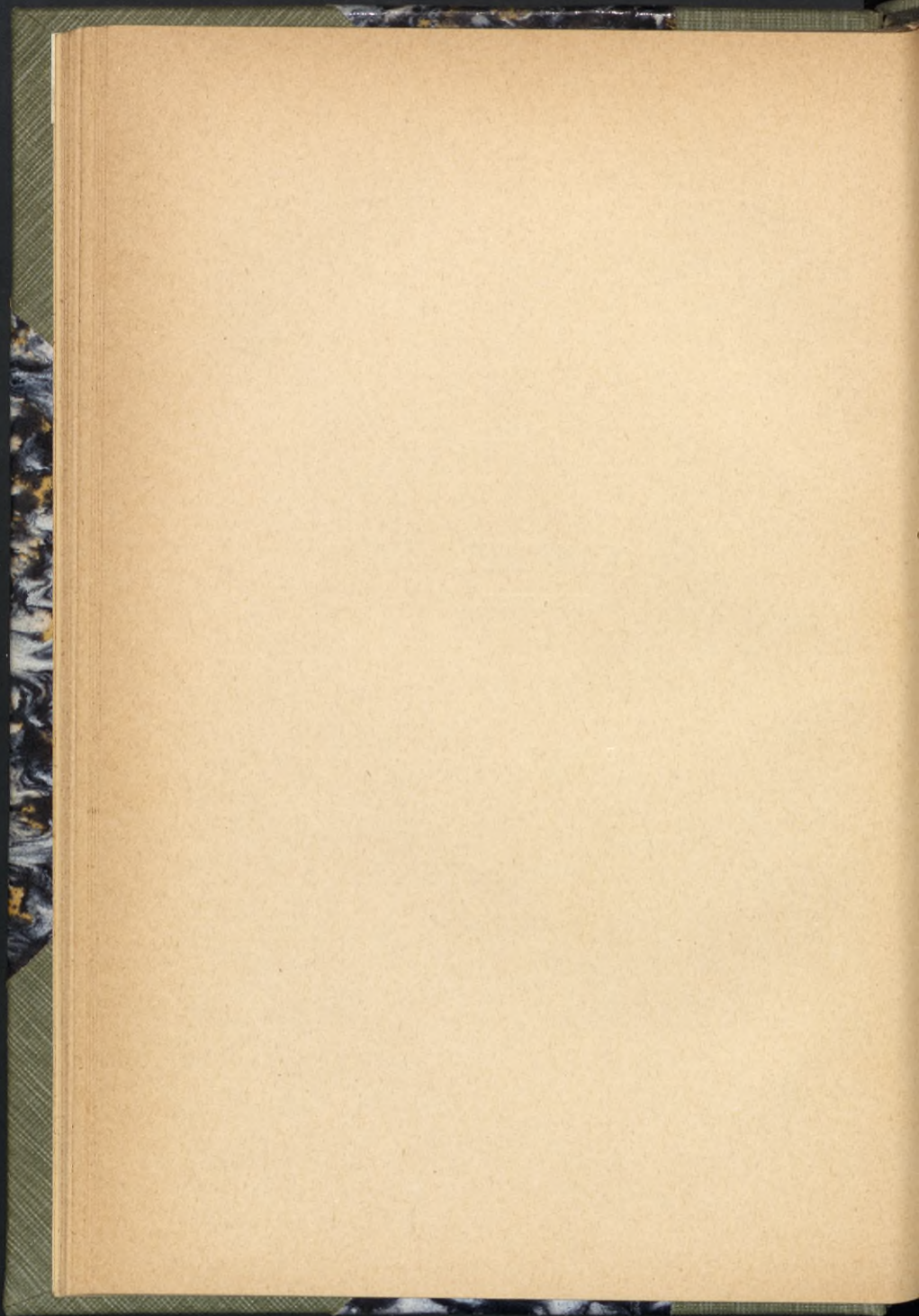
“Kors, det är ju alldeles mörkt!”
“Ja, kors — du har rätt.”
Och det ha de icke sett förut.
Och hon glider ned ur hans knä —: “far-
väl, min herre” — och ut.

"KAMRATER."

HUMORESK.

Unge herr Samuel eller, som han för bekvämlighetens skull gemenligen kallades, unge hr Sam hade fått ett uppdrag af sin principal, som alls icke konvenerade honom; och det låg så pass mycket surmulet missnöje öfver hans beskedliga mammas-gosse-fysiognomi, som öfver hufvud var möjligt, när han en vacker majdag promenerade ned till Mälarhamnen för att möta Söderteljebåten. Det var också många tunga tankar som tryckte hans stackars hjerta.

Hr Samuel var en man, som skötte hvad honom tillkom, punktligt och ordentligt som ett väl justerad ur och utan att någonsin knota, ej ens när extra-arbetet vid månadsboksluten stal rundliga timmar från en föga rundlig fritid. Och han fordrade för detta egentligen endast *en sak till baka: att få vara i fred.* Till detta räknade han i främsta rummet att få vara i fred för fruntimmer, ty unge hr Sam var en af dessa män, som lärt sig att djupt förakta det täcka könet såsom en särdeles onyttig och besvärlig uppfin-

ning. Hos dessa män finnes dock alltid i grunden en instinktlik förnimmelse af kvinnornas oumbärlighet, ett svagt hjertas hemliga medgifvande, som dryper bitterhetens galla i föraktet och ger det samma en allt annat än älskvärd anstrykning af hat.

Med ett ord alltså — hr Samuel hatade qvinnan!

Nu vete också Gud hvad det var för en illasinnad baktanke, som dikterade grosshandlar Mattsons beslut, att anställa en qvinlig kontorist på sitt kontor, att bereda hennie plats just vid unge hr Sams pulpet — der han förr fått vara "i fred" åtminstone i fyra långa år — och att sända just samme hr Samuel att möta fienden vid sjelfva landstigningen.

Allt detta oafsedt var han allt för pligtmedveten att icke efter bästa förstånd gå till verket med sin herres uppdrag. Han resonerade med sig sjelf: det var ju i det hela ej stort krångligare att öfvervaka "aflastningen" af denna nya kontorsacqvisition än de tidt och ofta återkommande omsorgerna för varubalarne från all verldens kanter.

Detta var en god idé!

En varubal — hvad mer? Han beslöt ta saken helt fackmessigt likgiltigt. Och när ångaren efter mycket flåsande och bång lade till, stod

unge hr Sam, med händerna i paletån, till det yttre helt lugn på kajen, till det inre herre öfver sig sjelf och situationen.

Det blef med ens trängsel och stim. Vän-tande skaror strömmade till från land, och från fördäck fylles landgången af ifriga resenärer, som trängdes och knuffades med nattsäckar och korgar i hand. Helsningar vexlades åt höger och ven-ster, glada rop och skratt ljödo.

Hr Sam stod lugn.

"Qvinnan" skulle han nog finna. En kon-torsdam — det var den gammalmodigaste kappan, den största kappsäcken, den afskyvärdaste hatten och det antikaste ansigtet.

Några minuter gingo, och lederna glesnade.

Hr Sam styrde just kurs på en feminin indi-vid, som närmast syntes honom motsvara alla rim-liga förutsättningar, då en handscklädd liten hand lades på hans arm och en flickaktig stämman talade:

"Förlåt, är det inte hr Berg?"

Han vände sig om. En ung dam med ett par bruna, lifliga ögon under en mörk, yfvig lugg och ett ovisst litet leende på en mycket körsbärs-röd mun stod framför honom. Han lyfte förläget på hatten.

"Kaptenen på båten sade mig, att ni var från hr Mattsons kontor. Och jag tänkte, att ni möjligtvis . . ."

“Ni är alltså fröken Verner?”

“Ja, det är jag. — Ack, ni har verkligen gjort er besvär att komma mig till mötes. Hur vänligt! Ett stadsbud fins väl här att få för min kappsäck. Den är inte stor. Och så kan hända ni kan rekommendera mig ett hyggligt och lämpligt hotell tills i morgon.”

Hr Sam var konsternerad. Alla hans varubalsteorier voro sin kos. Med en sådan varubal i kokett högklackade små wienerskor och turnyr — bara ungefär lagom, måste han medge — var han dock icke riktigt hemvan. “Ett stadsbud, ja, ett stadsbud” — det var en hållhake, och så fick han komma bort för ett ögonblick, hemta andan och med den fattningen, få stadsbud och kärra och kappsäck på den. Och derpå bar det i väg inåt staden.

Brrrr . . . Så måste han följa henne åt. De voro på Ridrarholmsbron; han sneglade melan-
koliskt nedåt Strömsborg och tog ut stegen allt längre. Bäst att göra pinan kort. Hon höll honom takten fullt ut, den lilla resväskan dinglade i hennes hand. Ord vexplades ej.

Hunnen till Myntgatan, föll honom något in.

“Kanske jag får ta er väska?”, sade han.

“Nej tack; jag är van att hjälpa mig sjelf. Vi fruntimmer äro inte alltid så hjälplösa som herrarne inbilla sig.”

Och så skrattade hon, lätt, skälmskt.

Det retade honom: naturligtvis skrattade hon åt honom. Som han dock ej fann ord, nog värdelösa att bevärdiga henne med, teg han — och led. Heroiskt!

På Norrbro tog han en hastig och förstulen öfverblick af sin följeslagare från sidan. Profilen — en käck liten uppnäsa, fyllig mun, rund haka — var ej sämre än de flestes, kanske bättre.

Hvad angick honom för öfrigt fruntimmersprofiler!

En frisk bris blåste från strömmen, gosskapellets janitscharmarsch tonade från Strömparterren, himmeln var blå, den vackra våraftonen ljum. Trottoarens asfalt sjöng under hennes flinka klackar, det unga ansigtet färgades af den hastiga gången, de unga ögonen glänste, och så sade hon:

"Hvad Stockholm dock är skönt! Blott en gång har jag varit här förut — det är många år se'n dess."

"Ah ja", svarade han för att någonting svara. Han var fem och tjugo år gammal i denna verlden och lika gammal i hufvudstaden, men aldrig hade det fallit *honom* in att beundra dess skönhet. Nu föll det honom deremot in, att fröken Verner var poetisk. Det fattades bara det! —

Aldrig hade vägen till Norra Smedjegatan förefallit honom så lång som i dag. Dock —

äfven den längsta väg har en ände. Och när han väl fått sitt anförtrodda gods öfverantvardadt i portierens händer och fick vända om *ensam* — ännu med hennes sista glada "tack" och "au revoir" klingande i sina öron — kände han med ens sitt människovärde växa med hundra procent.

Ett glas punsch i Strömparterren hade han väl förtjent. Han tog det ensam i förbifarten. Det var en sällsynt lyx, men så hade han ock uppfyllt en sällsynt mission.

* * *

Hr Sam hade, han som alla andra, natten på sig till dagen derpå. Och godt var det. Ty här gälde att samla sig, göra upp krigsplan och fatta ett bestämdt beslut. Att en strid förestod, derom var nu ej tvifvel. Fienden var obestridligen farligare än han på förhand beräknat. Låt nu vara att hr Sam gick i elden med det bästa af alla skyddsvapen — öfverlägsenhetens förakt — men ett par gnistrande bruna ögon, lysande af tjugoföringens öfvermod, är dock ej det samma som en fyrtioårig guvernantblick bakom blåa glasögon, och en röd, nästan för lockande röd, mun betyder något helt annat än en vanlig sådan, som tyckes uppskuren som med en sprättknif. Detta var till och med Samuel allt för klok att ej inse.

Desslikes var han allt för klok att ej ha sitt

parti klart, när han om morgonen vandrade i väg till kontoret. En orolig natt hade det kostat, men sättet, det under för handen varande förhållanden afgjort bästa sättet, var funnet! —

Med en viss oro, som hade han redan vädrat katt i rummet, öppnade han dörren till kontoret. En suck af lättnad — "hon" var ännu ej der!

Dock — sorgliga vittnesbörd om sanningens hårdhet gjorde ej ens glömskans illusion för ett ögonblick till en möjlighet! Vid hans pulpet, hans tron, midt emot hans egen plats var en ny skrufstol framskjuten, och ett nytt bläckhorn med ett lysande ark läskapper prunkade der framför — allt naturligtvis för henne!

Och tio minuter senare hade unge hr Sam den förnöjelsen (förnöjelse! — hvarför håna en olycklig?) att när helst han såg upp från sina räkenskaper möta Tora Verners skälmska ögon midt emot sig och att ideligen höra raspandet af hennes flitiga penna.

Glittande glad som en fogel hade hon kommit. En svag doft, en mycket svag doft af parfym hade spridt sig i rummet med hennes ljumma andedrägt och kommit Sam att rynka näsborrarna redan innan hon hunnit få utaf sig den nätta vårkappan. Så hade hon flugit — *flugit!* — upp på den höga stolen — "god morgon hr Berg och tack för hjälpen i går" — och innan Samuel

visste ordet utaf, var hon inne i arbetet, säker och parat, som om hon slutat midt i raden qväl-len förut och bara hade att ta vid i dag, der pennan stannat.

Men Sam såg icke upp och hörde icke, ville icke höra. Absolut likgiltighet — det var tak-tiken — om möjligt helst baserad på fredlig öf-verenskommelse med fienden. Det var ett lämpligt tillfälle till denna öfverenskommelses träf-fande han i första hand hade att afvakta.

Tillfället erbjöd sig förr än han sjelf vågat hoppas. Principalen fick ett affärsbesök, och dör-ren till det inre kontorsrummet, der grosshand-laren och kassören residerade, blef stängd. Vakt-mästaren sändes ut ett ärende i staden. Och så voro de åter på tu man hand, öga mot öga, han och — fienden.

Nu skulle det göras, nu eller aldrig!

Hr Sam hade sin lexa väl öfverläst, och den hade gått som ett flytande vatten, när han sist repeterade den på morgonen. "Min fröken", skulle han börja, "min fröken, jag är en man som hatar qvinnorna." Det var ärligt och rakt på sak. Och så allt det andra med enkel värdighet.

Men nu när det afgörande ögonblicket var inne, ville det ingalunda gå så lätt som han från början förestält sig. Orden fastnade honom i halsen, redan innan de hunnit upp i munnen. Han

kastade en förstulen blick öfver pulpeten till sin unga granne: hon satt djupt lutad öfver sitt arbete i omisstänksam ifver, och han såg endast en hvit panna och det mörka, rika håret, som vågade sig öfver hjessan ned emot det glänsande hullet i den fint formade nacken.

Om hon ändock för ett enda ögonblick afbrutit sin sysselsättning och sjelf sagt ett ord, som kunnat gälla som inledning, hade det bestämdt gått mycket lättare. Men nej; obevekligt satt hon böjd öfver korrespondensen, och hennes penna vandrade utan återvändo från rad till rad, från sida till sida.

"Min fröken", lyckades äntligen unge hr Sam få fram, "min fröken . . ."

Så var det stopp.

Tora Verner såg upp.

"Sade ni något, hr Berg", frågade hon vänligt.

Samuel kände, hur han blef blodröd ända upp till hårfästet. Det riktigt brände.

"Nej — — nej bevars — ingenting särskildt", stammade han och dök blixtnabbt ned mellan bladen i en af de stora hufvudböckerna.

Så gingo några minuter; evigheter, tyckte Samuel, öfver hvars kropp ångestsvetten kom och gick i långa rysningar, medan han samlade resterna af sitt mod och all sin manliga värdighet till ett nytt, framgångsrikare försök. Ty han var

ej — vare detta sagdt till hr Samuel Bergs evärdeliga ära! — den man som gaf tapt vid första chocken, då han en gång fattat ett fast beslut.

Pennorna raspade, wieneruret på väggen pic-kade: tick-tack, tick-tack. Slutligen lyfte hr Sam hufvudet. En vild energi gnistrade ur hans ögon.

“Min fröken“, sade han i en ton, som om han talat till sin faders vålnad, “min fröken — jag är en man —“

Så slog det lock i halsen på nytt — krrrr, och det var slut.

Tora Verners bruna ögon slogos hastigt upp, och de frågade i stum förvåning. Så glänste de till, och hela det friska ansigtet log, då hon sade:

“Det har jag aldrig tillätit mig betvifla, min herre!“

Hvilken som helst dödlig med undantag af unge hr Sam skulle efter detta ha gifvit sin sak ohjelpigt förlorad. Under de närmaste tio minuterna önskade till och med *han* sig åtskilliga famnar ned i jorden, åtminstone ned i källarvåningen, der packdrängarne huserade i de stora förlagsrummen. Men dock (och detta må lända till bevis på, hvilken utomordentlig karakterens seghet hr Sam besitter) efter femton minuter var han redo till en ny dust, starkare af nederlagen. Detta skulle bli den sista, det hade han beslutat.

Han svingade sig ned från stolen och bör-

jade mäta golvet med långa steg. Fram och åter mellan pulpeten och kakelugnen, mellan kakelugnen och pulpeten.

Så stannar han framför Tora Verners plats, knyter spasmodiskt händerna (i byxfickorna) och utslungar med försiktig skyndsamhet:

"Min fröken, jag är en man, som hatar kvinnorna!"

Gud vare lof — dermed var ock det värsta öfverstökadt.

Den enda unga qvinna, som åtminstone för ögonblicket kunde känna sig föranlåten att taga åt sig, spratt emellertid vid dessa ord att börja med hastigt till, mönstrade derpå med en blick och på ett temligen närgånget sätt (så tyckte åtminstone hr Sam) nämde herres person från hjessa till fotabjell, samt hade slutligen den impertinensen att brista ut i ett klingande gapskratt.

"Men kors då, bästa hr Berg, det der låter ju alldeles förfärligt!"

"Men det är mitt allvar, fröken Verner."

"Hu — hvilket allvar! Ni tänker väl aldrig mörda mig heller, eller sluka mig lifslevvande med hull och hår? Vet ni, jag börjar riktigt längta efter vaktmästaren."

"Frukta intet", säger Sam med storslaget ädelmod; "jag vill blott göra er ett förslag."

"Ett förslag! Och det lyder?"

Leendet släckes på Toras läppar, och nyfikenheten tändes i hennes ögon.

“Som jag sade — jag hatar qvinnorna. Inte er speciellt, naturligtvis; utan *qvinnan*, qvinnan som kön, ni förstår mig. Derfor — hade jag det minsta fått råda, hade aldrig ni kommit öfver denna tröskel, än mindre vid denna pulpet.”

“Särdeles smickrad! Ni är allt för artig.”

“Här är inte frågan om att vara artig, utan jag ville vara ärlig emot er och från början klargöra ställningen för er till undvikande af allt framtida missförstånd och obehag. Ni borde vara mig tacksam därför.”

“Jag är på det djupaste förbunden.”

“När nu inte det oundvikliga kan hjälpas, ville jag föreslå er att göra situationen så litet pinsam som möjligt för mig och dermed också för er — —”

“Och niga snällt i dörrn och vända om vid sjelfva ingången.”

“Det kan jag inte begära. Men låt oss bli *kamrater*, endast kamrater. Jag vill abstrahera från att ni är qvinna, jag vill glömma det. För mig och här på kontoret är ni aldrig annat än en vanlig kamrat, som sköter sitt, då jag sköter mitt. Aldrig dam, ni förstår. Endast så kan det bli dragligt. Går ni in derpå? Lofvar ni mig det?”

Han ser mycket allvarligt spörjande in i hennes klara ögon, och hon kan icke längre komma sig för med att skratta, då hon långsamt svarar:

"Naturligtvis — som ni önskar."

"Godt! Och ni ger mig handen derpå?"

Hon sträcker allvarsam ut sin lilla hvita hand, och "kamratskapet" beseglas, just i lagom tid, innan vaktmästarens galoscher varnande knarra utanför i förstugan.

* * *

Huru gerna skulle vi icke redan med detta vilja sätta en beseglade punkt för denna sannfärdiga berättelse och under ömsesidig respekt skiljas från dess hjelte, ännu segerherre öfver sig sjelf och sina principers konsekvente fullföljare! Hvarför förbjuder oss vår medfödda sanningskärlek att lemna hr Samuels lidandes historia halfskrifven, enär vi anse, att half sanning är ingen sanning alls?

Och huru kan det väl vara en möjlighet, att dessa korta, ödesdigra sommarmånader, som följde, mäktade så helt vända bladet i hans hjertas hufvudbok och göra den respektabla bland unga män till hvar mans narr?

Dömen icke, så varden I icke dömde. De som frestat hvad det vill säga, att timme efter timme, dag efter dag, en hel strålande sommar

igenom, då alla känslor spira som gräs och alla safter sjuda, ha en ung, vacker qvinnas ansigte i sitt allra omedelbaraste granskap, möta hennes blickar tusen gånger, bedjande ibland, sorgsna och allvarliga ibland, glänsande för det mesta af skälmskt löje; hvad det vill säga, att höra hennes friska skratt, gladare än en lärkas qvitter, klinga tidigt och sent, hennes röst smeka i koketta tonfall — *de* må tala.

De som djerft förmena, att icke ett hjerta af pimpsten till sist skulle mjukna som vax för en andedrägt, ljum som vestan och kryddad af röda läppars vällukt; som tro sig utan att blinka kunna känna ett rosenrödt litet pekfinger snudda vid sin bonjourärm och en mun, aptitligare än en drufva, bekymrad bedja: "ack, snälle hr Berg (eller hr Pettersson eller hr Lundström), hjälp mig, bara ett ögonblick, med den här kolumnen, den är så *förfärligt* svår" — *de* må här kasta den första stenen.

Hr Samuel var visserligen en man i besittning af en sällspordt solid karakter och en god portion envis motståndskraft, men han var dock icke mer än en människa.

Gud skall veta, att han hade gått till striden med de ärligaste föresatser.

Hän kunde — värst af allt — egentligen icke beskylla Tora Verner för att ha brutit mot

deras öfverenskommelse. Hon gjorde honom aldrig något öfverhöfvan omak på kontoret; någon uppmärksamhet, några artigheter — af allt detta, som annars a priori tillkommer damerna som en rättighet, fordrade hon intet. Att hon emellanåt vädjade till hans hjälpsamhet, när ej hennes egen erfarenhet förslog gent emot de rena räkenskaps-göromålen, detta var ju icke mer än hvad en kamrat rimligtvis kunde begära af en annan.

Unge hr Sam började dock snart nog finna, att denna unga qvinnas kamratskap åtminstone ej längre var honom rent förhatligt. Redan denna första upptäckt förskräckte honom och injagade i hans annars så lugna hjerta de allvarsammaste bekymmer.

Bah — resonerade han emellertid med sig sjelf — det var dock allt för galet! Den tanken, att han, *han*, Samuel Alexander Berg, den store qvinnoföraktaren, skulle fångas af en qvinnas list — ha ha ha . . .

Och för den gången slog han bort den dystra aningen med ett hånskratt. Huru ofta intalar man ej sig sjelf, att ens ställning är som säkrast, när ruinen står för dörren!

Mellan detta den första varningens ögonblick och den minnesvärda julidag, då vår vän Samuel plötsligt fann sig sjelf saker till den horriblaste och otroligaste af alla dårskaper — *den*,

att skriva vers — lågo dock icke allt för många ljumma sommardagar.

Ja, det är dess värre en obestriddlig sanning! Han måste ha gjordt det i en dröm, ett rus, ett anfall af vansinne, men han hade dock gjort det. Der, från hörnet af hans pulpetalmackack stirrade den honom till mötes, präntad helt sirligt med hans högst egen omisskänliga handstil; lät nu vara att det endast var två fattiga rader och af ett temligen alldagligt innehåll:

*“På dig jag ständigt tänker, hulda flicka,
O, huru ljust i dina ögon blicka!” — —*

Ursäktsvis må nämnas, att dagen var ovanligt varm och det tråkiga kontorsarbetet ovanligt sömningifvande. Han *måste* ha slumrat in för ett ögonblick. Men ändock! Det var fasaväckande; och han satte till radérknifven med en förtviflad energi, så att papperspinten rök. Det var som gälde det att utplåna spåren af ett inbrändt Kainsmärke. —

Dagar kommo och gingo. Hr Sam utkämpade i tysthet den förfärligaste af alla strider — striden med sig sjelf. Han kände, den olycklige, hvad hvarje timme kostade af hans äldaste principers hjerteblood. Han kände, hur hvarje seger endast var ett steg närmare till det största och föraktligaste bland nederlag, och huru det för

hvarje ny dag som kom kostade honom ökad möda att bibehålla åtminstone så pass mycket fattning, att han kunde dölja sitt svaghetstillstånd för "fienden".

Fienden! Han nämde verkligen detta ord för sig sjelf, nu oftare än förr, *mycket* ofta, i bitert raseri, liksom ville han endast med det förhatliga ordets klang reta sitt svaga, sargade hjerta till vildare motstånd. *Fienden!* Det fick dock en så egen tonfärg ibland, halft mot hans vilja, nästan af smekord . . .

Hvem kan förvånas, att unge hr Sam under dessa förhållanden magrade och blef melankolisk. Halftannat skålpund pr vecka — det var dock nästan starkt, om icke "kullan" vid vågen for med lögn! Men det bedyrade hon, att hon ej gjorde. Så att han kunde med temlig matematisk visshet beräkna, när han, om detta fortfore, alldeles skulle bortdunsta ur denna sorgliga jordiska tillvaro. Eja — vore icke det det bästa! —

Men hvarför i oändlighet uttänja skildringar af så sorglig art som dessa! Icke kunna vi dock räkna all stridens bitterhet eller mäta nederlagens smärta. Vare det nog sagdt, att hr Samuel stred som en man och föll — därför att han var det.

* * *

Det var en härlig, solljus eftermiddag i slutet af augusti. Fönsterlufterna till grosshandlar Mattsons kontor vid Skeppsbron stodo på vid gafvel och de gula persiennerna fläktade der innanför för den svala bris från strömmen, som spred vederqvickelse i de öfverupphettade kontorsrummen.

Grosshandlaren hade redan på middagen rymt stadens röt månads hetta för svalkan på sitt sommarnöje i skärgården. Kassören hade äfven han tagit sig permission efter middagen, och unge hr Sam och Tora Verner voro lemnade ensamma att sköta de föga talrika kontorsgöromålen.

Vid den stora pulpeten var tyst och lugnt. Långsamt och säfligt gled två pennor fram och åter öfver papperet, då och då lyftes ett hufvud för ett ögonblick, kastade en längtande blick ut öfver det rörliga lifvet på Skeppsbron, der menniskor och åkdon vimlade om hvar andra och der ångbåtarne bolmande trängdes vid kajen, och böjdes så åter ned öfver det enformiga arbetet.

Knappast ett ord vexlades, under det de långsamma timmarne släpade sig fram den ena efter den andra.

Ändtligen slog klockan sju. Tora Verner reste sig och började plocka samman sina papper och böcker för dagen.

Hr Sam blef tydligen nervös och såg upp

ett par gånger, men dök mycket flinkt ned igen bakom det stora bläckhornet, när hans ögon mötte den unga flickans. En misstänkt svett började med ens perla utför hans panna, och en stor brokig sidennäsduk kom hastigt upp och blef flitigt använd.

Tora hade redan hatt och kappa på och den lilla handskklädda handen på dörrvredet:

"God afton, hr Berg."

Plötsligt blef det ett ovanligt lif öfver hr Samuel, och han kom ned ur den höga stolen och på golfvet med en duns, som om han likt en meteorsten störtat direkt ned från sjustjernorna.

"Ack, vänta ett ögonblick", stammade han förvirrad.

Tora vände sig förvånad om.

"Hvart skall ni gå?"

"Hem naturligtvis! Till mitt lilla ensamma rum och min gamla Karin, som ser om mig."

Ett lätt leende krusar hennes läppar, och ett stort nyfiket frågetecken tittar fram ur hvart af de bruna, lifliga ögonen.

"Jag tänkte — — jag ville — — ville föreslå — ja, jag menar, kunde ni inte — — göra mig — — sällskap — på en liten tur bara — till Djurgården, Hasselbacken t. ex. Det är så härligt väder. Om ni inte — inte anser det opassande . . ."

Hr Samuel blir ömsom brännande röd och blek som ett lärft, medan han i all hast och i mycket förvirrad ton säger detta, och hans ögon stirra oafvändt på golfvet rätt framför sig. Först när han hunnit till punkt, djerfves han se upp på den unga flickan, som ännu väntar med handen på låset i dörren; och det ligger något så utsägligt komiskt af bön och stum förtviflan i hans beskedliga anlete, att Tora mot sin vilja stingas att dra på munnen.

“Opassande“, svarar hon, “nej bevars, jag har blifvit allt för van att få sköta mig sjelf för att vara pryd. Men med *er*, hr Berg — — med *er*! Ni som *hatar* qvinnan!“

“Ack, jag ber, håna mig inte, håna mig inte!“ Ni nekar alltså inte — ni följer! Om ni visste, hur lycklig ni gör . . .“

En ovanlig eld lyser ur unge hr Sams ögon. Men Tora afbryter och lyfter skälmskt varnande sin lilla hand.

“Inga artigheter, om jag får lof! Öfverenskommelsen, vår öfverenskommelse, ni kommer väl i håg den hr Berg? Kamrater, endast “*kamrater!*“ Och det är ock endast med detta bestämda vilkor jag i afton gör er sällskap . . .“

* * *

Vi veta icke, huru pass samvetsgrant "kamratskapet" den qvällen respekterades. Men lika visst som denna gång var den första, blef den dock ej den sista, som vår vän Samuel förvånade världen med att än här än der, än nu och än då midt för hvar mans näsa uppträda i sällskap med en viss förtjusande ung dam.

Stor vardt ock hans vänners och bekantas undran, och vida gick det ryktet ut, att hr Samuel Alexander Berg, känd som den mest stadgade och principfaste bland qvinnoföraktande männer, dock sjelf till sist bedröfligen fallit i snaran.

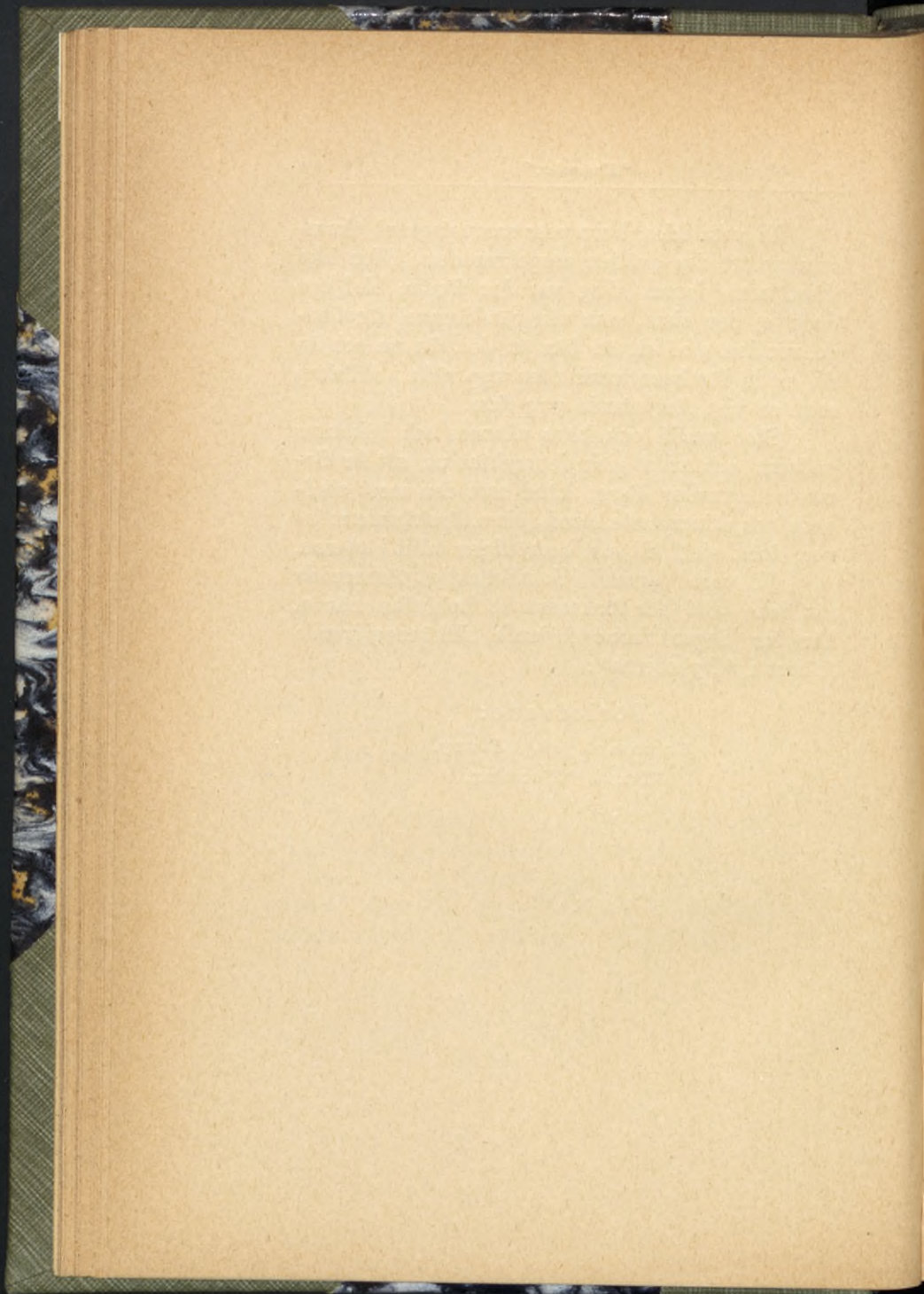
Vi voro dermed ock tillräckligt förberedda att icke allt för förkrossande förbluffas, när vi här om dagen funno följande tillkännagifvande främst i "Nyheterna":

Förlofvade:

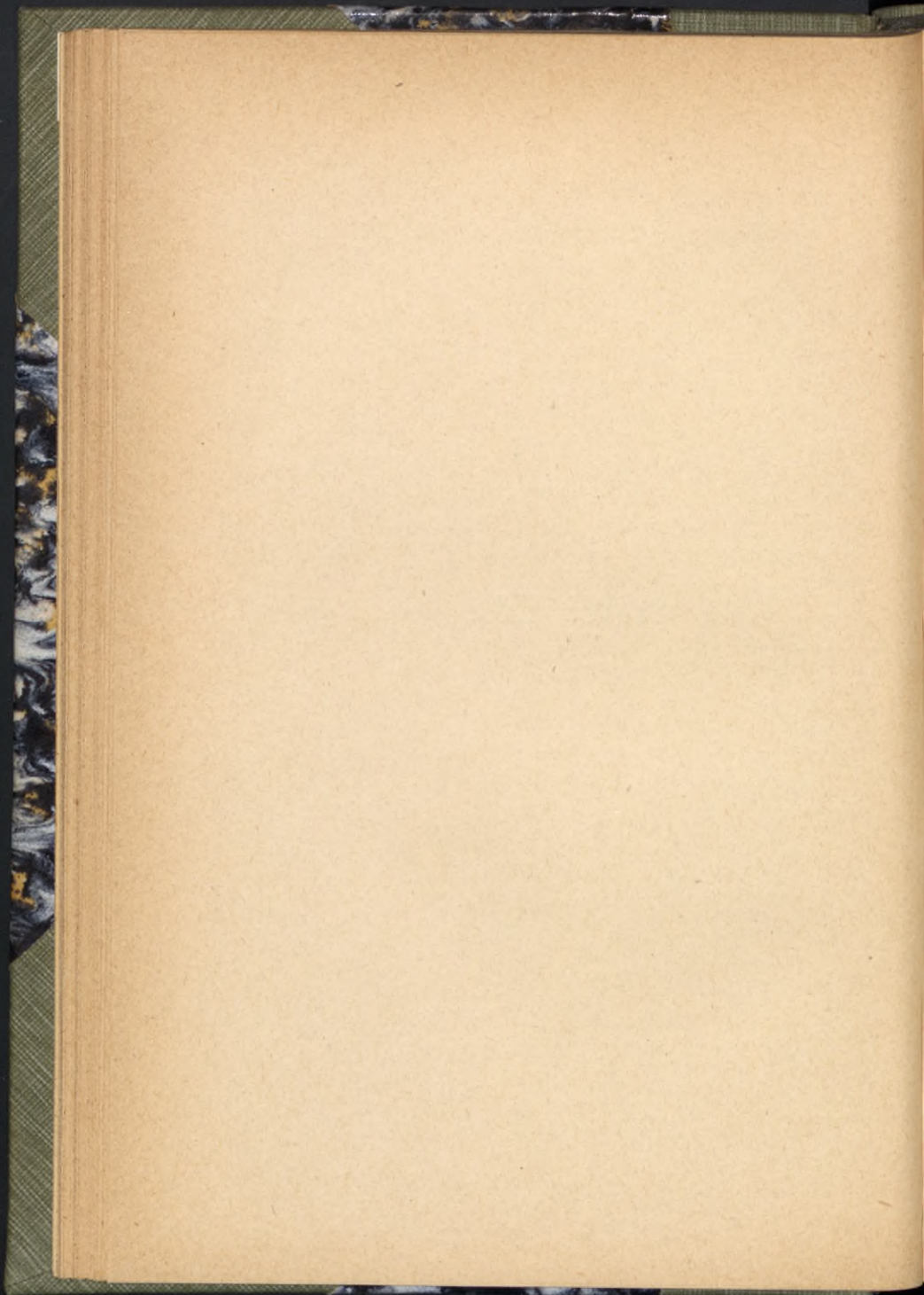
Samuel A. Berg,

Tora Verner.

SYSTER ELSA.

Syster Elsa kommer att bli gruffligt ond, när hon en gång upptäcker, att jag på detta vis tecknat hennes porträtt att exponeras för hvem som skåda gitter. Jag kan redan så lifligt se det inför mig, hur hon tar på sig den allra trumpnaste min, hennes vänliga ansigte kan åstadkomma, rynkar de vackra ögonbrynen och kastar, förnärmad, med det lilla runda hufvudet. Och så säger hon, i denna småförståndiga doce-
rande ton, som klingar så säreget lustig från så unga, röda läppar:

“John, hur *kunde* du vara så barnslig. Du skulle väl åtminstone ha frågat mig till; det hade då aldrig fått ske. Du glömmet då ständigt bort, att jag är den äldre.”

Hon är verkligen den äldre, syster Elsa, ett helt år och fem dagar äldre, och på denna sin förstfödslo rätt gent emot mig håller hon som på det dyrbaraste privilegium i alla lifvets skiften.

Och så blir hon icke riktigt god på hela den dagen; icke så, att hon kommer att klaga och

bannas eller visa sig trumpen och tvär; det är icke så syster Elsas sätt. Men det kommer att ligga som en skugga, en mycket lätt skugga, det är sant, under de mörka små tjufpojkslockarne kring hennes hvita panna; och när hon skjuter fram salladskålen till mig vid middagsbordet och säger: "litet mera sallad, John, det är ju din favoriträtt," lägger hon öfver denna enkla lilla fras den ton af stilla förebrående vemod, hon så väl förstår att modulera, och som går mig likt en knif direkt till hjertat och kommer mig att känna mig sjelf som en mycket nedrig och ovärdig personlighet. Och när hon till sist — lika öm som alltid — kysser min panna till god natt, kommer hennes kyss att bränna mig likt ett kainsmärke, svidande och längé . . .

Kära syster Elsa, morgonen derpå är du dig sjelf igen, och dina bruna ögon spela lika gladt som vanligt, och din stämma är frisk som klingande musik, när du gläntar på min dörr och ropar:

"God morgon, John; ligger han än, långa pojken? Klockan är åtta och kaffet väntar!"

* * *

Långt uppe vid Norrtullsgatan, der de gamla förkrympta lindarna trängas om ett knapt fotfäste vid den smala trottoarens kant, pressade på

den ena sidan af gatans vimlande samfärdsström och på den andra af husradernas murverk, der ligger midt i längan af de gråa stenkasernerna ett litet envånings trähus med gröna spjäljalousier för de gammaldags fyrkantiga fönstren och en smula andrum framför sig i form af en remsa trädgårdsland till fyra alnars bredd, der den smala rabatten dock lemnar rum nog för afundsvärdt mycket blommor, när sommartid är, och der berberishäcken om vintern låter sina blodröda klasar blöda öfver den hvita snön . . .

Förr i världen, innan ännu den stygga kräftan lagt mor i grafven — det är tre år nu sedan dess — brukade alltid syster Elsa ta emot mig på förstugutrappan, när jag mot aftonsidan kom från tidningsbyrån, sedan dagens släp och tunga voro förbi, och jag såg redan på långt håll hennes yfviga bruna hår spela för vinden och hennes ögon helsa mig, så snart de mötte mina. Och så ropade hon inåt: "Nu kommer han, mor!" — och så hann alltid soppan komma rykande på bordet, innan jag ens fått fötterna torra på granriset utanför dörren.

Nu hinner aldrig Elsa ut på trappan, nu när hon måste sköta soppan sjelf, men hennes vaksamma öron höra mina steg redan på trottoaren, och i tamburens skumrask har jag välkomsthelsningen mig till mötes, medan jag ser

henne syssla öfver kuverten der inne i sitt glänsande hvita husmorsförkläde, som passar henne så väl. Och när jag ändtligen hunnit in i det lilla dockskåpet till sal — de ha något förtjusande af dockskåpsluft öfver sig våra tre små rum: gammaldags, lågt i tak, ombonadt och varmt — och syster Elsa fått mig ned vid min tallrik och sig sjelf på sin plats bredvid, då komma de många deltagande frågorna öfver mig som en svärm foglar; och alla skola de ha svar, allt medan skedarne gå sin taktjemna gång. Har jag haft mycket arbete i dag; hvad allt har jag gjort; är jag icke rysligt trött; hur förtjusande, att jag nu är ledig; jag har ju längtat hem till henne — en liten smula, säg?

Och hon sjelf — är då ej äfven hon trött efter den långa arbetsamma dagens alla bestyr, ofta allt för tunga för hennes späda krafter? Detta ger hon mig aldrig tillfälle ens att fråga, och sticker det någon gång fram, då skrattar hon blott helt muntert, som om jag kommit med något rent orimligt:

Hon! Hvarför skulle *hon* vara trött, som just intet haft att göra . . !

Hon säger så sjelf och hon menar det ärligt. Hennes lilla sula knarrar så flinkt öfver mattan, i ett huj röjes bordet af, brasan blir tänd och våra länstolar skjutas fram, under det jag knapt

hinner vända mig in i mitt rum efter pipan på maten. Hon lägger alltid in veden till elden, *innan* jag kommer hem, den listiga, därför att hon vet, att jag annars ej skulle tillåta henne göra det, utan sjelf på knä vid kakelugnen "förstöra mina byxor och spinta ner mattan, jag oförståndige pojke!"

Endast allt för fort glida dessa angenäma aftnar fram i syster Elsas sällskap. Snart kommer sömmen fram — "hon kan väl inte sitta alldeles sysslolös," säger hon — och den illustrerade tidningen för veckan eller den sista boken, jag fört med mig från byrån, skjutes behändigt i min hand. Den sida, der vi slöto i går, faller upp af sig sjelf som af ett trolleri, och Elsas flinka lilla tunga blir bidande tyst, medan de späda hvita fingrarne dubbelt så snabbt syssla med sax och nål . . .

* * *

När den gamla gökklockan öfver soffan gal tio, plockar syster Elsa samman sitt arbete och reser sig upp. Jag är midt i kapitlet, midt på sidan och vill grufligt gerna läsa till slut — bara en liten stund ännu. Men jag känner af erfarenhet, att ingen parlamentering gagnar.

"Du skall väl inte vara oförständig, John, du behöfver så väl hvila." Och hon tar lampan och lyser mig in i mitt rum.

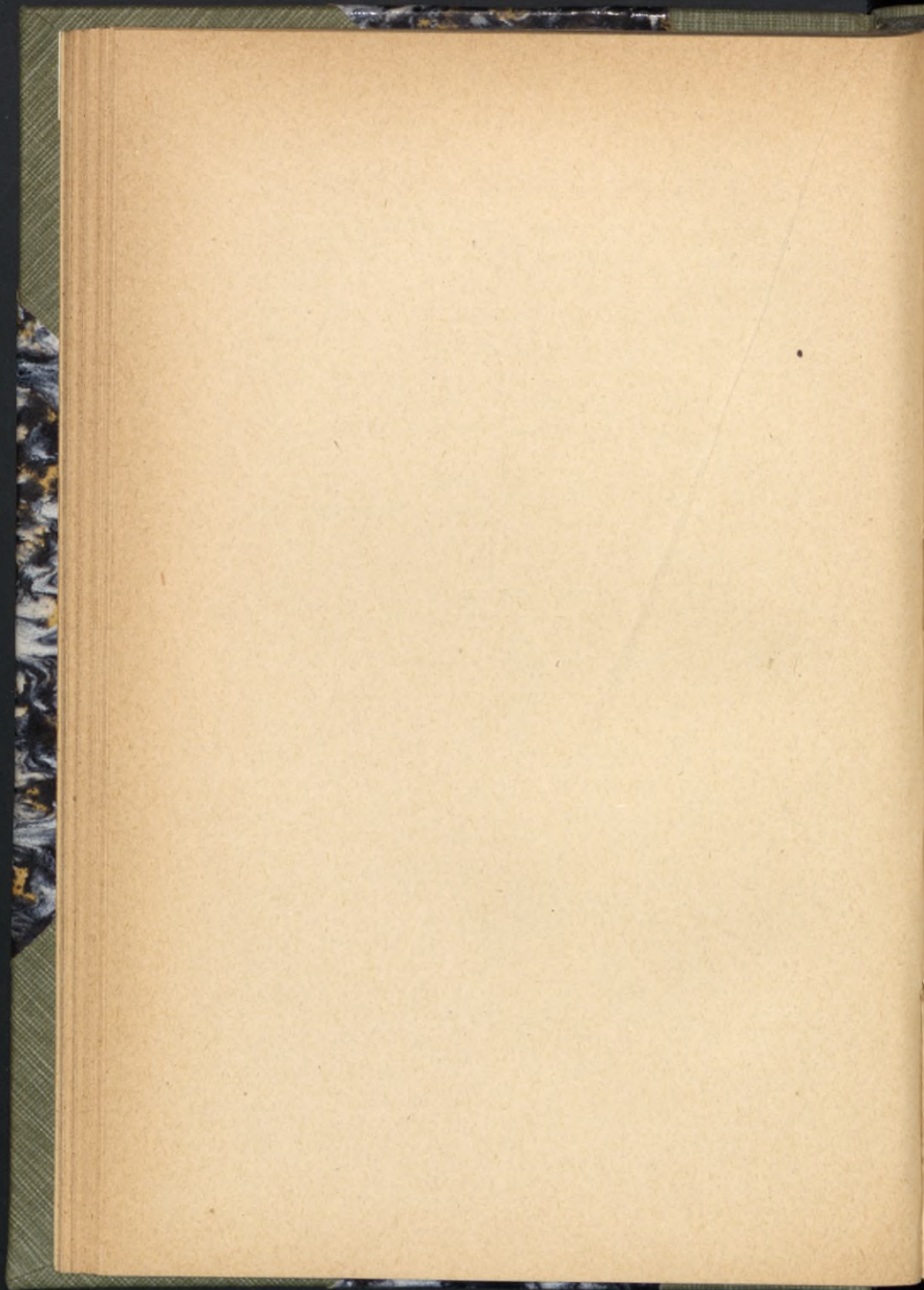
Men ännu länge, sedan jag kommit i säng, hör jag hennes lätta fot smyga der ute, tyst, försigtigt, för att icke störa mig. Och mångfaldiga små ting hinna ordnas och bestyras i kök och skänk, innan syster Elsa för natten går in till sitt.

Sent omsider, när jag hör hennes hvita lakan prassla, kommer sömnen öfver mig, djup och lugn . . .

Och hur skulle denna annat kunna vara under syster Elsas hägn!

KERSTIN.

“**D**et svaga könet“ — så lyder ju ordet; erfarenheten har lärt mig, att det finnes få fraser, som så litet hålla streck i det verkliga lifvet, när dess bistra allvar visar tänderna. Det finnes en motståndskraftig seghet hos qvinnan, som är starkare än styrkan, och som kan bli en makt, för hvilken vi i vördnad blotta våra hufvud, när den paras — som så ofta är fallet — med en sund och ädel moral.

Detta föll mig ovilkorligen in att säga, när jag slog mig ned att skrifva Kerstins historia. Hon läser icke mycket, den goda Kerstin, och “det lärda bokvettet“, som hon uttrycker sig, är ej hennes sak. Men skulle hennes klara, blå ögon tillfälligtvis falla på dessa rader, skulle hon vara den första att — hjertligt skratta åt dem. “Kors, hvad herr John börjar gentilt och förnumstigt,“ bruste hon ut, och hennes hvita tänder glänste till i ett leende.

Jag har aldrig hört någon människa skratta så mycket som Kerstin — så mycket och på samma

gång så naturligt. Jag tror, att hon skulle skratta vid sin egen graf. Detta klingande, högljudda löje, som alltid ligger till reds på hennes läppar att vid minsta anledning brista lös, har något af ett sprudlande källsprångs bullersamma friskhet uti sig, och äfven när det kommer som allra mest omotiveradt — ty medgifvas måste, att det ibland kommer *grufligt* omotiveradt — så förefaller det dock aldrig störande. Man känner, att det kommer direkt från hjertat, ett stort, naivt hjerta, som icke funnit bättre sätt att uttrycka sig.

Hon har röda kinder, Kerstin, blomstrande som en vinterfrukt, och ögon, som lysa af lefnadsmod; en stor, stark, välväxt kropp, den hon för med en viss omedveten qvinlig behagfullhet, som minner om fin dam, så "fattig torparunge" från landet hon än är, som hon sjelf plär uttrycka sig.

När hon kom till mina föräldrars hus, var hon tjugu år. Hon fick med ens — berättade hon sjelf — en oemotståndlig lust att komma ut och pröfva på lifvet; den grep henne, som hon stod och gick, och den lemnade henne ingen ro vare sig natt eller dag. Beslutet var snart fattadt, och handling och beslut voro ett. Hon packade samman sitt timliga goda — det rymdes allt som allt i ett ganska måttligt knyte — och så drog hon bort från sin fattiga fädernebygd, hem och "bekantingar" och kom till "staden".

Som sagdt: ödet var henne bevåget, och hon behöfde ej länge söka sig om efter bröd. Min mor tilltalades af hennes friska uppsyn och humör, och hon städslades som piga i vårt hem.

“Käraste frun“, sade hon på sitt breda landsmål, “inte kan jag mycket än af de här fina stadsysslorna, men god vilja har jag och hufvud på skaft och krafter, som förslå, och så går det väl bra med resten, när kunskaperna kommer.“

Och god vilja hade hon och bra gick det. Ingen var så läraktig som Kerstin, ingen så tjenstvillig och föga öm att taga uti. Gick det henne till en början emot någon gång i hvardagssysslornas vexlande bestyr, tog hon saken lugnt, skrattade och beredde sig till ny dust. Och när det så småningom gick, gick allt bättre och bättre, genljöd hela huset af hennes munterhet som af en glad sång.

På det viset dröjde det ej heller länge, förr än hon var min mors favorit; och fast än hon min sann aldrig sjelf glömde, att hon var “piga“ och “torparunge från landet“, blef hon halft behandlad som medlem af familjen, allas skyddsling och allas vän.

* * *

Några år gingo och jag blef student. Jag tillbragte nu mina terminer vid universitete', men

vände under ferierna alltid hem till hufvudstaden och de mina. Kerstins oföränderligt glada och oföränderligt blomstrande ansigte var mig icke minst kärt att för hvarje gång se åter; den första helsningen från hemmet var alltid hennes, der hon mötte mig och min tunga kappsäck vid stationen, min tunga kappsäck med böcker och drygt gods, den jag sjelf knappast förmådde lyfta och den hon med ett gäckande skratt fick ut från expeditionen och behandlade, som hade den varit en påse fjäder.

Stor var därför min förvåning, när jag en jul, då jag kom åter, fåfängt spejade efter henne vid stationen. Var hon sjuk eller hvad stod på? Jag tog emellertid ett stadsbud och kom hem.

På mina ifriga frågor fick jag ett svar, som var egnadt att än ytterligare förbluffa mig.

Kerstin var gift!

Kerstin gift — Kerstin och erotik — det var en sammanställning, som föreföll mig så befängdt komisk, att jag ovilkorligen brast i skratt. Och detta så oväntadt och plötsligt! Icke en rad i de många brefven, som hemifrån sändts mig under terminen, hade beredt mig derpå.

Men ej dess mindre var saken ett faktum, som ej stod att borträsonera. Såsom en gång lusten att vandra ut i verlden kommit öfver henne plötsligt lik en tjuf om natten och ej lemnat henne någon ro, så hade nu äfven kärleken slagit ned i

hennes hjerta — en bomb, en blixtn från klar himmel som tände det i en eld och låga, de der ej af väntan visste.

Och så kom hon en dag att stånda inför min mor; det friska ansigtet sken af löje — som alltid. Något mindre vanligt och viktigt bar hon dock på hjertat, ty hon, Kerstin, som aldrig känt hvad bryderi ville säga, tummade nu förläget sin förklädessnibb och hade svårt att finna orden. Efter en kort tvekan kommo de dock, burdus och rakt på sak:

“Frun; jag är kär i Eriksson, och nu ska vi gifta oss!”

Och så ett klingande skratt till punkt och besegling.

Eriksson var vedhuggare och gårdsdräng, en beskedlig, menlös karl med lingult hår och skäggstubb och ett par fromma ögon. Egentligen var han ett stort barn, som icke rätt förstod att ta vara på sig sjelf, en slarfver, för hvilken krogen och glaset lade ööfvinneliga försåt. Gång efter annan stöp han i backen för fienden, fick banner och förmaningar af min far dagen derpå, grät (långa karlen!) och lofvade bot och bättring — uppriktigt och af hjertat menadt. Fick så förlåtelse för den gången och — gick bort och syndade på nytt.

När han efter en af sina “olycksdagar”, som

han sjelf kallade dem, kom upp i köket, vardt Kerstin barsk i synen att skåda och stoppade genast leendet i kjortelsäcken.

“Ni är ett kräk, Eriksson, som inte kan hålla er ifrån det usla bränvinet, och ni borde inte få se hederligt folk i synen. Att ni inte skäms vara karl och inte kunna ta' vara på er!”

Men den stackars Eriksson tar på sig en så olycklig min och ser upp på Kerstin med sina blå, vattniga ögon, trogna och beundrande som en pudels och med ett uttryck af så löjligt undergifven förtviflan, att Kerstin partout ej längre kan hålla skrattet inne. Och han ber:

“Söta, snälla jungfru Kerstin, hon, som är den enda, som har något hjerta för en fattig syndare, hjälp mig hos grosshandlarn, för nu kör han mig bestämdt på porten. Han har varnat så många gånger — ack, ack — och jag *blir* olycklig den här gången, jag *vet* det. Det blir min död, och jag får aldrig mera träffa och se er, jungfru Kerstin, ni, som är den enda, som . . .“

“Se så, Eriksson,” afbryter hon, vänder honom om och skjuter honom ut genom dörren, “jag skall se till hvad jag kan göra. Men kom i håg, att han bättrar sig och blir menniska, för annars så . . .“

Och sju och sjuttiö resor blef hon så den arme syndarens böneman inför min far.

* * *

Och ur detta förhållande af naiv beundran på ena sidan och beskyddande moderlighet å den andra sprang till sist kärleken fram med ens. Och så talade den öfver Kerstins röda läppar inför min bestörta mor:

“Han är en slarf, Eriksson, och ett kräk till karl. Men jag tar honom ändå, och med Guds hjälp gör jag menniska af'en, för det ä' inte något ondt uti honom, stackare.”

Och med den energi, med hvilken hon satte alla sina beslut igenom, blef icke förlofningen mera än månaden äldre än bröllopet.

Kerstin flyttade ur köket och ned i den torftiga kammaren till sin nu mera herre och man.

Hon grät, när afskedet togs. Det var första gången någon hade sett Kerstin gråta.

“Tack för all kärleken!” snyftade hon.

* * *

Sju år ha gått sedan dess. De ha varit ett lif af missräkning och bitterhet för Kerstin. Han *var* och *förblef* en stackare, hennes Eriksson, oförbätterlig och ohjelpig, trots de starka händer, som stödde honom. Han föll och restes upp och föll igen — i oändlighet.

Han föll för sista gången i fjor — utanför krogdörren. Det kostade hans rygg, som bröts, och hans lif. De buro honom hem, qvidande och

plötsligt nykter. Kerstin mötte tåget i dörren; hennes röda kinder, ännu lika blomstrande röda, blefvo hvitare än snön. Hon förstod allt.

Hon bannade ej. Hur kunde hon banna nu. Hon låg på knä på golfvet vid hans säng och grät heta tårar öfver mannens smutsiga hand. Hon bad, *bad*:

“Käre, käre Eriksson, du *får* inte gå ifrån oss, du *får* inte gå ifrån oss, inte, käre, käre . . .“

Men Eriksson kunde icke stanna längre. Der hann icke läkare till, förr än han var död.

*
*
*

Jag träffade Kerstin häromdagen. Hennes skratt ljuder ännu lika bullrande friskt, hennes ögon lysa, hennes kinder ha icke blekts. Hon är gjord af någon outslitlig materia.

Ty nog har lifvet *slitit* henne, det må hvar man veta. “Ungarne skrika efter bröd; jag är kråkmor, som skall skaffa,” säger hon. “Ungarne” äro fyra.

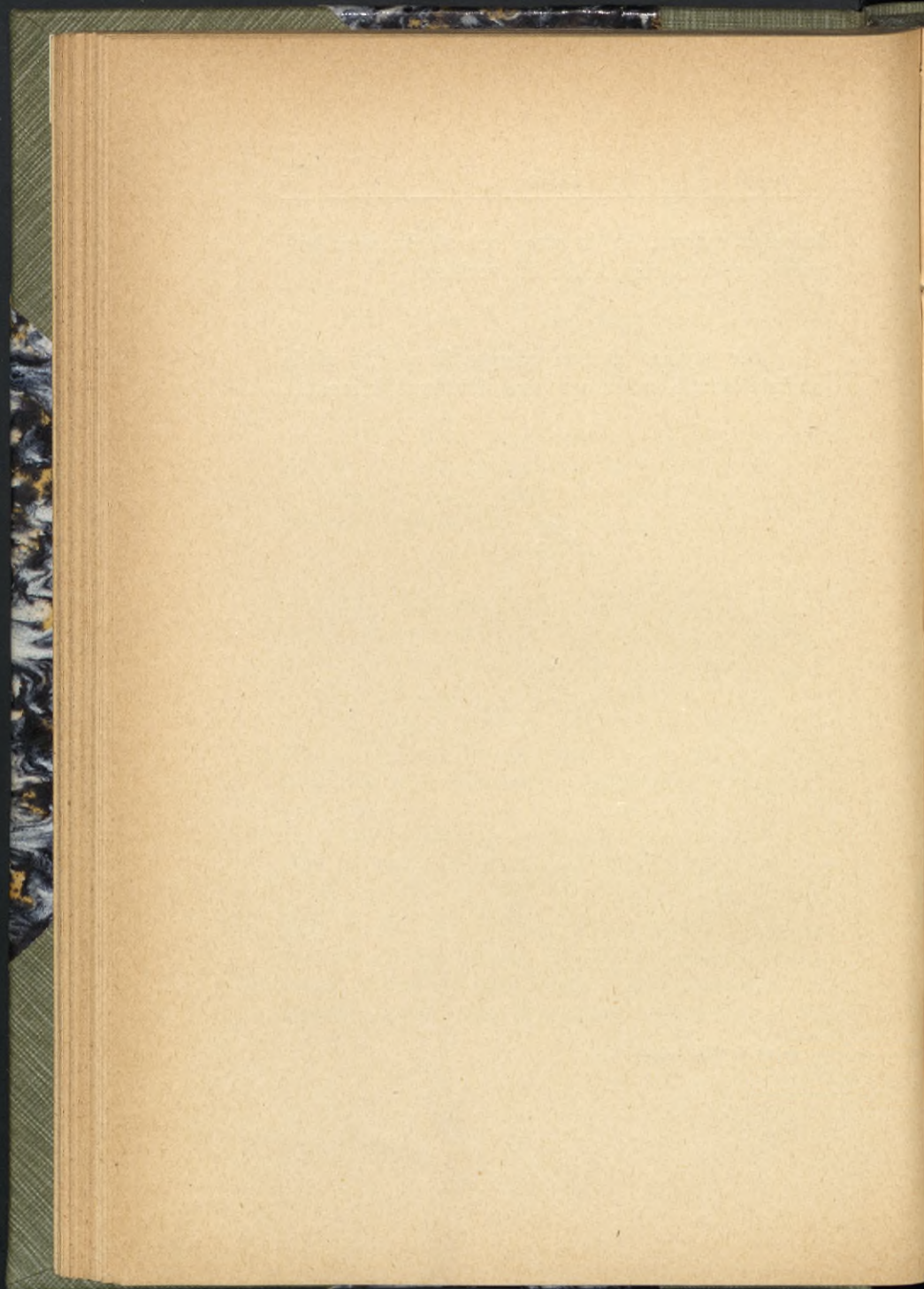
Icke svälta de någonsin, icke frysa de och icke ha de något att klaga. Kerstin klagar aldrig — det är klart — hon bara arbetar och skrattar. Men så får hon ock arbeta och taga nappatag med lifvet, som skulle förlama mindre offervilliga armar och offervilligt hjerta. Hon är större och starkare i det tysta obemärkta, denna fattiga få-

kunniga qvinna, än de store och starke, som hof-
vera sig och prisas inför all världen.

* * *

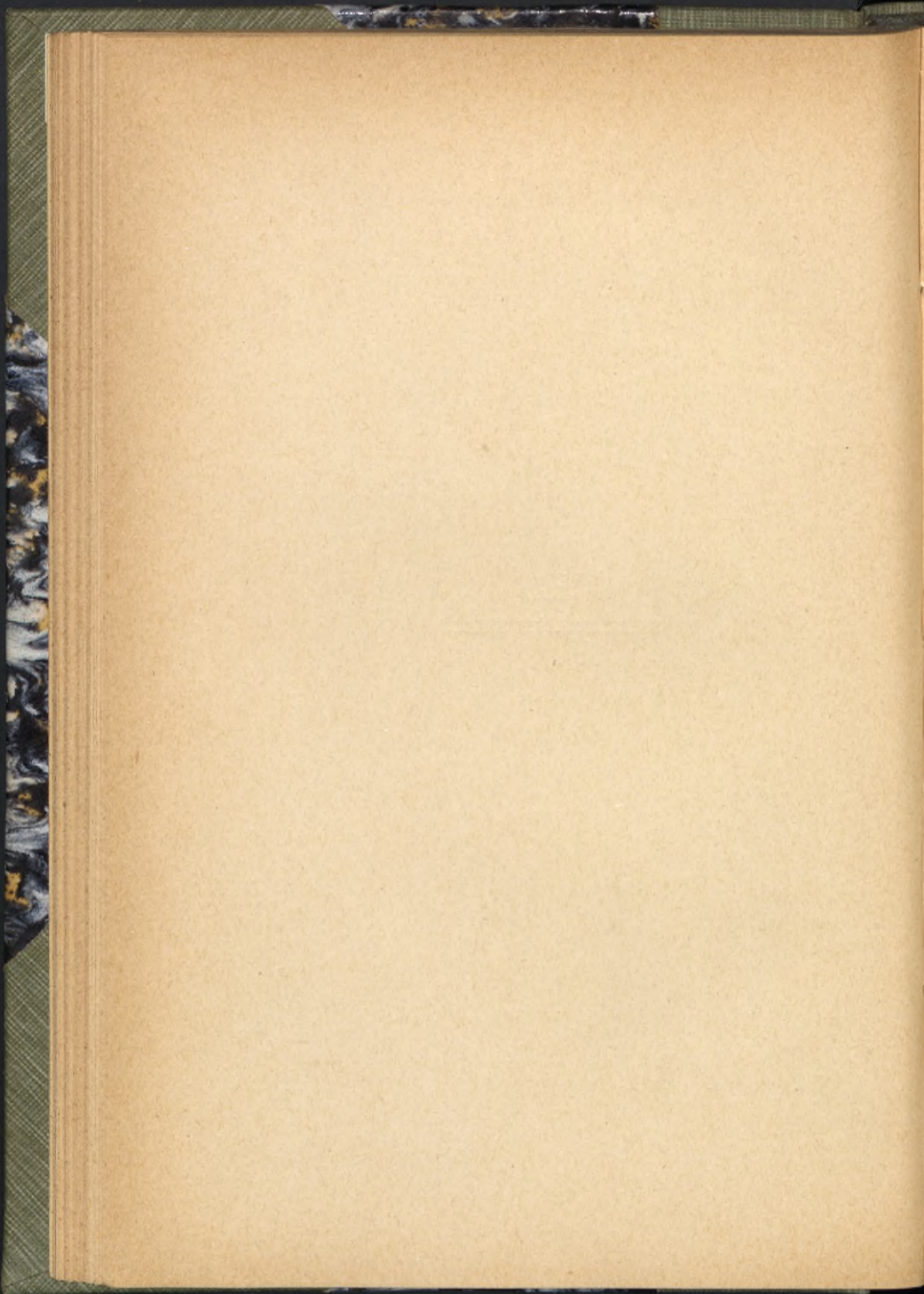
Jag hoppas många gånger få se ditt glada
ansigte åter, Kerstin, och höra ditt skratt klinga . . .

TEA.

SKIZZ TILL EN SKIZZ.

om hon störde?

Nej, hon störde inte. Och så stack hon in hela det lilla yfviga hufvudet genom dörrgläntan. Kom så in hel och hållen, trippade öfver golfvet och böjde sig ned öfver hans skuldra för att se, hvad han skref för något. Hu, det var visst rysligt lärda saker! Trodde han, att hon skulle begripa dem!

Åhja, det trodde han nog.

Då fick hon väl läsa dem. Eller kanske han ville läsa en sida högt för henne. Men bara en sida, på försök. För hon skulle passa pudlingen, som stod i ugnen.

Ja, om han fick en kyss.

Ja sedan, men han skulle läsa först.

Nej, kyssen först.

Nej, *läsa* först!

Åhjo — — ?!

Nej!

Nå, så läste han då. Han hade henne i knät och måste hålla henne om lifvet med högra

armen. Skötte manuskriptet med den venstra. Alla de lösa bladen fladdrade och slängde. Och så kände han hennes ljumma andedrägt alldeles på sin kind — så icke blef det mycket allvar med läsningen.

Och så när han var på halfva sidan, kysste hon ordet ur munnen på honom midt i en grannperiod, gled ner ur knät och ut genom dörren. Han hann ej ens protestera. Den satans puddingen!

Eller också kom hon smygande tyst, så tyst i dörren. Det skrek nog litet i gångjernen, men det märkte han icke, förstås, för det hörde till rollen. Så öfver golvet och ett par hvita, små händer öfver hans ögon. Han hoppade högt upp i stolen af förskräckelse.

“Gissa!” Med hemsk grafröst.

Han funderade. Nej, han kunde inte gissa.

“Dumbom — försök!”

“Är det moster Lotten?”

“Nej.”

“Kanske Bob?”

“Åhnej!”

“Ja, då är det säkert Sara.”

Det var köksan. Sextioårig och ful som stryk.

Fy!! Han borde skämmas!

Så fick han sig en riktig duktig lugg, för

att han gjorde sig till. *Sara!* Hade Sara sådana näfvar hon? Var så god bara, min herre. Och så knöt hon dem midt under hans näsa. Hvadbefalls?

Åhnej, kanske inte riktigt. När han tänkte rätt på saken.

Nej, hon skulle tro det.

“Dessa händer, min herre, dessa händer ha nyss högst sjelfva värdigats laga en biff, för er kolossala aptit. En blodig, sådan ni i er kannibaliska smak åstundar den; med mycket, mycket lök, och som nu väntar på ert middagsbord, ifall ni behagade afbryta er tvifvelsutänksamt särdeles intressanta sysselsättning.”

Och vid dörren, med en djup nigning:

“Er slafvinna serverar er. Befall, min herre.”

* * *

Efter middagen vid kaffet.

Han i soffhörnet. Barskt:

“*Tea!*”

Hon med ställningssteg:

“Jaha!!”

“Cigarrar!”

“Jaha!”

“Cigarrkopp!”

“Jaha!”

“Ett glas konjak!”

“Nehej!”

“Hvad — — ?”

“Nehej!”

“Åh, söta gumman. Bara ett endaste lite' glas. Bara för den här gången.”

“Så sa' du i går också.”

“Ja, men jag skall vara så snäll, så snäll.”

“Hur snäll?”

“Så här snäll!”

Han fick henne om lifvet och bredvid sig i soffan, hennes ansigte mellan sina händer och en — två — tre — fyra kyssar.

“Nåja. Släpp mig då. Men bara för den här gången.”

Hon slog i spetsglaset i skänken. Och tände hans cigarr; drog sjelf ett par bloss, innan hon lämnade honom den. Så fick hon ned röken i bröstet och började hosta förskräckligt. Han skrattade. Fastnade det i halsen?

“Tyst!” Hostningar.

Skulle han bulta henne i ryggen.

Behöfs ej. Var bra nu.

“Ja, så går det, när barnungar ska röka.”

“Hvadbefalls? Barnungar!”

“Ja, just barnungar.”

Han menade väl icke tillfälligtsvis, att hon vore barnunge. — Jo, just så menade han.

Åh, bevars. Hon var fyllda tjugu år, och han var bara sex år äldre.

“Bara?”

“Ja, *just* bara“, hon härmade hans tonfall. Och fördenskull skulle han veta, att kvinnorna äro mycket tidigare utbildade än männen, så det var inte värdt han gjorde sig för säker.

Hvem hade sagt det?

Åh, det visste hon väl. Föröfrigt hade han sagt det sjelf.

Det kunde han inte minnas.

Nej, det kunde hon väl tro. Han mindes inte mycket, han. Mindes han, att han hade fått höns med ris till middagen?

Åhja.

Men i morgon mindes han det nog inte.

Kanske inte!

— — —

— —

— — —

—!

“En kyss?”

“Ja, en kyss.“

“Nu igen.“

“Igen! Jag har inte fått någon efter middagen.“

“Du har ingen förtjent heller!“

“Vill du därmed ha sagdt, att du inte äm-

nar bönhöra mig? Inte ge mig en aldrig så liten en?"

"Just precis."

Han — beslutsamt:

"Nå — då tar jag mig väl en, då — —

Upp ur soffan. Hon undan. Han efter. Genom alla rummen. Här och tvärs öfver vältade stolar, kring om bord och dörrposter. Gud, hvad hon var qvick i vändningarne. Hennes kinder blossade, ögonen logo skälmskt. Gång efter annan var han henne alldeles in på lifvet, hade henne redan i sina händer, tyckte han; men hon gled beständigt undan, hal och vig som en ödla. Han svettades och flåsade och skrattade uppå hvart annat. Sara gläntade på köksdörren och stack in sin röda näsa:

"Herre min skapare, håller dom inte på och väsnas som barnungar nu igen."

Till sist snafvade han öfver sängkammarröskeln. Föll raklång på mattan. Då blef han förtretad och visste ej, om han skulle bli ond eller skratta. Men när han såg hennes förskräckta min, brast han ut i ett litet snopet flat-skratt, reste sig långsamt upp och borstade af sina knän med handen.

Så fick han henne fast, lyfte henne på begge armarne som ett barn, lade henne ned på chäslongen och kysste henne — kysste henne —. På lurf-

vigt hår — glödande kinder — fuktiga läppar
— glänsande blå ögon — öfverallt — —

* * *

Sådan i lek. Och allt var mest lek dem emellan. Han ville ha henne sådan, och sådan var hennes natur. Glad, sprittande glad, öm och hängifven.

När han kom från sitt arbete, trött, ofta modfäld och bitter, då var hennes soliga leende och glada skratt som vårdagg för hans törstiga själ — och han drack hennes skälmska behag med ljusnande blickar.

* * *

Dock ej alltid så.

När han dyster och utarbetad satt lutad öfver sitt skrifbord, stödjande sitt brännheta hufvud i handen, grubblande och åter grubblande på så mycket olöst och oklart i sina yttre och inre verldar, då kunde en sval liten hand med ens smyga sig öfver hans panna, stryka undan hans hår, och ett par trohjärtade, ömma ögon — o, så trohjärtade och ömma — se in i hans:

“Georg.”

“Tea — åh, är det du.”

“Du är trött?”

“Nej.”

“Ledsen?”

“Nej.”

“Jo, jag ser det nog. Tala om för mig hvad som tynger dig. Gör det. Ack, gör det, gör det!”

“Åh det är ingenting alls, ingenting särskildt — ingenting, som du begriper —”

Hon blir tyst en stund. En lång stund. Hennes tankfulla ögon bli klara som tårar. Så säger hon, sakta, bäfvande:

“Georg.”

“Ja, Tea —”

“Jag är så ledsen.”

“Du!?”

“Ja, för din skull — din — *din*, min egen kära pojke — —” armarne om hans hals, hufvudet mot hans bröst, ett rundt litet hufvud:

“Jag är så ledsen, att du skall ha fått en sådan här dum liten nolla till hustru. Ser du, jag ville så gerna, o så gerna, kunna förstå allt detta, detta underliga, mäktiga, obekanta — hemska — detta — — Som trycker dig, ser du. Jag skulle vara vis, mycket vis, bara hälften så vis som du — Ack — — *Ack* att jag skall vara — — Hvarför, säg då, Georg, *hvarför* skall jag inte kunna fatta dig — —;“ hon snyftar.

Så kysser han henne och skrattar.

“Det är lyckligt som det är,” säger han.

Hon gråter tyst, och han ser ned på henne med ett leende.

“Lyckligt som det är — lyckligt som det är. — Du är min ros, ser du, och mina ögons fröjd. Du får inte gråta dina vackra ögon röda. Hör du. Hör du. Låt mig se *dem* — så — så — Var nu glad igen. Så länge jag har dig, *dig*, förstår du, då — ja då bry mig all verdens sorger föga — “

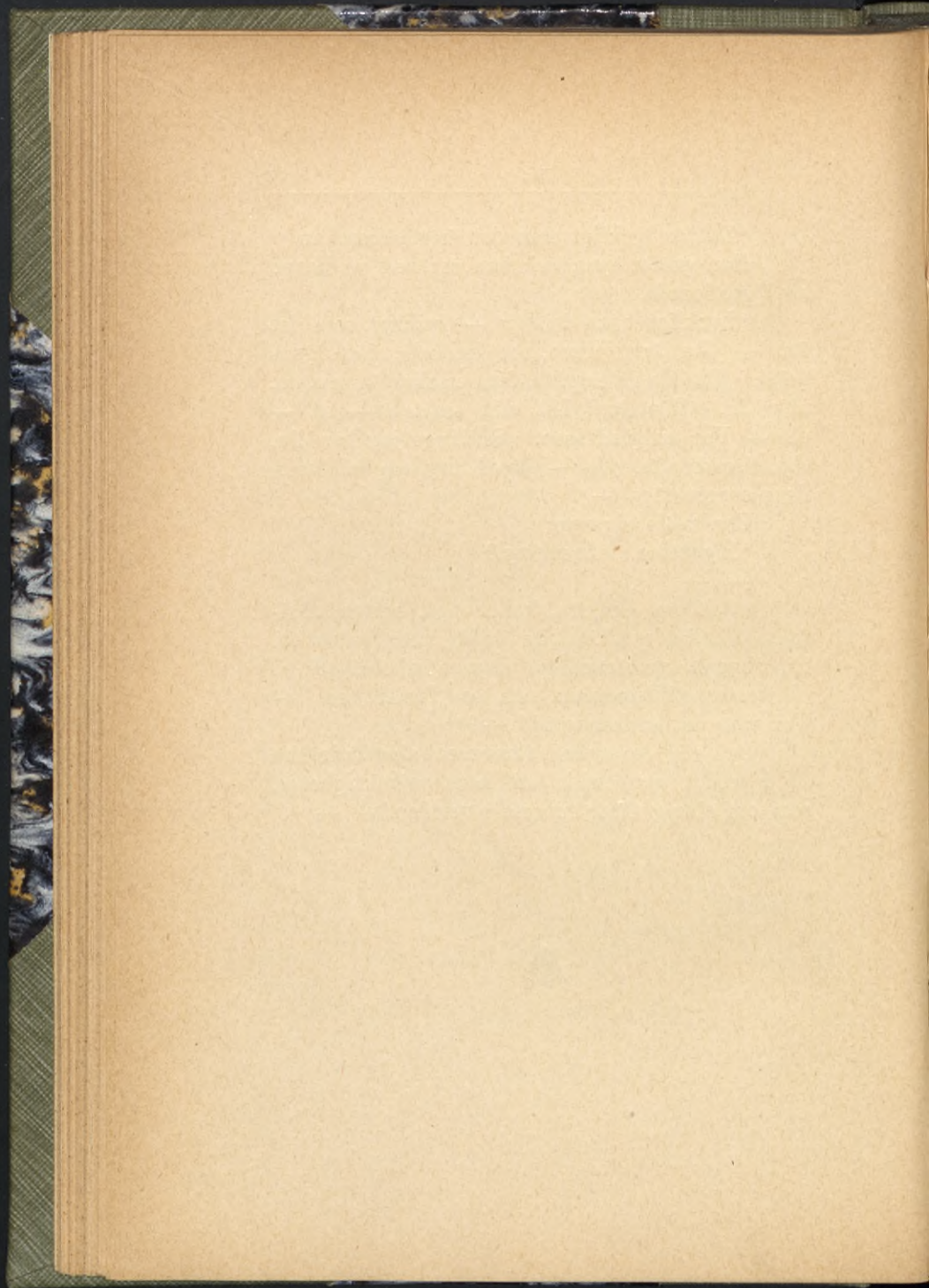
Han reste sig upp:

“Ingenting. *Ingenting!*“

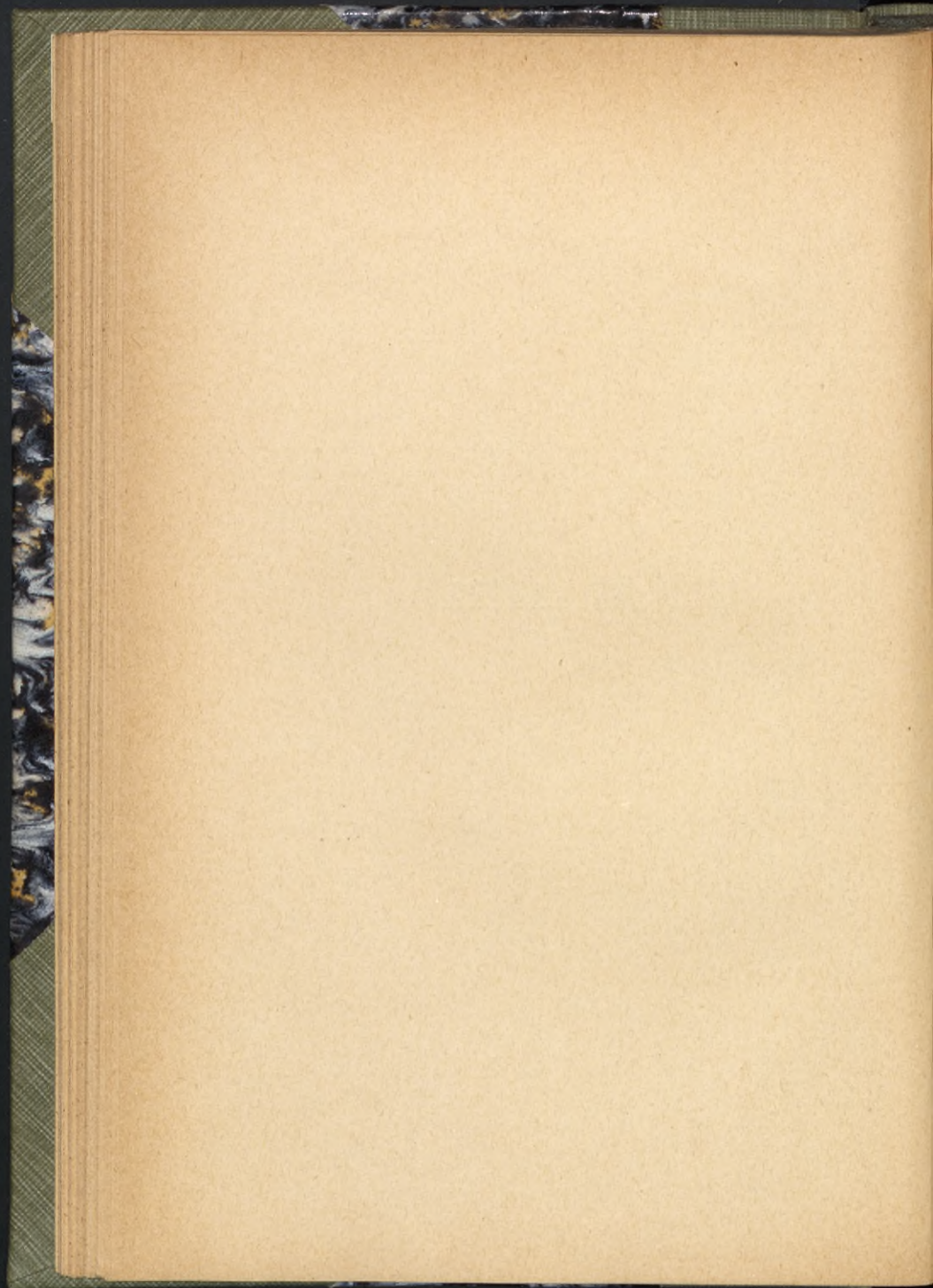
— — —
“Och nu, min fru, kappan på, hatten, muffen. Härlig qväll. Lite kallt, men månsken. En timmes promenad på dagens arbete, och så på teatern tillsammans och se Trollflöjten. — Var inte det en härlig idé — ?“

Och när de stodo i tamburen, skrattade hon så hjertligt och friskt åt hans pojkaktigheter, som om aldrig tårar funnits i världen. — —

TANT MARTHA.

Stäckars Lilly grät, förtvifladt, öfvergifvet, så att hennes vackra blå ögon rent kunde flyta bort i tårar. Och det ljusa håret, som, annars så kokett ordnadt i all sin oordning, bildade den täckaste ram kring hennes nittonåriga ansigte, det trasslades nu ohjelpigt tillsammans mellan fingrarne till två små händer, som i gråtens nervösa kramp gnuggade tårarnes saltspår ut öfver hela det blossande ansigtet. Hon hade borrat sitt hufvud så djupt ned i den stora broderade förmakskudden, att hon ej ens hörde, när det knarrade i dörren och tant Martha trädde in.

Tant Martha stannar bestört, ännu med handen på vredet; ett skimmer af medlidsam undran tändes i hennes bruna, vänliga ögon. Hon stryker med handen öfver dem och öfver det grå, släta håret, oviss, om hon sett rätt, och säger derpå:

“Lilly, mitt kära barn, *gråter* du — *du*, den gladaste bland de glada! Skall jag tro mina ögon? — Så bedröfvad och så ensam!”

Men Lilly borrar än djupare sitt hufvud bland kuddens sefirgarnsblommor och lyfter ej en sekund sina ögon till helsning. De deltagande orden från dessa vänliga, gamla läppar, dem hon så ofta kysst, som vore de en moders, komma nu endast smärtan att än häftigare bryta ut.

“O — hur kunde — hur kunde han vara så grym . . .”

Tant Martha sitter emellertid redan bredvid henne i soffan och har fått det motspänstiga lilla hufvudet i sitt knä, der hon mildt och långsamt stryker det mjuka, fuktiga håret ur den feberöda pannan. De häftiga snyftningarna lugnas så småningom, och ett och annat halft svar på den gamlas försigtigt deltagande frågor ställer snart situationen klar, den hon för öfrigt med qvinlig instinkt för länge sedan gissat sig. Men ännu strömma tårarne, jemna och heta, fram under Lillys skälfvande ögonlock och droppa från hennes kind öfver tant Marthas svarta sidenförkläde.

Så till slut vågar denna komma, halft på försök, med den första skymten förståndig invändning och säger:

“Men, min älskling, du skall se saken lugnt och rättvist. Pappa menar det bästa med både Karl och dig, det vet du nog. Och om du nu också tycker, att han är sträng och grym, skall du besinna . . .”

Men Lilly ville icke besinna, och trotset spränger sig med ens fram öfver hennes läppar, den unga kärlekens blinda trots, och hon spritter upp och ropar med ögonen i eld och låga:

“Det kan *du* säga, tant Martha, *du*, som aldrig har älskat! Älskat *så*, menar jag, älskat en man . . .“

Och nu har ordens flöde brutit löst och hon ser icke, har icke tid att se den skugga, som — för ett ögonblick allenast, det är sant — för öfver detta lugna, gamla ansigte. Brådskande, med feberaktig häftighet dukar hon upp hela sitt unga hjertas bekymmerhistoria.

“ — — Vänta, säger pappa, vänta, säger han! *Tror* du man kan vänta, när man älskar som vi — ja, det tror du, men det *kan* man inte! Och om det behöfdes! Jag vill inte, ni skall börja med tomt bo, säger han; då komma bara sorg och bekymmer efter. Och har han inte gjort det sjelf — det har han många gånger med stolthet berättat! Voro de inte lyckliga, mamma och han, när hon lefde, lyckligare än alla andra? Säg, tant Martha? Hur många tusen gånger har du inte berättat mig om den saken . . . Om ett par år, säger pappa; ni äro än så unga! Om en evighet, ja, då kunna vi så gerna lägga oss att dö med det samma! Och jag *gör* det, jag *vet* det — om detta skall vara! — — Han har riktigt goda in-

komster för öfrigt, Karl — redan. Han har själf räknat så noga, och han säger, att det kan gå. Och *han* måtte väl bäst veta det . . .“

“Ack, de unga, och deras blinda mod“, säger tant; och hon smeker Lillys späda hand, som, knuten i motspänstig harm, hvilat i hennes knä.

Så blir det tyst med ens. Långa minuter komma och gå, men inte ett ord yttras. Vinteraftonens tidiga skymning sänker sig som en mörk slöja; ännu faller dock en svag strimma dager mellan fönstergardinernas fransar, drar sig i en mjölkvit gata fram öfver det ombonade lilla för-makets gammalmodiga möblemang och stannar i en sista skymt öfver tant Marthas allvarsamma ansigte.

Lilly sitter i skuggan, men hennes ögon lemna ej en sekund den gamlas. I stum, bäfvande undran blickar hon utan återvändo fram på dessa välkända kära drag, som nu med ens te sig för henne som i ett nytt ljus. Det har kommit något underbart oförklarligt öfver dem, något, som Lilly aldrig förr skådat, något af oändlig vemodsfull smärta, minnenas smärta. Öfver dessa bruna, vänliga ögon, som ständigt så gladt och friskt spela ut i dagsljuset, drager sig nu som en slöja af tårar, der de drömmande se rätt framför sig i skymningen med ett säreget uttryck af att skönja något — bortom skuggorna. Den skrumpna,

gamla munnen rör sig sakta, utan ett ljud, liksom repade den upp för sig sjelf tonerna af en halft förgäten sång . . .

Det kommer som en rysning af helig andakt öfver Lilly, och hon minnes ej längre sin egen smärta, der hon i andlös tystnad följer spelet i tant Marthas drag. Hon har en förnimmelse af, att hon kommit en hemlighet på spåren, ett helt lifs hemlighet, och nyfikna frågor kämpa i hennes hjerta med ett kärleksfullt medlidande, sådant hon förr aldrig känt, och som sluter hennes mun . . .

Sent omsider faller en het tår på Lillys hand, en enda brännhet tår; och de båda, den gamla och den unga, spritta förskräckta upp. Skymningen är nu nästan mörker. Den ena qvinnan ser ej, hur den andra rodnar; men de känna båda blygseln bränna, den som öfverrumplat och den som låtit sig öfverrumplas.

Det är för sent att göra något halft. Tant Martha får häftigt Lillys hufvud mellan sina händer och kysser hennes panna . . .

Och när hon kämpat sig till nog sinneslugn att tala med hörbar röst, säger hon:

“Den sanna kärleken kan vänta, lida — och försaka.”

Så reser hon sig och går ensam ut.

* * *

“Min egen, älskade Lilly!

Jag har tänkt mycket, sedan jag lemnade dig i går. Jag skall dock nu icke tala mycket. Jag förnimmer emellertid ett behof att säga dig en sak, hvilken du numera känner — till hälften åtminstone. Det förefaller mig, att du har rätt att känna den helt.

Äfven *jag* har älskat, Lilly, så högt som kanske någon dödlig! Den man, som en gång var alla mina drömmars hjelte, står *dig* så nära — som en far kan stå sitt barn. Hur en annan, lyckligare qvinna blef hans hustru och din mor, den sagan är allt för enkel och hvardaglig att ens förtjena berättas. Enkel och hvardaglig för alla — utom för mig!

Lilly, min vän, allt sedan din mor dog i så sorgligt unga år, har du varit *mitt* barn. Nu är du sjelf en qvinna, ty du älskar; och du har trampat ut barnskona, fast än jag har svårt att sätta mig in deri. Derfor har jag ock nu ansett tiden vara kommen för mig att förtälja dig allt — *allt*, hvarför jag tagit mig en moders rättigheter emot dig. Men smärta icke din far med ens antydningen om minnen, dem kanske äfven han kämpat bittra strider att begrafva.

Och här, kära min lilla fästmö, sätta vi nu punkt för tant Marthas sentimentalitet. Punkt för evigt.

Jag har ett mycket mera praktiskt syfte med dessa rader, som nog kommer att glädja dig. Saken är helt enkelt den: jag reserverade en gång för min egen tilltänkta bosättning ett litet kapital, som sedan dess aldrig rörts. Det har nu vuxit ut, tack vare de goda bankerna, till en rätt artig summa. Från och med i dag är den din och Karls. Den hade ju ändock till sist alltid blifvit det. Och om den *nu* kan förkorta den bittra väntans tid för eder, kära, kan den ju aldrig komma till gladare välsignelse. Gud gifve eder lycka!

Gå nu in till din far och kyss honom och berättas honom — helt försigtigt! — om tant Marthas testamente. Du skall se, hur han smälter och ger med sig, ty jag känner honom, jag — *han har ett hjerta af guld.*

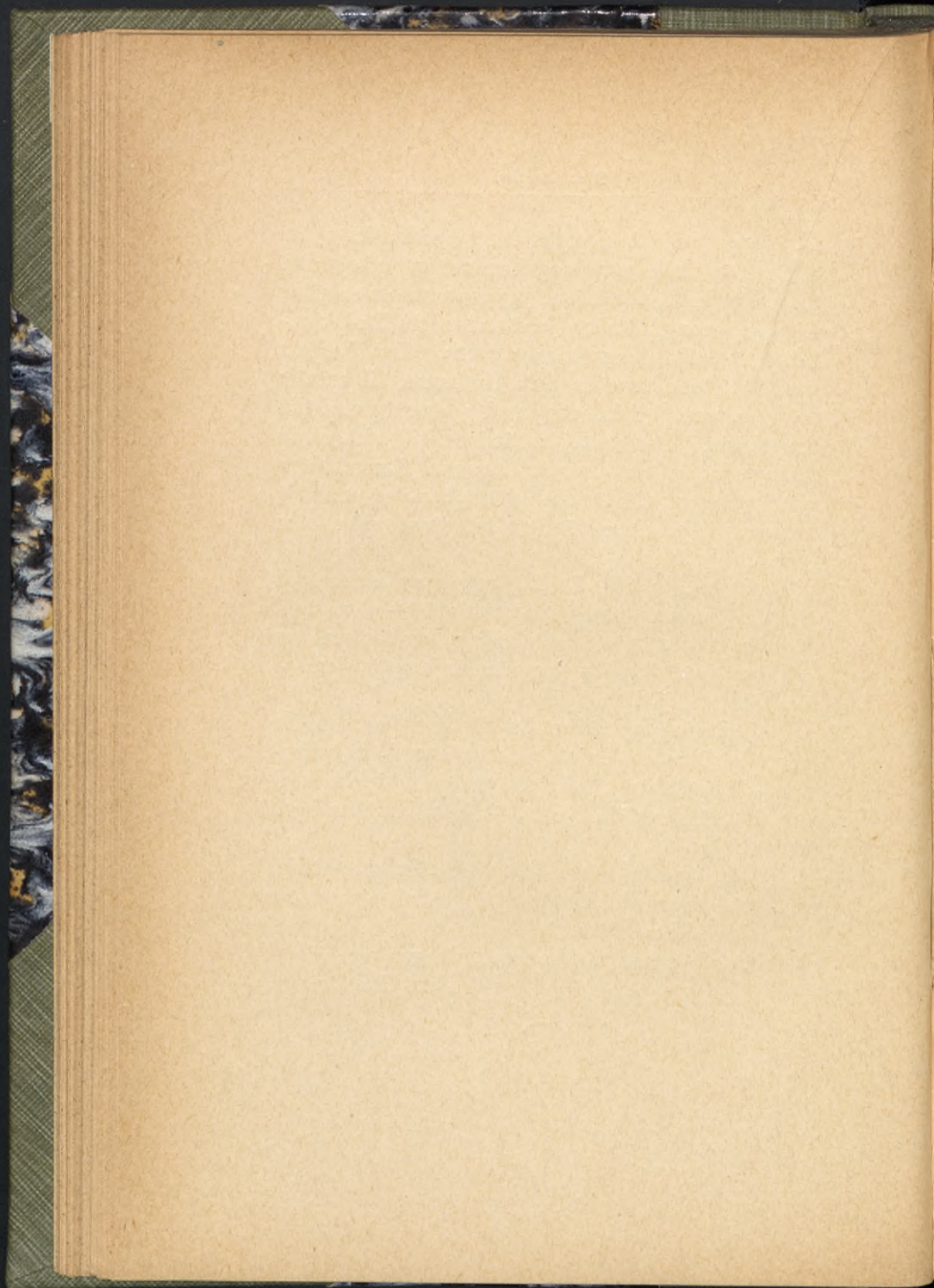
Och när du träffar din fästman (jag inbillar mig, det icke dröjer så *särdeles* länge), helsa honom då, att han skall vara ett godt stycke karl för att förtjena sin lycka — tant Marthas egen kära Lilly!

Jag, gamla toka, som gör mig så onödigt mycket bekymmer! Det har jag ju sjelf sagt honom — mångfaldiga gånger!

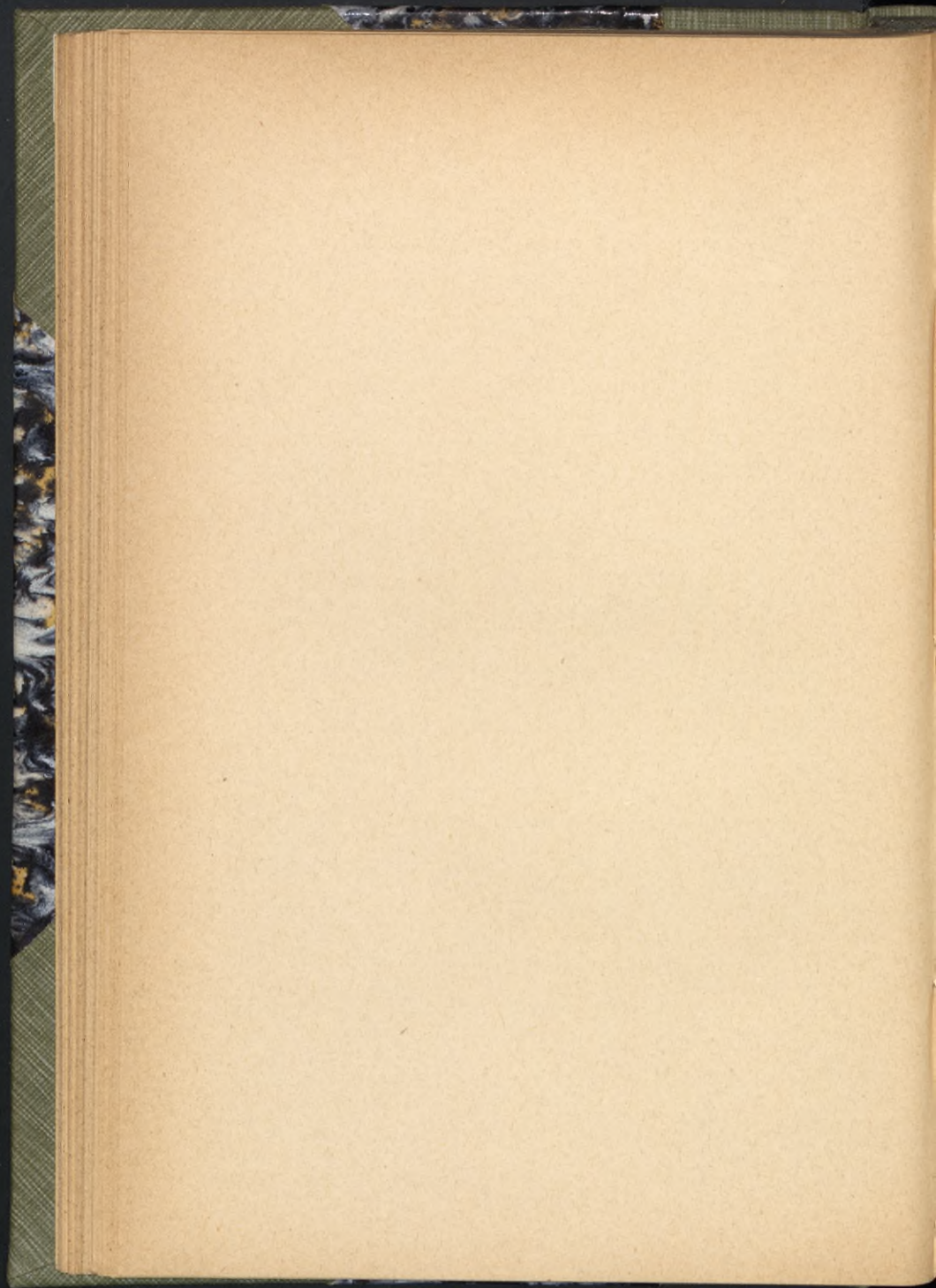
Och jag vet, att han ej bedrager oss.

Tant Martha.“

SNÖFALL.

En gång — nu var det oändligt länge sedan — hade det varit sommar. Bländande högsommar med långa, ljumma dagar, ångande af vällukt och sjudande af lif. Det hade varit en himmel, färgmättad som en blåklint, och vaggande böljor af säd, gulare än guld. Det hade varit sval, drömfylld skugga i björkskogen, fuktig af mossans syra, kryddad af sqvatram och ljung; och derutanför solljus — öfver allt solljus. Det hade varit fogelsång och jubel från morgon till qväll!

En gång — nu var det oändligt länge sedan — hade det varit lyckliga dagar. Hvardagssläpet och det dagliga tråket hade släppt fången fri, han hade förlossats från tidningsbyråns quafva hetta och dam, fått lemna hufvudstadens bullrande tomma id bakom sig och byta den för en tid mot en landtlig högsommars ro. Hans goda engel — om han hade någon — hade stigit fram för honom och sagt: min stackars uttråkade gosse, haf

mod! Glöm för en gång lifvets prosa och var lycklig!

Och han glömde och var lycklig. — —

På farbror Karls trefliga lilla komministergård, der han mottogs med öppna armar under sina korta ferier, mötte honom ett nytt, förr opröfvadt lif. Det var något annat detta än Drottninggatans solstekta nakenhet att redan nyss vaknad se grönska och sol utanför kammarfönstret, der morgonvinden knäckade på: kom ut och njut! Det var något annat detta än tråkiga ledare i *Daily News* och *Le Temps* — promenader i skog och mark, fiske och jagt, svärmeri och sång. Arbetsdammet blåstes bort, lynne och humör sopades rena, och det föll som fjäll från hans ögon. Han såg, att verlden var skön.

Det hade han aldrig sett förut.

Men när han så med ens gjorde den upptäckten — och det gjorde han mycket snart — att det skönaste i denna sköna verld dock var kusin Fannys blåa ögon och ljusa, yfviga hår; att hennes röda mun kunde le mera förföriskt än sjön var lockande djup; att hennes friska skratt kunde klinga tusenfalt mera intagande än sång af fink och trast; *då* fylles först hans väsen som af en enda allt beherskande och allt uppslukande känsla. Han såg hela lifvet genom en trolsk, rosenröd imma; och hela lifvet — det var *hon*.

Korta, lyckliga sommark dagar! Allt glömde de, *allt*. Att icke en fattig tidningsskrifvares lön på 1200 kronor (lifvets prosa) kunde förslå långt för den anspråkslösaste lilla familj, helst när barnen kommo till. Att icke de goda solskensdagarna kunde vara beständigt, utan att höst stod för dörren med skymning och mörka bekymmer.

Och så begaf det sig, att de skildes med löften för lifvet, han full af hopp och hon af tro. En gång — nu var det oändligt länge sedan . . .

* * *

Klockan i Klara slog 5, när unge hr Rob med en missnöjd suck kastade pennan, plockade samman alla de utländska tidningarna, dem han hade strödt rundt omkring sig och nu vederbörligen sugit musten ur till anrättning för den svenska publiken, samt reste sig från skrifbordet. Nere i tryckeriet var redan den stora pressen i gång, och han hörde dess taktmessiga dunkande, som stöt efter stöt utan afbrott gaf pinsamt eko i hans trötta, värkande hufvud.

Kamraterna på byrån voro redan gångna. Han inväntade endast det första exemplaret af tidningen för en sista korrigerande genomläsning. En smutsig sättarpojke kom just nu inklampande med bladet i hand, ännu fuktigt och doftande af svärtans fräna lukt.

Han slog sig åter ned och tog tag på nytt med en viss resignerad energi. Blåpennan i hans hand följde spalt efter spalt, sida efter sida. I rummet var det tyst; endast vägguret knäppte sakta och gaslågan öfver hans hufvud susade; i fjerran maskinens dunk, dunk och sorlet från gatan, oafåtligt, monotont som en brusande ström . . .

En halftimme gick och så var det slut.

Åter reste han sig, sträckte på de styfnade lemmarne, så att de knakade, fick sin nötta gamla vinterrock och hatten på och gick.

Unge hr Rob kände sig ofantligt gammal och hans fyra och tjugu år tryckte honom som hade de varit dubbelt så många. Nedkommen på gatan kom han plötsligt att erinra sig, att det skulle vara julafton i dag, men denna tanke förmodade ingalunda släta ut de bekymrade vecken under hans hattbrätte.

Julafton för honom — hvad hade väl det att betyda! Icke hade hvardagsarbetet släppt honom en enda timme tidigare eller besparat honom någon tröttande möda. Der hemma väntade visserligen gamla mor med litet julljus kanske och jullynne på sin "kära gosse", men han erfor blott en känsla af missnöje vid att tänka derpå, missnöje öfver hur oändligt litet af helgens rikedom han kunnat förskaffa henne och sig trots allt sitt arbete och alla försakelser.

Han kände alls ingen längtan att gå hem till detta anspråkslöst dukade festbord; snarare kom der öfver honom en obestämd motvilja därför, och medan de tunga, ofta tänkta tankarne kommo och gingo, tog han sig för att flanera efter gatorna på måfå och utan mål.

Det var i synnerhet en tanke, som grämde honom bittert och djupt, den på Fanny. Han hade länge hoppats, att hon skulle komma in till Stockholm öfver julen och med sin varma kärlek och sitt glada skratt bringa litet solljus åt hans sjuka lynne. Men till och med denna kära plan hade de måst frångå; farbror Karl hade ej haft råd att bekosta Fanny någon Stockholmsresa, Rob hade icke heller lyckats få i hop medel dertill, och så fick hon vackert stanna hemma och han fick ock bli, der han var.

Det kära, älskade barnet; alltid var hennes mod lika gladt och friskt att hålla *hans* uppe! "Fyrtio mil skilja oss visserligen åt", skref hon, "men 40 mil äro ändå ett intet, om vi rätt besinna, för våra hjertans tankar, som alltid kunna mötas. Och så fira vi ändå helgen till sammans, du och jag, Rob; eller hur? Du skall icke vara missmodig och sorgsen för min skull, min älskade; dina bref äro numera så dystra och du misströstar om framtiden, säger du. Jag *tror* på den, jag, så visst som jag tror på dig och mitt lif, som

också är du. Och jag kan vänta, o, Rob! vänta i oändlighet, därför att min kärlek till dig är oändlig. Jag besvär dig, ha därför inga bekymmer och inga tunga tankar för mig; jag vet ju att du älskar mig och jag är ofantligt lycklig.“

Så sände hon honom gång på gång rika häfvor af sitt mod och sin förtröstan, och ibland skingrade de för ögonblicket hans dystra missmod och hans ögon klarnade, när de mötte hennes trohjärtade blick, som så att säga utgick från hvarje bokstaf i hennes bref. Men ofta verkade de alldeles rätt emot beräkning och hans hjerta krympte — han formligen *kände* det — för hennes segervisa ord. Han visste sin egen svaghet, och den starke mannen grät, när han kysste dessa flickaktigt petiga, hjältemodiga rader.

Detta slaf lif, under hvars armod sok han slet ut sig till kropp och själ, sträckte sig för hans skumma blickar i ett ändlöst framtidsperspektiv, grått i grått, utan afbrott, utan ljusning, utan hopp om något bättre. Hur han slet och huru han stretade, ökades icke de små inkomsterna och förbättrades icke utsigterna. Men hans hopp förkrymptes och hans kraft förslöades . . .

* * *

Det var icke ett julväder att glädja sig åt, med hvitglänsande snö och friskt kylande luft;

det var icke vinter, det var höst; mörk, disig, smutsig höstkväll låg tryckande tung öfver den stora stadens gråa husmassor och gränder. Visserligen strålade de stora upplysta butikernas fönster af ljus, som i breda floder välde ut på gatan, men der förtärdes det, sögs det genast upp af den råa, ohelsosamma misten som af en svamp, och det blef just intet öfver att fröjda de skaror, som i oafflätlig sorgmörk procession med tunga fötter trampade fram i trängsel mellan pressande murar af sten och kalk.

Det var ett julväder med stil i, tyckte Rob, stil efter hans egna sorgmodiga tankar.

Och efter en stund togo dessa en ny vändning och han började halft likgiltigt, halft intresserad se in i alla de skilda ansigten han mötte, forskande, dömande om hvad som doldes bakom deras vexlande masker. Han såg många dystra hvardagsbekymmer tala i slappa, kalla drag, han såg ögon skumma af trötthet och feberlysande af dold, gnagande oro, och han började erfara ett slags bitter glädje öfver, att han icke var så särdeles ensam om missträkning och söckendagsorg.

Och han kände hur helgen låg så oändligt fjerran från denna stora stad med alla dess element, att han skrattade hånfullt för sig sjelf och sade:

“Så skall det vara! Julfröjd i ram af gat-smuts och höstdimma . . .”

Men så kom det öfver honom som ett äckel, en vämjelse; han ville bort från larmet och gatornas stim. Han ville vara ensam med sig sjelf, och halft instinktligt vek han ned på Gustaf Adolfs torg, sneddade af mot strömmen, följde långsamt efter Blasieholmskajen ned emot Skeppsholmsbron.

* * *

En frisk vind blåste upp från strömmen, den var litet hvass af kyla och bet i huden, men det var något läskande och rent uti den, tyckte han; och han andades djupt.

Omedvetet tog han ut stegen längre, spänstigare. Han kände huru luften liksom lättade med ens, och det blef lugn och jemvigt inom honom. Han var nu ute på holmen och gick stora allén rakt fram.

Uppställda på led sträckte lindarnas svarta silhuetter i dunklet sina nakna armar beskyddande öfver hans hufvud, sakta vaggande dem i brisen, som tog till. Kasernens tornspiror aftecknade sig mot himmelen der bakom, som fosforescerade öfver strömmen af gasskenet från staden och Skeppsbrons elektriska ljus.

Vinden svälde ut, blef mächtig och susande så att den sjöng. Han hörde vågornas plaskande från stranden och han spärrade upp näsborrarna och försökte vädra sälta.

Så blef det lugnt helt plötsligt och tyst, högtidligt tyst. Han kände sig gripen af en underlig stämning af väntan och han stannade ovilkorligt och lyddes. Han såg ut i mörkret framför sig, tjockan hade lyft sig; inför honom låg Kastellholmen som ett svart klippblock utslungadt i sjön; på afstånd glimmade söder strand i fantastiska konturer, buren på pelare af eld, dem båg-lamporna i Stadsgården byggde under den i strömmens djup . . .

Det drogs som ett hvitt flor genom mörkret, och vinden blåste upp igen, nu helt lätt. Något mjukt, svalkande föll på hans hand, den han sträckt fram: *en flinga snö!* Ännu en flinga, tre, fyra — hundra flingor! Och hela vidden framför honom väfdes igenom med ett böljande nät af millioner skimrande maskor, och vinden suckade af vällust, och det kom en tjusning öfver all naturen, och de lätta, silkeslena flingorna dansade skälmskt omkring honom; de smekte hans kinder, de kysste hans mun, de doftade af frisk vinterhelsa, der de lade sig som svandun öfver hans skuldror och brättena på hans hatt.

Framför honom breddes vägen vit som med varmt mjukt ylle, och de svarta träden sträckte girigt fram sina giktknöliga lemmar att svepas i denna kyska vinterdrägt. Det var helgdagskostymen, som kom på, och helgdagsstämningen föddes

med hvarje flinga, som sakta dalade ned, befruktande jorden . . .

En känsla af vördnad sänkte sig öfver honom. Han lyfte sin hatt och böjde sitt ansigte bakut, att ohöljdt smekas af den rena snön.

Och medan en underbart lisande våg af mod och lifslust med blodet brännande hvälfde sig genom hans ådror, lyfte han handen och sade högt, som om han helsade en vän:

“Välkommen jul, välkommen i frid!”

* * *

Han sjöng, när han kom hem, sjöng sina gamla sånger, de der icke kommit öfver hans läppar på mången god dag. Den gamla trätrappan knarrade under hans fot, och fort kom han upp, dock icke fort nog. Han hade så när ryckt låset från dörren.

Den lilla enkla salen der innanför strålade af hemtrefnad och ljus. Mor pysslade beskäftigt med något mycket hemlighetsfullt i en hemlighetsfull vrå. Och midt på golvet i lampans fulla ljus stod Fanny, Fanny som ändock kommit till slut, Fanny med glänsande blåa ögon och sitt gyllene hår, Fanny som nu skulle öfverraska sin Rob så förskräckligt!

Men Rob blef — ett under att berätta! — alls icke öfverraskad, fastän hans ansigte strålade

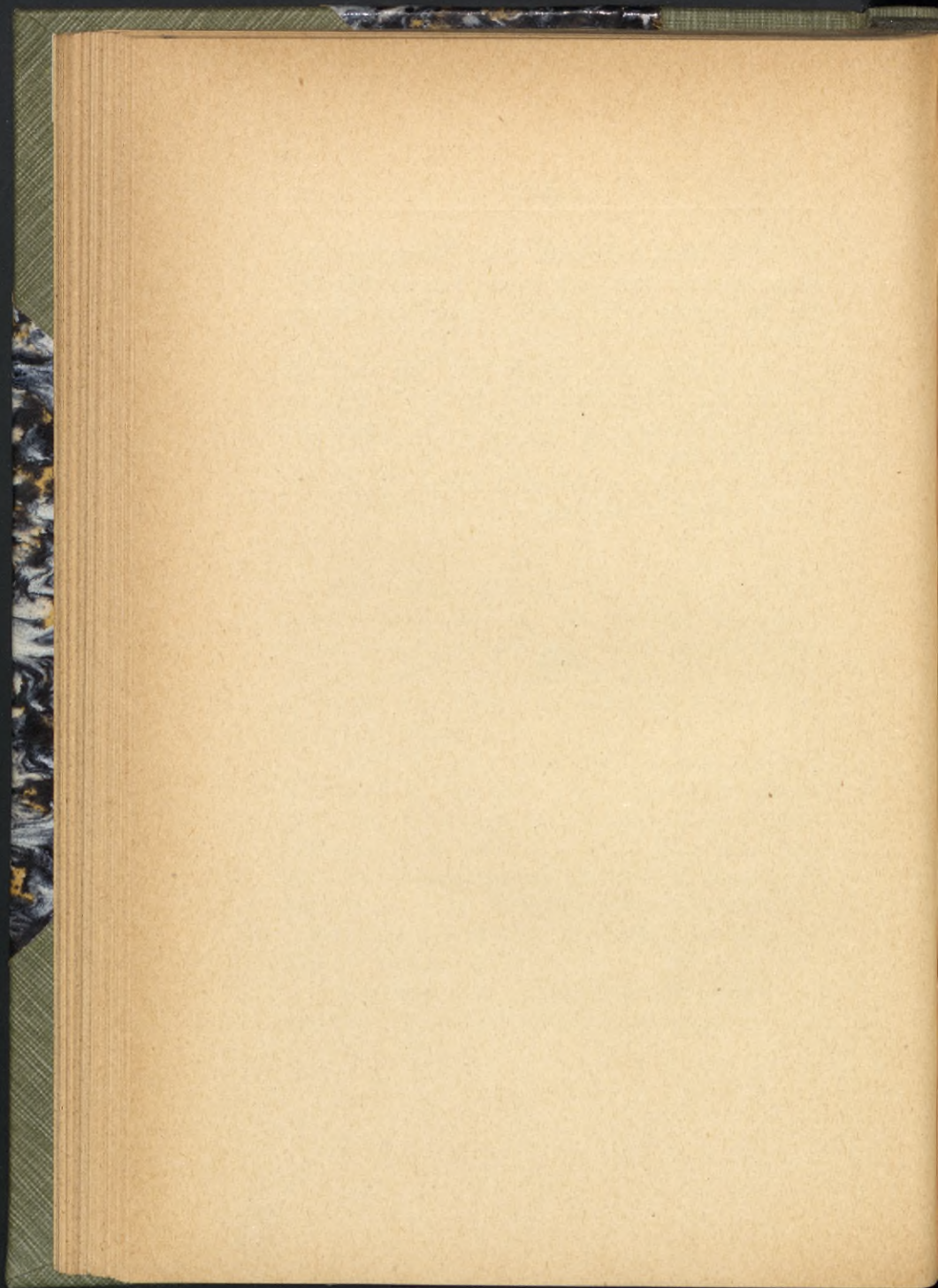
af fröjd. Han kom rätt emot henne, och fick henne hårdt i famn, och kysste hennes röda läppar än rödare och hennes kinder som brände likt eld.

“Jag *visste* det“, ropade han, “jag visste, att du var här! Jag *kände* det der ute! Det var snön, som hviskade det till mig — det kunde inte vara något annat.“

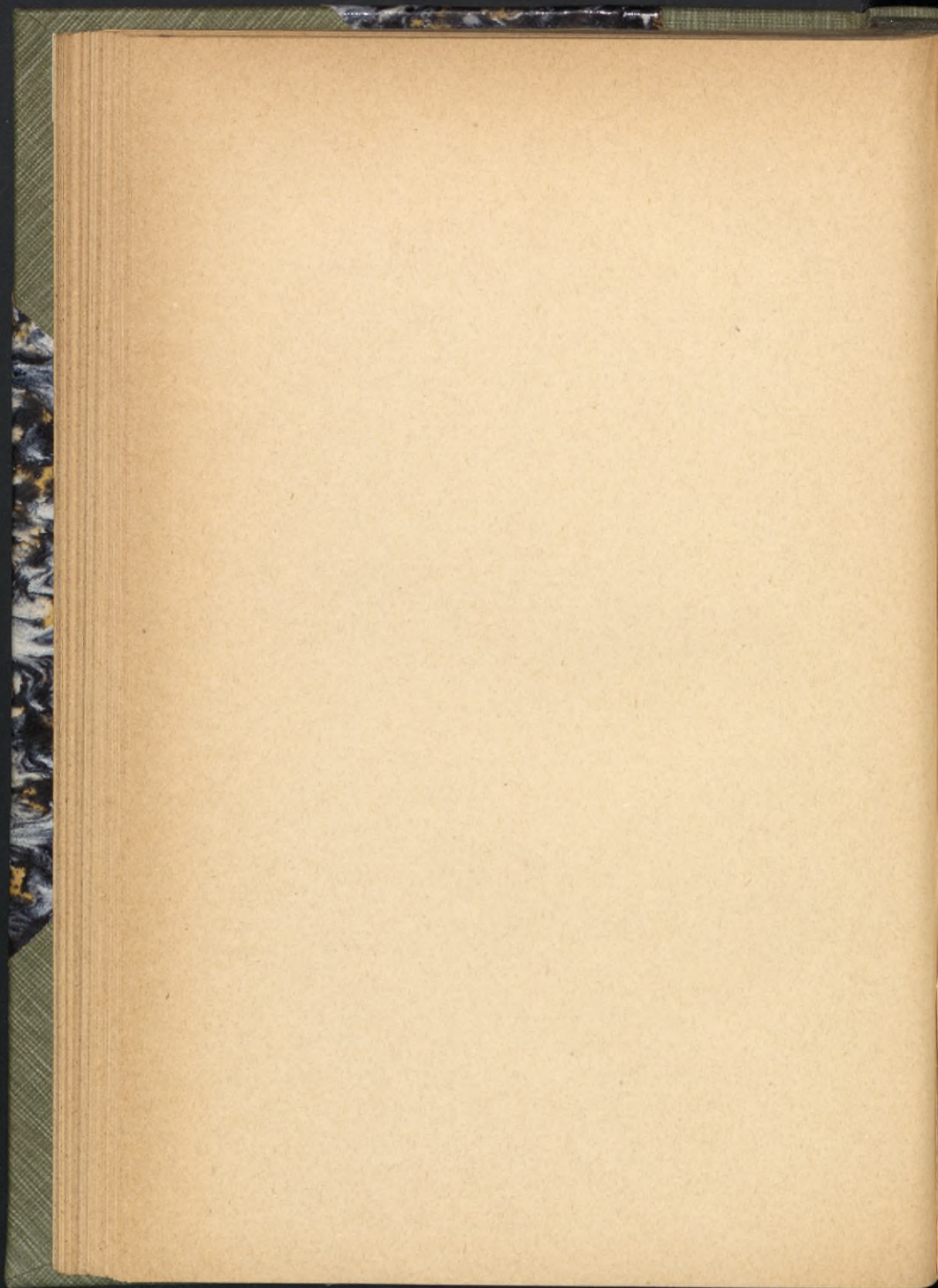
Och hon log och svarade endast:

“Snöfall — lyckofall.“

KATHE.

Hon har ett engelskt namn; hennes utseende stämde ock godt härtill. Det låg något af den engelska qvinnans spröda skönhet öfver hela hennes skickelse, denna blodfattigt genomskinliga, anglosachsiska jungfrulighet, som eger en så karaktäristiskt säregen charme. Det ovala ansigtets regelbundna linier, den bågtecknade öfverläppen, den fina näsan med sina lättrorliga vingar, alltjemt i dallring som blåklockans kalkblad, de stora ögonen med långa ögonhår och sitt beständiga uttryck, äfven midt i löjet, af frågande skygg förvåning — allt förenade sig att bilda en fullfärdig typ. Hennes hy hade den gulnade marmorns genomlysande färgton och hennes gestalt denna smärta spänstighet, som följer den unga jungfrun åt som racens yppersta kännemärke.

Kathe — hon hade namnet såväl som sin kroppsliga adel till arfs af en moder, den hon knappast sett, i hvarje fall icke mindes. I yngre år hade fadern, som då tienstgjorde vid den franska marinen, gjort sin hustrus bekantskap i In-

dien. Hon var engelska till börden. Kort der efter lemnade han fransk tjenst och förde sin unga brud till hemmet i Stockholm.

Detta lyckliga äktenskap fylde ej ens sin första årsdag. När denna ingick var den unge sjöofficeren redan enkling och fann den enda trösten i sin häftiga sorg hos en blåögd liten minnespant i spetsprydd linda, som bevakades likt en skatt af en storväxt amma med vänliga ögon och hvita, styfstärkta mössband . . .

* * *

Ja, sedan de dagarne voro nu nitton år gångna, nitton långa år, som strött sin snö öfver den unge sjöofficerens hufvud, allt medan han passerat graderna från befordran till befordran genom livvets dust. Nu satt han en gammal man med ynglingens lynnesspänstighet i fullgodt behåll, och njöt sitt *otium cum dignitate* jemte en rundlig pension som kommandör i flottans reservstat.

Och Kathe hade vuxit upp likt en blomma, späd men härdig, och var den gamle faderns allt, hans ögons lust och hans hjertas fröjd. Det hade kommit något af moderlig vekhet in i denne mans kärlek till sitt moderlösa barn, något som väckt en särskild genklang af innerlighet i hennes känslor till fadern. Det var ett band mera, en fin tråd af obestämbart art, som förenade dessa två,

än de, hvilka i regel länkas mellan far och dotter.

Kathe var ung och lycklig, och fadern lycklig och ung genom henne. Huru kunde det ock annat vara! Bakom henne låg hennes barndoms dagar som minnet af en ljus dröm, genomväfd af vackra lekar, och framför henne bredde sig lifvet med vidöppen famn. Det låg en egen förtrollning förborgad hos henne, ty hvar helst hon gick fram, lyste alla ögon vänligare, det kom en klangfärg af sympati öfver allas stämmor, som talade henne till, och hon kände endast *ett* slag af menniskor — *vänner*. Hätske funnos icke, främlingar icke, näppeligen likgiltige.

Likt ett barn tog hon all denna lycka till sig, frimodigt, nävt, som kunde det icke annorledes vara. Det var lifvets tribut till hennes ungdom och fägring, och den tanken smög aldrig in i hennes hufvud, att samma lif åt så många mätte häfvorna upp i värdelöst småmynt.

* * *

Så var det om *den* sommaren, som hade mera sol än någon annan sommar, då himlen var högre och skogen grönare än någonsin tillföre. Ty ett nytt rikt glädjeämne fördes in i hennes lif.

De bodde på Dalarö för året, fadern och hon och den gamla amman, som, huru det burit sig,

aldrig kommit ur huset, der det nu genast skulle ha blifvit en ofantlig lucka efter hennes vänliga ögon och hvita, nystärkta mössband. Detta allt hade hon qvar.

De hade en "förtjusande" villa (för att slå upp orden i Kathes egen ordbok) med en den "allra sötaste lilla veranda", klädd med vildvin och hvita, vajande gardiner. Och det var verkligen ett rent "märkvärdigt" vildvin detta, så grönt med sina stora blanka löf och så tätt som en fäll, der det klängde sig upp öfver stenfoten och spaliären.

Och utanför låg fjärden, den vida saltsjöfjärden med sina vågors glitter, sina hvita lysande segel och båtars stim. Det kom en luft der ute ifrån, som blåste in med himmelens fria vindar öfver Kathes veranda; den var mättad med sälta från hafs och kobbarnes kåddoft och den var "rysligt stark och helsosam för pappas reumatism", förklarade Kathe. Fast än pappa, som tänkte på sina forna resor och på de gränslösa oceanernas vindar, menade tro på, att icke var det något så synnerligen bevändt med den. Då hade han Kathes lilla hvita hand i sitt gråa skägg och hennes röda läppar vid örat: "Du stygge, envise pappa, jag får riktigt lof att lexa upp dig! Den är helsosam, det har jag ju sagt dig, och dermed punkt!"

Ja, dermed punkt. Och så satt den gamle

sjömannen de långa sommardagarne igenom i verandans solljumba skugga och badade sin reumatism i den sköna luften, allt medan pipans blåa rök ringlade sig mellan ampelopsislöfven och dagbladets ledare interfolierade observationerna utåt fjärden på allt som kom och gick.

Men Kathe hade icke reumatism hon och förty icke ro att sitta allt för länge med sin knypling — den sista vurmen — vid pappas sida, utan, rätt som det begaf sig, var hon undan. Och så lätt smög hon sig ut, att han icke märkte det, förr än han plötsligt spratt till vid hennes glada skratt, der hon frestade sina styltor mellan rabatterna på parterren, eller hennes visa ljud på afstånd uppe från skogen, der den fuktiga mossan i furornas skugga var fylld med doftande linna. Ty plötsligt hade hon upptäckt, att den lilla bukettten i hans knapphål var illa dufven och väl tarfvade att bytas ut mot en friskare.

* * *

Men ett nytt behag förlänades åt dessa klara sommardagar, när Sven kom dit ut. Det räknades som Svens mest oförvanskliga förtjenst, att han var köttslig kusin till sjelfva hennes nåd, fröken Kathe; hade så dess utom förmånerna af ett friskt, manligt ansigte, en pojkes glada oförvägenhet och en glänsande ny sjöofficersuniform — mera kunde

väl ingen begära, och mera behöfdes ej heller för att öppna farbror Karls gästfria dörrar på vid gafvel under den unge frändens korta sommarfrist.

De hade ej sett hvar andra på ett år, de två kusinerna, och när de nu på nytt råkades, kände de båda en glad förvåning öfver hvad denna korta tid hade förändrat. Det var visserligen de gamla lek- och trätokamraterna, som möttes till en ny sommardust, men de funno båda, att det hade kommit något särskildt och egendomligt öfver den andre, något som de aldrig upptäckt der förr eller ens anat och som ingalunda saknade ett halft komiskt behag.

Och som de alltid hade varit vana att inför hvarandra oförstäldt uttala, hvad de tänkte inom sig, fingo dessa känslor ord redan vid första mötet, der de stodo på ångbåtsbryggan, han ännu med sin nattsäck i hand, och mätte hvarandra med gladt förvånade ögon.

“Nej men Sven, hvad du blifvit manlig och brun! Det måtte vara något rent trolleri med det Medelhafvet!” (Ty se: han kom från sin första långa expedition). “Sannerligen får jag ej *rent respekt för dig!*”

Och det låg något mera i detta lilla, halft förlägna skratt, som beledsagade hennes ord, än gångna dagars uppslupna gäckeri.

Ej heller var det endast reflexen från hans

solbrända hy, som gaf de bruna ögonen en ny värme, när han mötte hennes, och behöll den lilla handen i sin, onödigt länge, under repliken:

“Och du, Kathe, vid Neptunus, har du ej emballerat! Du liknar på håret en söt liten miss, som halft förvände mitt hjerta nu senast i Hyde park, och som lär förvändt allt för många dessförinnan.”

Hon förnekar evigt att hon rodnade, men pappa, den stygge pappa, plägade sedan vittna det på begäran. “De retsamma herrarne, unga som gamla, de hålla alltid samman i slika ting. Det är något slags dumt frimureri, det är det”, brukade Kathe förtrytsamt försvara sig.

Försvara sig — hvartill kunde det båta, när nederlaget dock så snart kom och blef så grundligt. Men det var icke *den första* dagen, att fästningen kapitulerade.

Nej, då sutto de på verandan, helt stillsamt och fredligt de tre, och njöto af den vackra aftonen, medan solen färgade fjärden i glöd likt smältande jern och farbror Karl fick alla sina frågor till fyllest besvarade och sitt lystmäte att höra den unge sjömannens resehistoria, en liflig, intressant historia, som spände Kathes intresse långt öfver någon Molly-Bawnroman, och väckte kära minnen från en flydd ungdom hos den gamle ...

* * *

Men sedan — hvilken följd af soliga dagar, som radade sig den ena till den andra likt de glänsande perlorna på sitt band, enhvar den andre lik och dock så afslutadt sköna hvarje för sig. Från tidig morgon till sen qväll var de ungas lif en oafbruten lek, en lek som i gamla dagar med något nytt utsägligt behag öfver sig, hvilket de båda kände och njöto af i fulla drag.

Som sagdt: de veko knappast en minut från hvarandras sida. De ville dock ej bli långa nog, de långa sommardagarne, för alla ströftåg i skogen, alla expeditioner i bygden, alla segelturerna och rodden ut åt fjärden om qvällen, sedan vinden mojnadt af och skymningen låg stämmingsfull och drömtyst öfver det ljumma vattnet.

Ty sjön, den var dock deras lif!

Och den gamle fadern satt ensam på verandan med sin pipa och tidningen, med sin reumatism som sällskap och sina många minnen, som vaknade föryngrade inför den dagliga åsynen af de unges sommarlif. Och detta nya af mognad, som kommit in till och med midt i deras lek, och som just var *faran*, konventionellt sedt, detta märkte han icke i sin omisstänksamhet. Och om han hade märkt det, hade det föga brytt honom, ty han var för mycket gammal sjöbjörn med för mycket ungt hjerta att vörda det konventionella, och han hade vant sig att se dessa två tillsamman

så länge, att han aldrig kunde tänka sig det anorledes. Hvarför skulle ej de, som delat barnomens lekar, en gång kunna enas om lifvets allvar.

Deraf begaf det sig, att de två fingo lefva dagen fram utan att bekymras af dessa tusen hänsyn, som i regel tvingas på de ungas umgänge. Ej ens den lilla badortssocieteten, hvilken de för öfrigt höllo sig helt och hållet utom, lyckliga nog för sig sjelfva, hade ett ondt ord att säga på deras rygg. Det var den gamla historien om Kathes trollmakt, att ej ens de hvassaste qvinnor stungo henne efter. Man förlät henne allt, därför att man misstänkte henne för intet.

* * *

Emellertid föll der tider emellan en plötslig aggende sjelfförebärelse öfver Kathe, att hon försummade fadern. Han var mera ensam nu, sedan hans barn voro två, än tillföre med henne endast. Då svälde hennes hjerta af den innerliga kärlek, som band henne vid den gamle, och af harm med sin egen egoism. Det sprang en varm ström upp inom henne, som manade och manade, och seglatsen, som just gick som friskast och härligast, fick tvärt brytas af. Det gafs ej appell! Sven måste vända och lyda, halft undersam och halft beundrande inför denna finkänsliga barnakärleks plötsliga uppflammande.

Kathe hade ej förr någon ro, än de i all skyndsamhet hunnit hem, och hon funnit fadern förnöjdt slumrande på den vanliga platsen å verandan. En obestämd fruktan föll som en sten från hennes bröst.

Hon plögade slå armarne om hans hals och väcka honom med häftigt brännande kyssar och smeksamma ord, och hon vände ej åter att rufva sig öfver sin sjelfviskhet, förr än fadern lade handen öfver hennes röda lilla mun och sade henne, *försäkrade* henne, att han ej förmenade dem deras unga frihet och var nöjd och lycklig som ingen.

Men Sven stod halft skynd undan i vildvinets skugga; det tändes en lysande eld i hans bruna ögon och en halftänkt tanke tog gestalt inom honom, att för en *sådan* kärlek, som denna qvinna skulle kunna gifva — ty hon var dock qvinna — vore en mans lif ett ringa pris . . .

* * *

Det var en förunderlig sommar med sitt eviga solsken och sina varma dagar; det blef nästan för mycket af det goda till sist, och man började rent utaf längta efter regn.

En afton i början af augusti hade Sven och Kathe efter supén lossat båten och gifvit sig ut på fjärden för att hemta ett grand svalka efter dagens olidliga värme. Atmosfären var ännu tryc-

kande tung, men allt efter som Sven med långsamma fasta årtag dref den lätta båten längre ut från stranden kändes en fin ånga stiga upp från vattnet, svåla gaser med saltsjöns jod-doft, som spädde ut den ljumma luften och gaf lungorna lisande lättnad. Ofrivilligt drog man efter andan, djupt, girigt.

Kathe satt i aktern med den ena armen öfver rorkulten, den andra handen släpande efter båten genom vattnet och ögonen drömmande framför sig, der ännu vesterhimmel glödde i orange. Sven rodde jemt och utan afbrott, men han störde henne ej med ett ord: så plögade de ofta sitta, tysta under långa stunder.

Till sist bröt hon stillheten; liksom midt i ett samtal tog hon upp:

“Och du tror således, att en menniska kan bli lycklig genom en egoistisk kärlek?”

Sven studsade; denna fråga kom så omotiveradt och plötsligt, och den innehöll ett ord, som aldrig *uttalats* förr dem emellan. Han förstod ej rätt, hvarthän hon syftade, men han svarade på måfå, medan han hvilade på årorna:

“Jag tror icke att någon kärlek är egoistisk.”

“Jo bevars; de ungas kärlek är det alltid. Det är därför jag fruktar för det spel, som nu spelas af oss. Jag har gått i en beständig bäfvan dessa sista dagar — fastän du nog ej märkt

det, ty qvinnorna äro stora skådespelerskor — att du skulle säga det första ordet, det ord som måste afgöra allt. Och jag hade föresatt mig att förekomma dig. Nu har jag gjort det. Sven — vi *måste* vända om!”

Hon hade börjat detta lilla tal ganska långsamt och lugnt; men hon blef hastigt nervös och skyndade på sina ord, och när hon talat ut, drog hon hårdt efter andan som efter en ansträngning.

Sven satt orörlig på sin toft under hennes replik; i hans klara ögon stred en stum, nästan komisk förvåning med något annat, som, när hon slutat, med ens flammade till och gaf ljus som en blyxt. Han släppte årorna och sträckte båda sina armar emot henne med detta enda ord:

“Kathe!”

Men hon skakade sitt hufvud och svarade:

“Ack, Sven; det är endast far, som har rätten till min kärlek.”

“Han afstår!”

“Det fruktar ock jag. Det är därför att *hans* kärlek icke är egoistisk. Vi blifva aldrig lyckliga med vår.”

“Blifva vi ej *lyckliga!*” Den blef honom genast för öfvermåttig, hans lycka; hittills hade hans sjömansinstinkt hållit honom åter, trots allt, som brusade inom honom. Han förbannade, att *detta* skulle utspelas på en liten rankig båt. Men

Kathe, hon hade nog beräknat sin sak, den listiga.

Han reste sig upp i båten, så att den vaggade och vattnet stänkte in öfver hennes hvita klädningsvåd. Ty han ville störta till hennes fötter. Det hade varit ofantligt romantiskt, men unga män, som älska, äro verkligen romantiska. Nu blef Kathe i dess ställe förskräckt och gaf upp ett litet ängsligt rop, och Sven fick slå sig vackert ned på sin toft igen med ett drag af snopenhet öfver sitt glädjelysande ansigte.

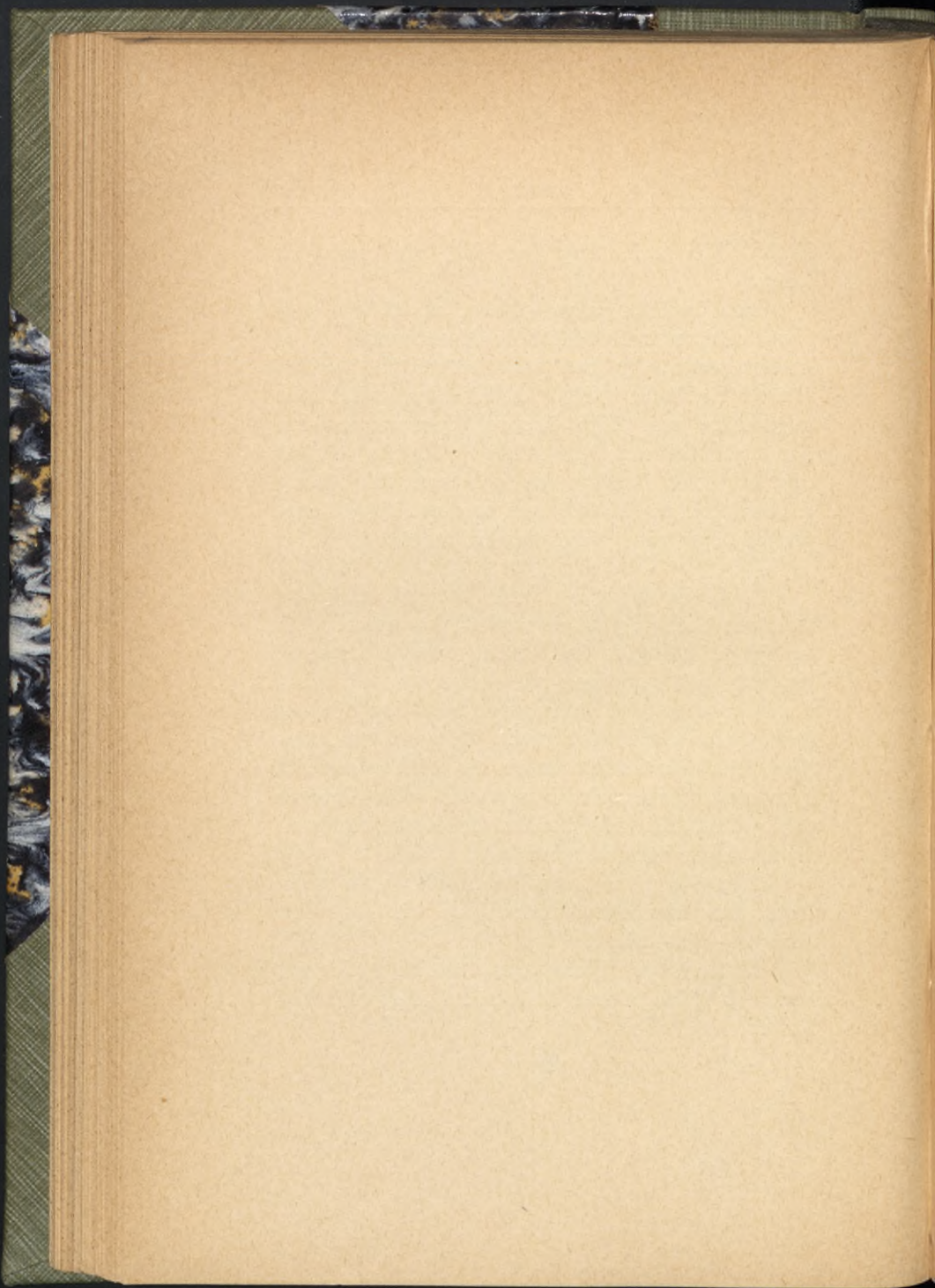
* * *

Till sist fick han dock åter sin farkost i land och henne lyftad ur med starka armar. Som en fjäder svingade han henne upp på bryggan. Nu var det verkligen så skumt, att det *kunde* förlätas; men den oförsigtige hade nog ej varit försigtigare vid högljus dag. Så snart han nämligen kände fast mark under sin fot, tog han sitt byte med storm; och Kathes sista betänkligheter och protesterna från hennes flickfilosofi förstumades under häftiga kyssars kära våld.

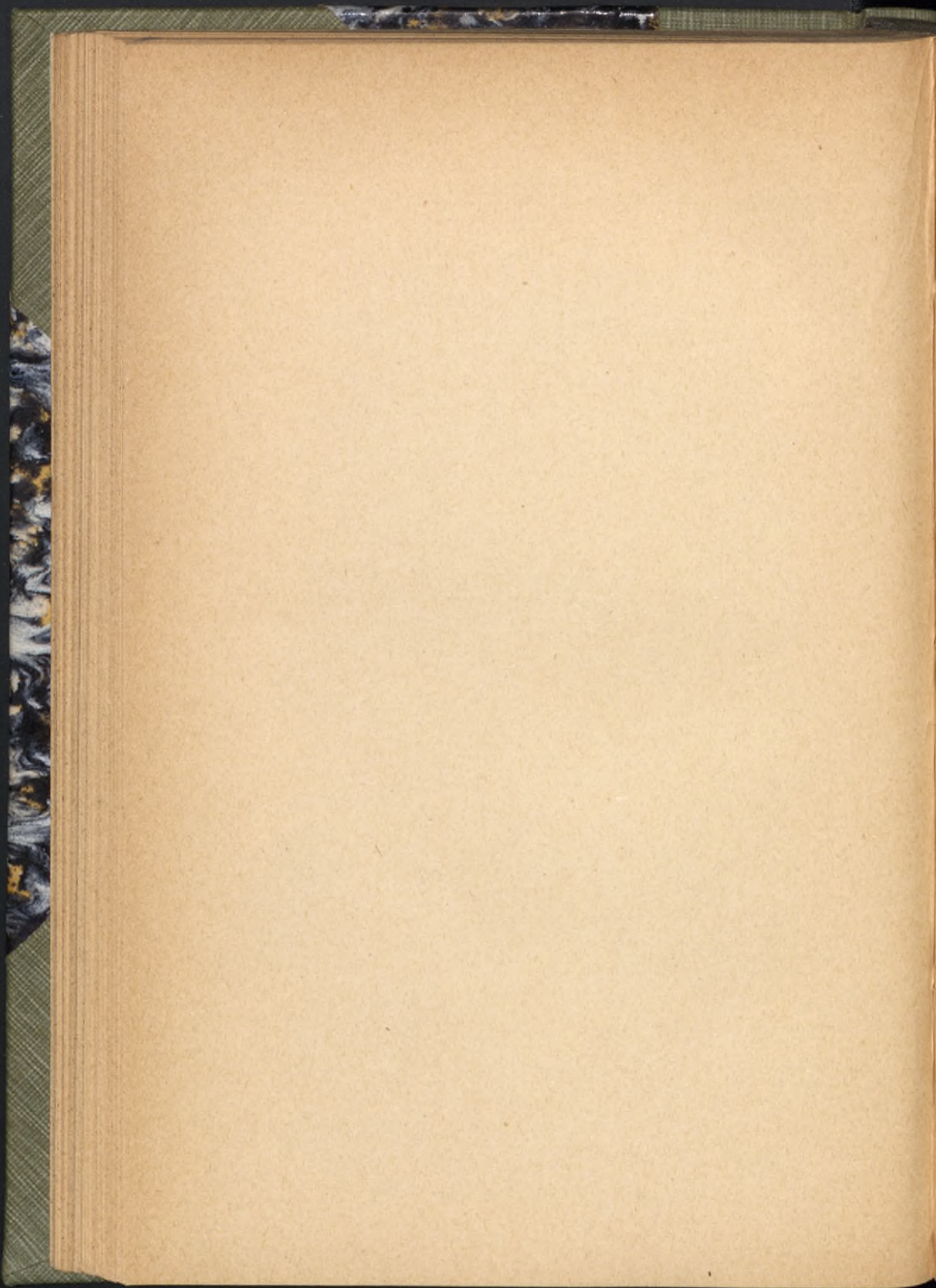
Men den gamle, som ännu satt på sin plats, trots den sena aftontimman, och väntade "sina barn" — *han afstod.*

Detta är den ljusa sagans mörka punkt, att hvad ett hjerta vinner skall nödvändigt ett annat förlora.

FRÅN ROTEN.

De finnas, som födas, växa upp och dö på samma torfva, och hon trodde, att hon skulle varda en af dem. Socknen var hennes verld, utom den hade hon aldrig varit; den lilla bondgården var hennes fosterland. Hennes intressen sträckte sig icke utom dessa gränser; de voro trånga således, men de voro intensiva.

Hon hade varit barn och ung och mera jämsande känslor hade rört sig inom henne. Hade hon någonsin känt, hvad längtan är, någon åtrå att känna det obekanta och att förnimma det hon ej förnummit? Det är möjligt. Nu var emellertid den tiden sedan länge förbi.

Hon var nu så fastväxt vid roten, att intet, trodde hon, skulle kunna slita henne derifrån. Hennes likgiltighet för allt, hvad som rördes utom hennes krets, hade stadgats under långa år, hade stegrats till ren motvilja, till förskräckelse att pröfva något hittills opröfvadt.

Gården hade egts af hennes slägt i mannaminne, ja, i fars, farfars och farfarsfars tid. Den

var icke stor, men den födde sin man med sträfsamhet och omtanke, och det fans många i den socknen, som hade det sämre än bönderna på Kulla.

Maja var den gamle Kullabondens enda barn och det grämde denne djupt, att släkten med honom skulle dö ut på plogsidan. Han kunde aldrig helt förlåta sin hustru den saken, och det kom en kyla mellan föräldrarna, som icke gjorde Majas yngre dagar gladare. Så dog modern; det var strax vid julen, hon hade förkylt sig vid kyrkegång och lunginflammationen tog henne i grafven, innan veckan var all. Maja var då 11 år.

Nu var hon vid de åren, att hon fort rände upp. Hon var ganska däjelig att skåda och tidigt mognad jungfru, redan innan hon gick till skrift. Hennes hud var hvit och mjäll som björkens bark och hennes läppar röda som rinnande blod. Många af de unga karlarne sågo kärligt åt henne och gjorde sig stora tankar i sina sinnen.

Grannarne hade väntat, att Kullabonden skulle gå i nytt gifte, ty de hade ofta hört honom gnissla för slägtledens skull. Men åren gingo och det blef intet deraf; nu var han gammal och bräckt, men mången ung tös hade nog tagit honom ändock för egorna.

De hade en dräng på gården vid namn Larsson; han var utsocknes ifrån, men det var en driftig karl, som skötte det hela väl, när hus-

bonden började bli gammal. Han var stor som en jätte, envis och snar efter vreden, men han hade ett godmodigt hvardagssinne, när ingen sade honom emot; och han bar ett friskt ansigte ofvan ett par breda skuldror, hvilket allt kunde godt täckas en qvinna.

Maja var vuxen och hennes gula hår och blå ögon voro all sträfvan värda, tyckte Larsson. Så hade hon gården till arfs, och hon skötte sig och var så flink i kök och ladugård, att det var en lust att se. Maja förnam, hur hans blickar brände, när de möttes till sysslor och mål; hon tyckte icke illa vara och kände det varmt inom sig, när den unge mannen var när. Ibland såg hon upp, och deras ögon träffades. Då logo de.

Men han sade icke något på lång tid.

Den gamle, som började se mot sina dagars ände, satt mest i spiselvrån, när vintern var kall, och ordade med hvem som höra gitte. Det vore hög tid, att Maja såge sig för bland de unga karlarne, menade han, och der voro många som hade budat sig och gått igen med ogjordt ärende. Men Maja bara skrattade, när gubben dref på; det blefve nog rätt med den affären, svarade hon.

Nu tänkte Larsson dock till sist, att det var bäst att berga, medan tid var. Han tog saken enkelt och rättframt, som hans lynne var till, när han väl en gång fått beslutet fast.

Om aftonen, när det var skumt, möttes de af en händelse i ledet ner till brunnen. Han fick henne snabbt om lifvet med sin arm af jern, drog henne åt sig och kysste henne hårdt. Hon skrek icke och sade heller intet emot. Men hennes ansigte blef blossande skärt, och hon lade hufvudet upp mot hans breda bröst.

“Då blir du min“, sade han.

“Ja, som du vill“, svarade hon.

Detta var nu ej alls, som bonden hade tänkt sig, och han grinade illa, när de kommo till honom och talade för sin sak. “Nej“, skrek han och sprang upp, “en fattiglapp utan klut eller vägg; nej vid djefvulen!“

De läto honom hållas och sade hvarken ja eller nej till alla hans ord. Han gormade en hel vecka; drängen skulle han köra på dörren, svor han, för hvarje ny dag som kom. Intet blef dock af hans stora tal.

Larsson blef kvar, der han var, och det blef både lysning och bröllop på Kulla till hösten. Gamle far var mörk i synen, men tålig och from som ett lam. Allt tycktes till en början gå godt af stapeln. Men på kalaset på qvällen, sedan vigseln stått, fick han för mycket bränvin till lifs och vardt åter karsk i hågen. Han samlade några gamla grannar kring sig i ett hörn och

skrek sig hes med onda ord mot svärsonen. Denne låtsade ej höra ditåt.

Till slut blef dock skandalen för stor och tålamodet tröt. Vreden steg honom åt hufvudet och hans ådror svällde. "Tig gubbe" rusade han fram, "eller jag kastar dig ut med din fördömda käft."

Den gamle blef hvit som snö, reste sig osäkert och lyfte sin arm. Men innan slaget föll, vacklade han och störtade till golvet. Ruset blef honom öfvermågtigt, sade man.

Deingo honom i säng och han syntes sofva tungt. Morgonen derpå var han död.

* * *

Sedan de dagarne voro gångna många och långa år. Mor Maja på Kulla var nu sjelf gammal vorden, ty man åldras fort under arbetets jernok. Den hvita hyn var skrumpnad och brynt af väder och vind, gestalten hade förlorat de smidiga liniernas ungdomlighet, förväxt, förkrympt under hvardagssysslornas släp. Det gula håret hade mist sin glans, slätt och säffligt struket öfver hjessan; men under pannans rynkor blickade ännu ett par blåa ögon fram, lika klara som i ungdomens dagar, vänligt lysande af förnöjsamhet och sinnesro.

Hon hade dock nyss passerat sitt fyrtionde år — icke mer. I enformig oändlig följd hade

dagarne vältrat sig fram öfver henne likt våg efter våg, den ena den andra lik; af dagarne hade blifvit månader och år, af de många åren ett långt mödosamt lif. Hon hade födt sin man en son, han hade vuxit upp i föräldrarnes hem och fanns der ännu. Hon hade skött sina sysslor med oafbruten punktlighet likt ett urverk, som drogs upp för hvarje morgon på nytt, gick sitt hvarf genom minuter och timmar för att hinna till sitt slut och — börja der det slutat. Aldrig stanna, aldrig gå ned.

Skördar och konjunkturer vexlade, och dock var allt evigt enahanda. Bekymmer i dag för väder och vind, för plogning och sådd, bekymmer i morgon för vind och väder, för bergning och skörd. Den ena gången gick det bättre till än den andra, och kakan blef rundare och kreaturen trifsammare. Så kom det hårda året och strök rågan ur logen och tog tionde ur ladugården. *Ett* var beständigt fullmålt — arbetet.

Som ett gammalt träd växte hon fast vid sin tufva, allt segare, allt mera orubbligt. Det fanns intet i all verlden mera som fäste hennes tankar utom omsorgen för gården, som var henne kär, och för man och son. Litet sockensqvallet och litet bekymmer för grannen till höger och venster, var en sällsynt lyx; utom och bortom detta fanns intet.

De hade endast två mil till Stockholm, och mannen eller sonen foro litet emellan ditin med produkter till afyttring, med säd eller slagt. Mor Maja kom aldrig med. Likgiltigheten från tidiga dagar hade växt till aversion, och hon kunde ej förmås att lemna sin plats. De lockade henne ibland och tubbade att få henne med sig, halft på allvar, halft på drift. Men hon var omöjlig. Och så gifvo de upp försöken.

Nedänför kyrkslätten brusade saltsjöfjärden, och så länge vattnet gick öppet, kommo och gingo ångare och fartyg till och från den stora staden; många lade till vid Holmsundsbyggnaden, der trafiken var stor och dit sockenvägarne veko ned.

Hon såg deras hvita segel lysa mot skogens grönska, såg röken bolma och draga sig i långa strimmor mot den blåa himmelen, men aldrig frågade hon sig sjelf, hvarifrån de kommo och hvart de foro hän; än mindre kände hon någon längtan att följa. De hörde till landskapet liksom stearne, buskarne och träden, dem hon alla kände så väl, som hon kände sig sjelf, — det var allt.

Och om vintern, när qvällarne och natten lågo mörka och tunga öfver fältet och öfver fjärden, då skyntade vid horisonten bortom skogsgränsen ett skimmer af ljus som från ett fjerran norrsken. Hon såg det, när hon gick till sina sena sysslor för kreaturens nattrefnad och huse-

syn mot brand och eld, och hon visste att det var reflexen från den stora stadens otaliga strålande ljus, den stora staden som låg *utom* hennes värld. Derfor eignade hon ej heller en tanke deråt. Det hörde till landskapet liksom drifvorna, skogen och viken, dem hon alla kände så väl, som hon kände sig själf, — det var allt.

* * *

Men så kommo hårda tider med magra skördar år efter år och ekonomiskt betryck för all landet. Kullaborna släpade och slet i sitt anletes svett för utkomst och äring. Men intet hjälpte, hvarken arbete eller försakelser, mot denna envisa kris, som sög deras krafter märg och deras åkrars must. Landtbruket gick bakut och kreaturen tvinade.

Larsson gick omkring så mörk i synen som ett oväder. När hans bemödanden oupphörligt gäckades, kände han slutligen en trötthet och leda vid alltsammans uppstå och växa inom sig. Och hans sinne förbittrades, och han knotade mot denna fördömda jord, som intet gaf.

Sonen och han höllo långa rådslag tillsammans, lånade tidningar hos klockaren, studerade dem flitigt och ifrigt, och slogo råd igen. Men alltid, när mor Maja nalkades inom hörhåll förstummades de med ens.

Hon var nu den enda som höll modet uppe; hennes energi och uthållighet sporrades af motgången, och hon sökte ideligen med förtröstansfulla och uppmuntrande ord egga männen, hvilka icke förty blefvo slappa och liknöjda för arbetet och låto det hela gå för vind och våg. Hon hade en känning af att de i smyg förberedde något ondt, hon visste icke rätt hvad, och hon oroades djupt af dystra aningar. Men hon kunde aldrig utforska dem och, när hon frågade dem rakt på sak, tego de.

Så var det på våren, april gick in och snön smalt. Det hade varit en hård, och bister vinter; men nu rymde den med ens fältet. De långa soliga dagarne gjorde styfva dagsverken; isen bröt upp och saltsjöfjärden brusade af väldig vårflod.

En qväll kommo mannen och sonen åter från en hemlighetsfull stockholmsresa, hvars orsak mor Maja förgäfves sökt utfråga och hvilken derför ingifvit henne en aggande oro, som brändt och plågat hela dagen. Hon hade en förnimmelse af, att detta fruktade obekanta, som hon på senare tider känt i luften, nu stode för dörren. Tunga suckar stego oupphörligt, ofrivilligt upp ur hennes bröst och medan hon skötte sina sysslor gingo hennes tankar beständigt i samma kretsgång: "hvad taga de sig till; herre Gud, hvad taga de sig till!"

Hennes ängslan växte för hvarje timme, som gick, och när det kom till qvällen var den rent outhärdlig. Hon hade icke ro i stugan, der brasan flammade, utan löpte ut i smutsen efter den mörka vägen, långt ut för att möta de hemvändande. Men när hon så skönjde vagnen i dunklet på afstånd, hörde hjulen gnissla och männens dofva röster, åtrade hon sig, vände och smög hem till gården före dem.

“God afton“ helsade hon, när de stego in i stugan, och en orolig blick spejade på deras ansigten, som lystes upp af den röda elden. “Hvad nytt från staden?”

“God afton“, svarade de, stego fram till bänken och slogo sig ned. Vidare sade de intet. Hon sysslade vid spisen och det blef tyst en stund.

Hon väntade att de skulle tala, och minuterna kröpo fram, långa som evigheter. Slutligen blef dock oron henne öfvermäktig; hon skyndade fram till mannen och grep hårdt om hans arm.

“Du Larsson“, sade hon häftigt, “svara mig, hvad ha ni i sinnet? Nu *måste* du svara mig!”

“Hvad skriker du för“, svarade han otåligt; “nu är dock alltsammans klart.”

“Klart? Hvad är klart?”

“Vi ha varit hos agenten i dag och styrt om biljetterna. Auktionen lysas på om söndag och om en månad emigrera vi till Amerika. Det ska

fan slita en hund här hemma, när man kan få det bättre.“

Hon släppte hans arm, som träffad af ett slag. Hon bleknade och hennes ögon förmörkades, läpparne rörde sig som till tal, men det dröjde om innan hon fick fram ett hörbart ljud.

“Och jag?” ljöd det ädligtigen hest.

“Du följer naturligtvis.“

Nu fick hon lif igen. “Aldrig!” ropade hon “hör du, det är omöjligt, aldrig!”

Mannen reste sig och sköt henne omildt åt sidan. “Det bli vi väl två om“, sade han och gick ut.

* * *

Månaden gick, och det blef som männen hade sagt; de voro två, de voro ense och starkare. Det var hårda dagar, förfärande hårda dagar för mor Maja, och hon trodde aldrig, att hon skulle lefva dem öfver.

Den gamla gården, som hade egts af hennes far, farfar och farfarsfar, gick under klubban med bohag och rede; kreaturen som hon hade ansat och födt upp, leddes bort af främmande händer inför hennes ögon. Hon kände, att hon måste gråta, men hon hade icke tårar dertill, och de många göromålen för afflyttningen lemnade henne knappast en sekund öfrig. Som i en sömn, viljelös, mekaniskt, gick hon mellan sina sysslor.

Nu var det dock den sista qvällen och allt var slut. Ladugård och stall stodo öde och tomma, vindar och bodar voro rensopade som af stormen. I stugan stodo kistorna packade och lästa; allt var redo till affärden morgonen derpå.

Skymningen föll hastigt på, och det vardt nästan mörkt. På afstånd hördes fjärden sjunga i entonig rytm, sorgmodigt, beklämdt. Slätten drunknade i dunklet, som hade ett mörkt vatten stigit upp och svämmat öfver den: endast här och der skymtade på långa håll ett enstaka ljus från någon granngårds aftonbrasa. Ett hundskall, ett råmande från en ladugård i fjerran skar för ett ögonblick igenom den tunga tystnaden, hvilken eljes pinsamt tryckte öfver bygden, en tystnad till hvilken saltsjövågornas brus endast föreföll som ett melankoliskt accompagnement.

Uppe på Kulla gick mor Maja ensam och stökade ute i qvällen; hennes tomma hjerta, från hvilket man hade slitit allt, hvad det höll kärt, hade icke någon ro. Icke kunde hon gråta, ty hennes ögon, som bländats af solen under ett lif af arbete på fält och mark, voro torra som kiselstenar. Och icke kunde hon klaga med ord; ty det vågade hon ej för männen. Men i stugan fann hon ej ett ögonblicks frid; hon kunde icke bli sittande sysslolös med händerna i kors som de,

stirrande i elden. Då hade hon rest sig med en lång stönande suck och gått ut.

Alldeles ofrivilligt leddes hennes steg till ladugården efter den upptrampade stigen, som nötts mång tusende sinom tusende gånger af hennes idoga fötter, nu tunga af ålder och mödor, men en gång förr i ungdomsdar, ack, hur lätta! Hon öppnade porten, som gnisslade på sina gångjern, och steg in. Intet vänligt råmande helsade henne välkommen. En kylig, rå luft slog henne till mötes; hon tyckte sig se huru de tomma båsen gapade emot henne i mörkret, och hon ryste och gick åter ut.

Till fårens kätte, till stallet, till svinstian och hönshuset — hon gläntade på alla dörrar. Öfverallt mötte henne samma mörker, samma råa obebodda luft och samma tomhet. Hon slog igen dörr efter dörr och vred dem alla i lås, liksom ville hon stänga otrefnaden inne.

Till sist vek hon af ned i ledet, som bar till brunnen. Hon hade slätten nedanom, och hon spejade ut i dunklet framför sig. Hennes ögon voro skarpa och vana att se. Vid horisonten, bortom skogsgränsen, hvilken hon urskiljde som en mörkare strimma i det öfriga mörkret, lystes himmelen upp af ett fjerran sken, den stora stadens ljus . . .

Och detta skimmer, som hon aldrig förr egnat

någon tanke, fyllde nu med ens upp hennes inre med en obestämd fasa, och hon stannade. Det föreföll henne — *nu* när hon hade det att frukta — som ett blodrött återsken från en härjande brand, en brand hvars lågor girigt förtärde allt det hon kallat sitt, allt det vid hvilket hennes naiva hjerta varit bundet. *Allt* hade man röfvat ifrån henne och störtat dit in, och sjelf skulle hon i morgon slitas från roten och offras i flamman . . .

En gnista af ett utsägligt hat tändes inom henne och blossar upp, häftigare än krut, till en svidande eld. Hennes blod sjudande af hetta, spänner i ådrorna under hennes hårda hud, och betagen af den vanmäktiga vredens raseri höjer hon sin knutna hand.

I det samma hör hon tunga steg bakom sig och en stark arm lägges beskyddande öfver hennes skuldror. Det är mannen som osedd kommit öfver henne i mörkret, och han frågar henne lågmäldt:

“Hvad gör du här så ensam, Maja? Var förständig och allt blir godt.”

Det är en underlig vekhet i hans stämman, sådan hon icke förnummit den på långa, långa år. Den griper henne med oemotståndlig makt; hon kommer plötsligt att tänka på en dag för 5 och 20 år sedan, på sitt lifs korta erotik; här, på denna samma plats hade han första gången lagt

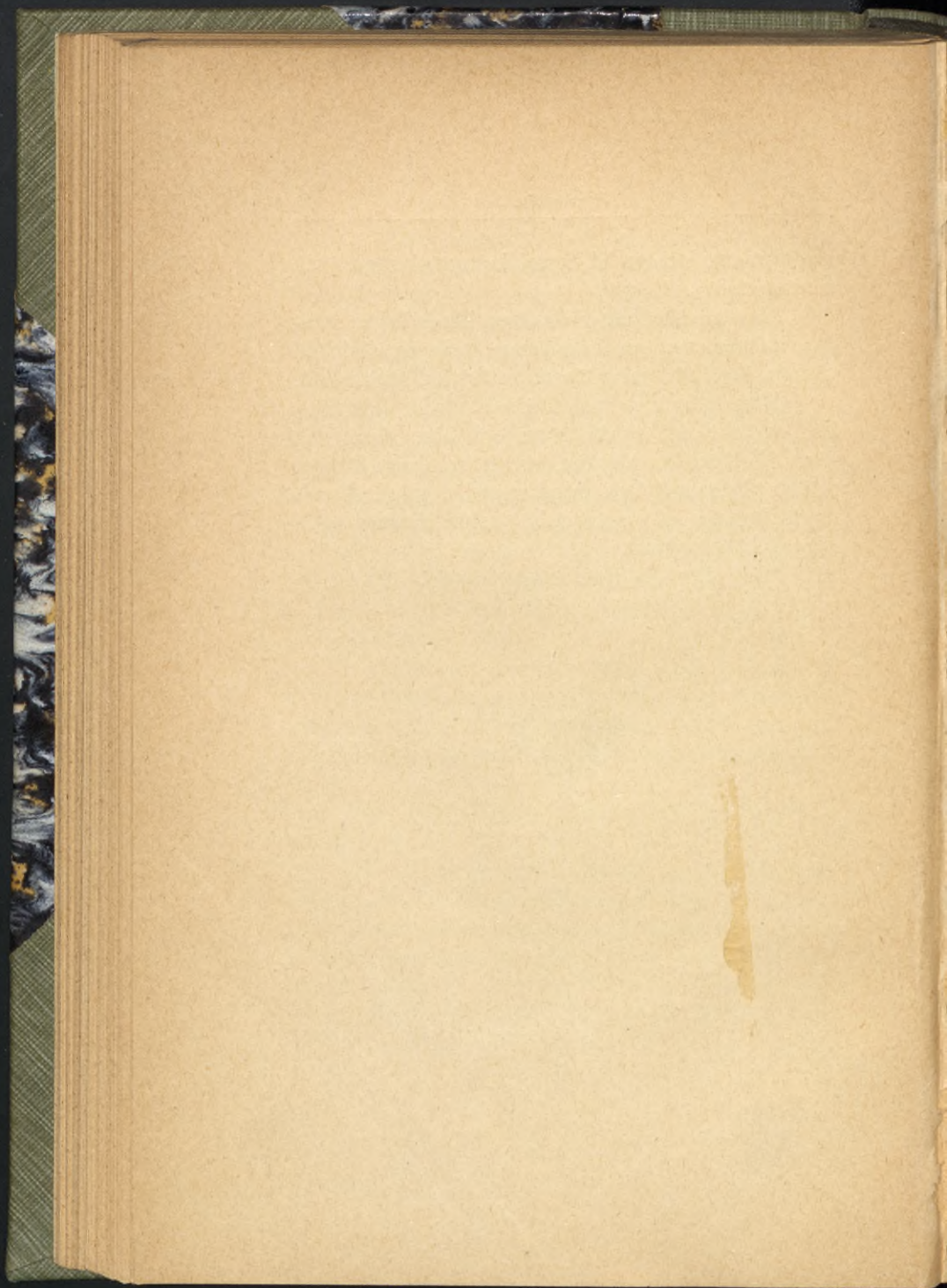
sin arm om hennes lif, kysst henne och sagt: "då blir du min".

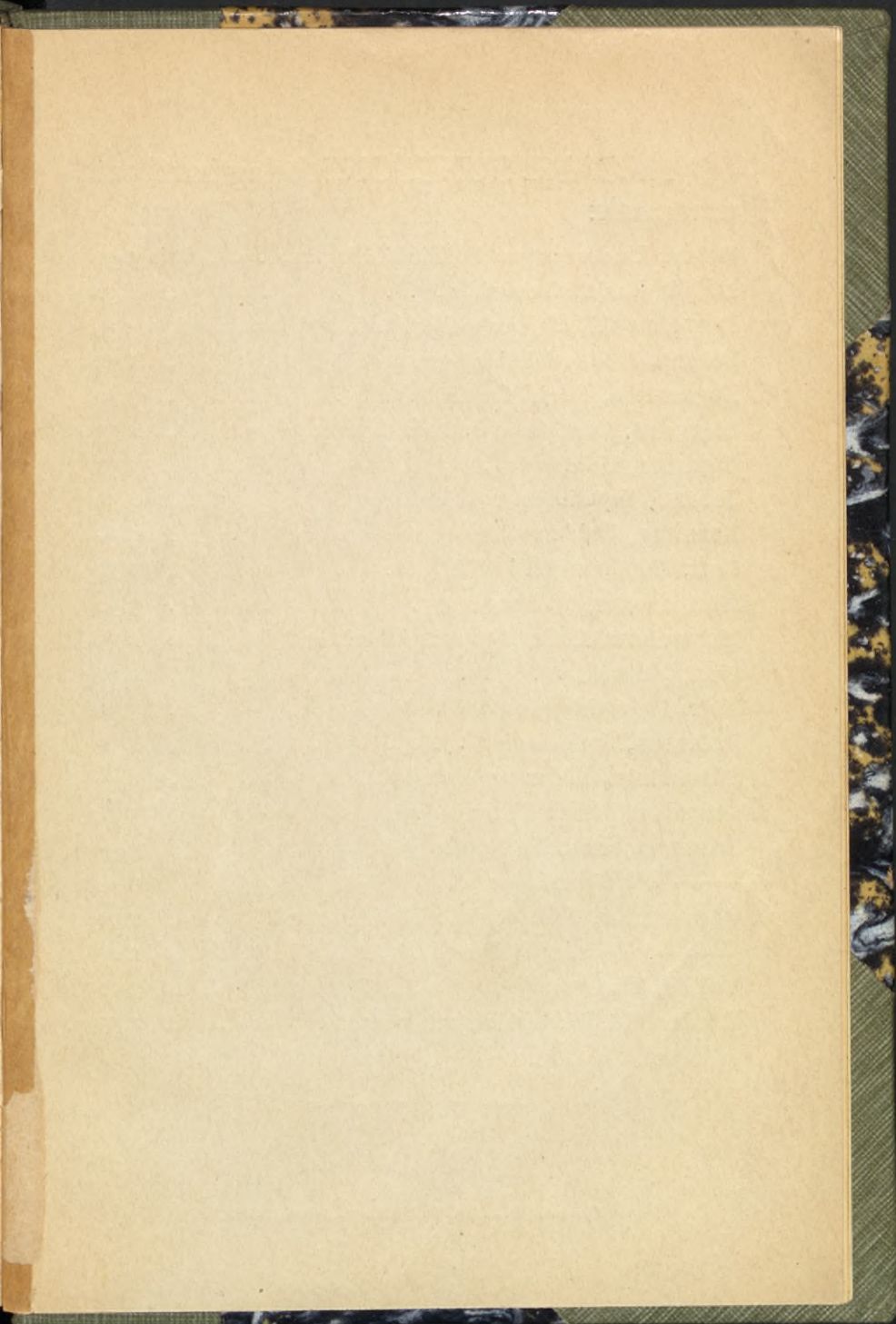
Och all hårdhet, som dessa hårda dagar samlat, lossnar med ens inom henne. Hennes stelnade smärta får luft, och tårarnes störtflod bryter löst.

Hon lutar sitt tunga hufvud ned i sina händer, vaggas det sakta fram och åter, fram och åter. Och medan tårarne, strida och heta, droppa mellan hennes bruna fingrar ned i mörkret och snyftningarne i ojymm takt bryta hennes ord, klagas hon i qvidan:

"Jag bär det inte. Jag bär det inte . . ."

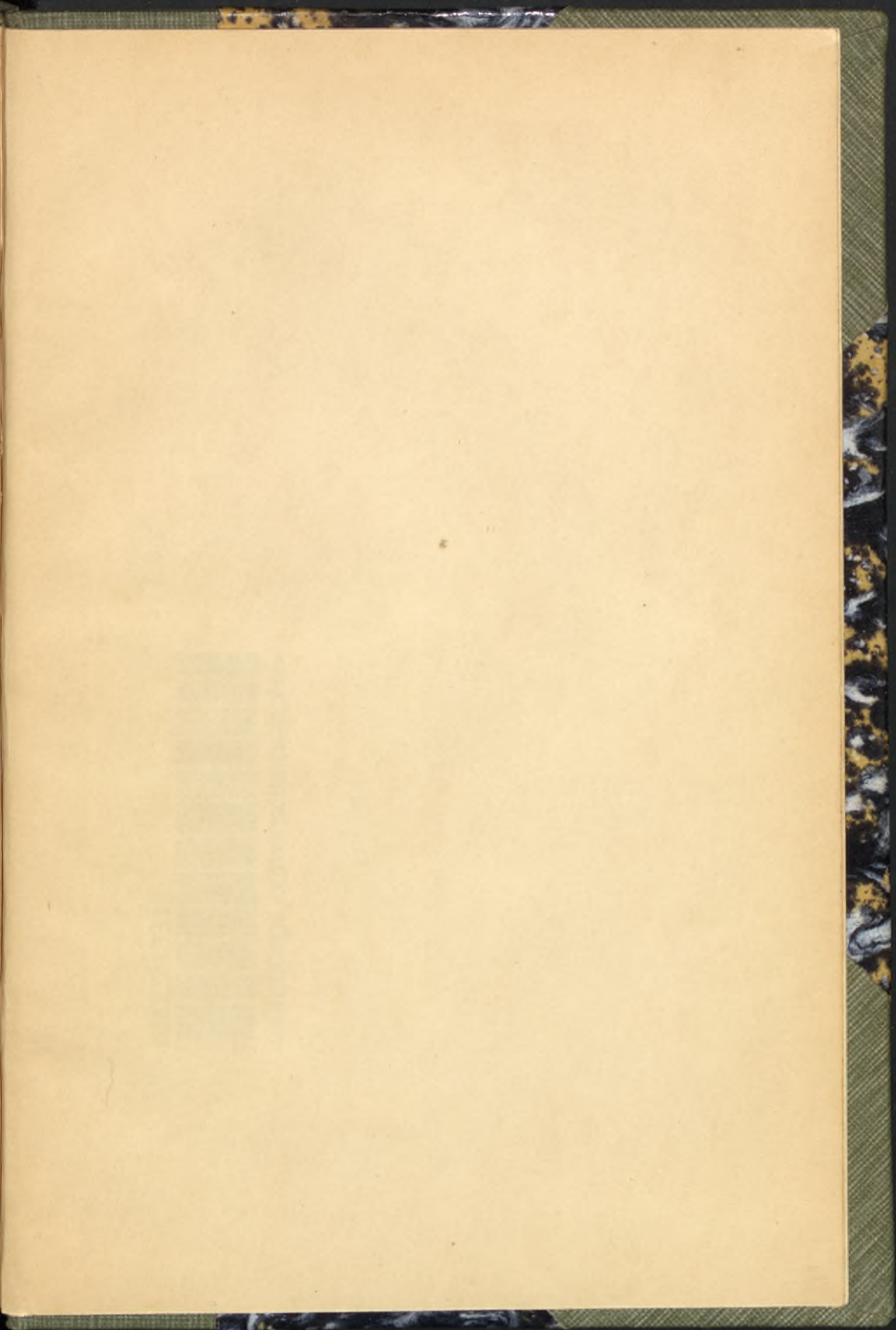

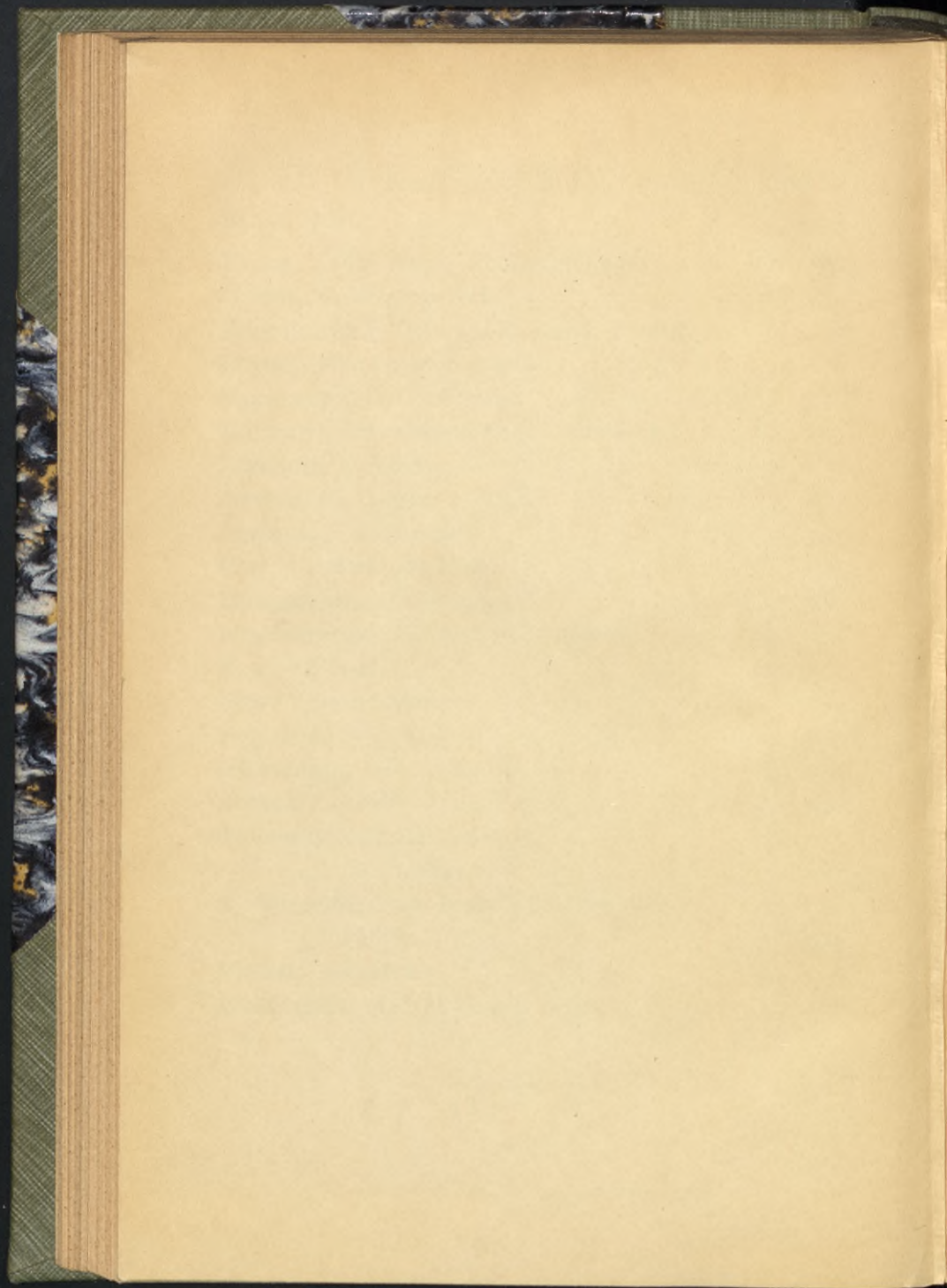

På CARL SUNESONS förlag har förut utkommit:

Behm, Under rasten, Folklifskildringar	Pris 1,50
Delpit, Varietésångerskan	” 2,50
Dostojewskij, Det unga Ryssland. 2 delar	” 4,50
Farina, Med förbundna ögon	” 1,50
Fogazzaro, Daniel Cortis	” 3,50
Haggard, Den skeppsbrutnes testamente	” 2,25
Ingemar, Fördomar	” 1,50
Jordan, Brytningar. 2 delar	” 4,75
Lermina, Dolda makter	” 3,—
Loti, Ungdom och kärlek	” 1,75
Maupassant, Qvinnogunst	” 3,50
Mestscherski, En Bismarck i miniatur	” 2,75
Mox, Fallfrukt	” 2,50
Noir, Helveteskolonnen	” 3,50
Peterson, Små smulor	” 1,50
Päivärinta, Bilder ur lifvet. IV.	” 2,—
Stepniak, Under Tsarens spira	” 3,50
Tavaststjerna, En Inföding	” 4,—
———, I förbindelser	” 2,—
Thorsander, Från denna & hinsidan sundet	” 2,50
———, I gårdar & byar	” 2,25
Vallés, Studenten	” 3,50
Winterfeld, Med bläck och penna	” 2,75

6000213319

Göteborgs universitetsbibliotek

